

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

50'nci Birleşim
1 Şubat 2022 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, Kocaeli'de 2021 yılında yapılan ve 2022 yılında yapılacak olan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, Aydın'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van ilinde sağlık alanında yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Konya Milletvekili Esin Kara'nın, Bitlis'in Ahlat ilçesine at harası yapılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması
- 2.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Bakırköy Kültür ve Sanat Konağı'na ilişkin açıklaması
- 3.- Ankara Milletvekili Nevin Taşlıçay'ın, ilaçtaki KDV oranına ve ilaç fiyatlarına ilişkin açıklaması
- 4.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, Raziye Oskay cinayetine ilişkin açıklaması
- 5.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Adana'da Toplu Konut İdaresi mağduru yurttaşların dertlerine ilişkin açıklaması
- 6.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Düzcililerin eğitim alanındaki taleplerine ilişkin açıklaması
- 7.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, şoför esnafına uygulanan sigortalılık kontrolüne ilişkin açıklaması
- 8.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, yeni Adalet Bakanı atamasına ve tarımsal desteklere ilişkin açıklaması
- 9.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Abdi İpekçi'nin ölüm yıl dönümüne ve iktidarın sosyal medya ordusuna ilişkin açıklaması
- 10.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, yüksek elektrik faturalarına ilişkin açıklaması
- 11.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Bakırköy Kültür ve Sanat Konağı'na ilişkin açıklaması
- 12.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, göstermelik tarım desteklerine ilişkin açıklaması
- 13.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'a düşük ödenek ayrılmasının haksızlık olduğuna ilişkin açıklaması
- 14.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emekli intibak düzenlemesi yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 15.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, Bakırköy Kartaltepe'de kapatılan yaşlı bakımevine ilişkin açıklaması
- 16.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'da Vakıflar Sarayı'ndaki çarşının yıkım kararına ilişkin açıklaması
- 17.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, buzağı desteklemelerine ilişkin tebliğ değişikliği çalışması yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 18.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, basın üzerindeki baskıya ilişkin açıklaması
- 19.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, doğal gaz ve elektrik faturalarına gelen fahiş zamlara ilişkin açıklaması
- 20.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, sağlık çalışanlarının özlük haklarına ilişkin açıklaması
- 21.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, atanamayan öğretmen Mustafa Kaya'nın intiharına ilişkin açıklaması
- 22.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, PCR testi zorunluluğunun kaldırılmasının akla ve mantığa sığmadığına ilişkin açıklaması
- 23.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'deki yoğun kar yağışı sonucu çatısı çöken mandıra ve ahırların zararının karşılanması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Bakırköy Kartaltepe'deki yaşlı bakımevine, Abdi İpekçi suikastının yıl dönümüne, 1 Şubat 1992'de Şırnak ve Siirt'te çığ düşmesi sebebiyle şehit olan askerlere Allah'tan rahmet dilediğine, Barış Manço'nun vefatının 23'üncü yıl dönümüne ve Meclis önünde basın açıklaması yapmak isteyen öğretmenleri coplamanın Türk polisine yakışmadığına ilişkin açıklaması

25.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Meclis araştırma komisyonunun küresel iklim değişikliğiyle ilgili hazırladığı kapsamlı rapora, Türkiye Cumhuriyeti'nin iklim değişikliğiyle ilgili üzerine düşen görevleri yaptığına ve Genel Kurulda görüşülecek olan Millî Eğitim Temel Kanunu'na ilişkin açıklaması

26.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu'nun annesinin vefatına, Barış Manço'nun vefatının 23'üncü yıl dönümüne, Abdi İpekçi suikastının yıl dönümüne, çiftçilerin sorunlarına, asgari ücretin açık sınıрын altında kalacağına, Cumhurbaşkanı'nın elektrikte eşik değere ilişkin açıklamasına ve gayriahlaki televizyon programlarına ilişkin açıklaması

27.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, gazetecilere yapılan bütün saldırıları ve PKK terör örgütünü lanetlediğine, Eren Kış-17 Muş-Şenyayla Şehit Jandarma Üsteğmen İsmail Moray Operasyonu'na, otuz yıl önce bugün Şırnak'ın Görmeç köyünde meydana gelen çığ felaketinde vefat eden şehitlere ve vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine ve Misakımillî'nin kabulünün 102'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

28.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Selahattin Demirtaş ve HDP'li 40 milletvekiline ilişkin verdiği karara, AİHM'nin yayınladığı 2021 bilançosuna, Anayasa Mahkemesinin de Türkiye'de adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini vurguladığına ve İstanbul Emniyetinin İstiklal Caddesi'nde Kürtçe müzik söylenmesine tahammül edemediğine ilişkin açıklaması

29.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu'nun annesine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

30.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu ile İYİ Parti Genel Sekreteri Uğur Poyraz'ın annesine ve AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun kayınpederine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

31.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu ile İYİ Parti Genel Sekreteri Uğur Poyraz'ın annesine ve AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun kayınpederine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

32.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu'nun annesine ve AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun kayınpederine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

33.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'na taziye dileklerini ilettiklerine ilişkin açıklaması

34.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Antalya Milletvekili Kemal Çelik'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

35.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, enerji meselesine ilişkin açıklaması

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, Başkanlık Divanı olarak İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu ile AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'na taziyelerini ilettiklerine ilişkin konuşması

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Tezkereler

1.- Cumhurbaşkanlığının, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 104 ve 106'ncı maddeleri gereğince Adalet Bakanlığına 28/1/2022 tarihli ve (2022/21) sayılı Karar'la Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ'ın atandığına ilişkin tezkeresi (3/1859)

B) Önergeler

1.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, (2/3243) esas numaralı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/156)

VII.- ANT İÇME

1.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın ant içmesi

VIII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, ülkemizde yaşanan doğal gaz ve enerji krizinin sebeplerinin tespit edilmesi, sanayi tesislerinde üretimin durdurulmasının neden olacağı sorunların araştırılması amacıyla 25/1/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Şubat 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- HDP Grubunun, Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve arkadaşları tarafından, zırlı araçların yol açtığı ölümlerin araştırılması amacıyla 1/2/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Şubat 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- CHP Grubunun, Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve arkadaşları tarafından, doğal gazda yaşanan kısıntının kaynağı ve dışa bağımlı olduğumuz doğal gaz akışında artan kırılganlığın önlenmesi amacıyla 28/1/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Şubat 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler

1.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 Milletvekilinin, Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir ve 20 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu ve 19 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 19 Milletvekilinin, Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 20 Milletvekilinin, Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 Milletvekilinin, Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 19 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Ednan Arslan ve 20 Milletvekilinin, Burdur Milletvekili Yasin Uğur ve 20 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç ve 19 Milletvekilinin, Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 19 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 Milletvekilinin, Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 23 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 Milletvekilinin, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 22 Milletvekilinin, Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 21 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü ve 30 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 20 Milletvekilinin, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 Milletvekilinin, Denizli Milletvekili Haşim Teoman Sancar ve 21 Milletvekilinin, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya ve 20 Milletvekilinin, Ankara Milletvekili Nevzat Ceylan ve 22 Milletvekilinin, Gümüşhane Milletvekili Cihan Pektaş ve 161 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 19 Milletvekilinin, Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 26 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 19 Milletvekilinin, Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 20 Milletvekilinin, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 Milletvekilinin, Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 22 Milletvekilinin, Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 Milletvekilinin, Ankara Milletvekili Nevzat Ceylan ve 165 Milletvekilinin, Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 20 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 30 Milletvekilinin, Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü ve 19 Milletvekilinin, Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 19 Milletvekilinin, Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve 20 Milletvekilinin, İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu ve 19 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Çepni ve 19 Milletvekilinin; Küresel İklim Değişikliğinin Etkilerinin En Aza İndirilmesi, Kuraklıkla Mücadele ve Su Kaynaklarının Verimli Kullanılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzük'ün 104 ve 105'inci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (10/77, 372, 491, 534, 693, 817, 868, 992, 1004, 1018, 1150, 1170, 1221, 1305, 1434, 1518, 1806, 1815, 1943, 2009, 2139, 2206, 2391, 2909, 2929, 3031, 3032, 3382, 3558, 3575, 3581, 3583, 3647, 3677, 3682, 3690, 3708, 3740, 3769, 3798, 3817, 3831, 3840) (S. Sayısı:300)

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Dış İlişkiler ve Protokol Başkanlığı bünyesinde Küresel Araştırma Merkezi adlı bir birimin kurulup kurulmadığına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56095)

2.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Sağlık sorunları bulunan bazı personele ve görev yaptıkları yerlere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56096)

3.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, TBMM Yerleşkesi içinde sigara içilmesi için ayrılan alanlara ve yapılan denetimlere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56097)

4.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna yapılan başvurulara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56098)

5.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna yapılan başvurulara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56099)

6.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurulara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56100)

7.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kadınların ekonomik, sosyal ve kültürel hayata aktif katılımını teşvik etmek amacıyla yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56132)

8.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, şehit yakını, gazi ve gazi yakınları ile sivil terör mağdurlarının kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmelerine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56133)

9.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, gazi ve şehit yakınları tarafından kullanılan ücretsiz seyahat kartlarına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56137)

10.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yurt dışında yaşayan vatandaşlara yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56138)

11.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, GSS prim borçlarına ve sağlık hizmetlerinden yararlanamayan kişilere ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56139)

12.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, iş gücüne katılımda toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile mücadeleye ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56140)

13.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Denizli'ye iç ve dış hatlarda uçak seferlerinin artırılması talebine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/56238)

14.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında Bakanlık tarafından Niğde'de kadın istihdamına yönelik yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56250)

15.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesinde Suriye'den ateşlenen silah ile yaralanan bir çocuğun tedavisine destek olunması talebine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56251)

16.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Bakanlık tarafından 2021 yılında yapılan bazı harcama miktarlarına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56252)

17.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, 2021 yılında Bakanlığa yöneltilen soru önergelerine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56258)

18.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Burdur ilinde 2021 öncesi gerçekleştirilen ve 2022'de planlanan yatırımlara, Afyonkarahisar ilinde 2021 öncesi gerçekleştirilen ve 2022'de planlanan yatırımlara, Denizli ilinde 2021 öncesi gerçekleştirilen ve 2022'de planlanan yatırımlara, Uşak ilinde 2021 öncesi gerçekleştirilen ve 2022'de planlanan yatırımlara, Kütahya ilinde 2021 öncesi gerçekleştirilen ve 2022'de planlanan yatırımlara, İlişkin soruları ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/56259), (7/56260), (7/56261), (7/56262), (7/56263)

19.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2022 yılında Niğde ili için yapılması planlanan yatırımlara ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin cevabı (7/56302)

20.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında elektrik borcunu ödeyemediği için elektriği kesilen çiftçi sayısına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin cevabı (7/56303)

21.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, 2021 yılında Bakanlığa yöneltilen soru önergelerine ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin cevabı (7/56309)

22.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, bir ilçe millî eğitim müdürüyle ilgili iddialara,
- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, öğretmenlik mülakatlarına dair bazı iddialara,
- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, KHK ile ihraç edilen eğitimcilerin işe iadesine,
- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Aksaray'daki bir ortaokulda bir öğretmenin öğrencisine kötü muamelede bulunduğu olaya,
- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, Bakanlık tarafından yapılan mülakatlara,
- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, sözlü mülakat uygulamasına, KPSS Sözlü mülakat uygulamasına, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/56344), (7/56345), (7/56362), (7/56537), (7/56696), (7/56710), (7/56711)

23.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, üniversitelerin birleştirilmesi veya meslek yüksekokuluna dönüştürülmesine yönelik çalışmalara,

- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bursa ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılıklarına,
- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanırkulu'nun, ÖSYM sınav ücretlerinde meydana gelen artışa, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/56349), (7/56902), (7/57351)

24.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Burdur ilinde 2021 öncesi gerçekleştirilen ve 2022'de planlanan yatırımlara, Afyonkarahisar ilinde 2021 öncesi gerçekleştirilen ve 2022'de planlanan yatırımlara, Kütahya ilinde 2021 öncesi gerçekleştirilen ve 2022'de planlanan yatırımlara, Uşak ilinde 2021 öncesi gerçekleştirilen ve 2022'de planlanan yatırımlara, Denizli ilinde 2021 öncesi gerçekleştirilen ve 2022'de planlanan yatırımlara, İlişkin soruları ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/56429), (7/56430), (7/56431), (7/56432), (7/56433)

25.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Temsil ve tanıtma ödeneği ile çeşitli giderlere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56434)

26.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, 2021 yılında TBMM Başkanlığına sunulan Meclis araştırması önergelerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56435)

27.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, 2021 yılında TBMM Başkanlığına sunulan kanun tekliflerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56436)

28.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, 2021 yılında TBMM Başkanlığına sunulan yazılı soru önergelerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56437)

29.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, TÜİK'in yayımladığı ölüm istatistikleri ile ilgili soru önergelerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/56438)

30.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, Yunanistan medyasında yer alan ve Zürih Anlaşması'na yönelik olduğu iddia edilen bir belgeye ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/56484)

31.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, mülakatta elenen kamu personeli adaylarına,
- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, anasınıflarında öğretmenlik yapan kişilerin mezun oldukları bölümlere,
- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın, engelli öğretmen atamaları ile ilgili iddialara,
- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, Bakanlık tarafından gerçekleştirilen ihale süreçlerine,
- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanırkulu'nun, bilişim ve iletişim teknolojileri mezunlarının istihdamına, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/56538), (7/56697), (7/56709), (7/57189), (7/57199)

32.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ülke genelinde ve Batman'daki mesleki ve teknik anadolu liselerinde zorunlu staj yapan öğrencilere ödenen stajyer ücretlerine,

- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, ülke genelindeki mesleki ve teknik liselerin sayısının azalmasına, Ülke genelindeki mesleki ve teknik liselere dair çeşitli verilere, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/56539), (7/56703), (7/56704)

33.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Düzce'de yeni ve kalıcı bir öğretmenevi binası yapılması talebine,

Düzce'de inşaatı devam eden okulların tamamlanma tarihine ve okullardaki taşınmalı servis ve yemek hizmetlerinin fiyatlarının güncellenmesi önerisine,

- Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı köylerdeki taşınmalı eğitim sistemine,
- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, okul servisi olarak taşımacılık yapan esnafın akaryakıt fiyatlarında meydana gelen artıştan dolayı mağduriyetinin giderilmesine,
- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, okul servisi olarak taşımacılık yapan esnafın akaryakıt fiyatlarında meydana gelen artıştan dolayı mağduriyetinin giderilmesine,
- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında AB programları kapsamında Adana iline yapılan yatırımlara, Trabzon ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılıklarına, 2018-2022 yılları arasında AB programları kapsamında Samsun iline yapılan yatırımlara, 2018-2022 yılları arasında AB programları kapsamında Tekirdağ iline yapılan yatırımlara, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/56540), (7/56541), (7/56542), (7/56699), (7/56700), (7/56897), (7/56905), (7/56906), (7/56909)

34.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, Bakanlığın 2021 yılı temsil, tanıtım ve ağırlama giderlerine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/56605)

35.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, ücretli öğretmenlerin çalışma koşulları ile özlük ve mali haklarının iyileştirilmesine,
- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Trabzon ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/56698), (7/56904)

36.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de girişimcilere verilen geleneksel ve ileri girişimcilik desteklerine,

Ülke genelinde girişimcilere verilen geleneksel ve ileri girişimcilik desteklerine, İzmir'de OSB'ler içinde açılan mesleki ve teknik liselerdeki yatılı öğrencilere, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/56701), (7/56702), (7/56705)

37.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, okullarda yaşanan akran zorbalığına,

- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, taşınmalı eğitim uygulamasına ve okul servisi esnafına destek verilmesi önerisine,
- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Adana ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılıklarına, Samsun ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılıklarına, Tekirdağ ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılıklarına, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/56707), (7/56708), (7/56899), (7/56908), (7/56911)

38.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Adana ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna,

Bursa ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna,
- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'a bağlı iki mahallede taşınmalı eğitimde yaşanan sorunlara,
- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, okul servisi esnafının sorunlarına,
- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, KPSS'den yüksek puan almasına rağmen mülakatta çeşitli nedenlerle elenen kişilere,
- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, okullara gönderilen kömürlere, İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/56898), (7/56901), (7/57195), (7/57201), (7/57455), (7/57456)

39.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Trabzon ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılıklarına,

Bursa ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılıklarına, Adana ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılıklarına, Samsun ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılıklarına, Tekirdağ ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılıklarına, İlişkin soruları ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/57032), (7/57035), (7/57038), (7/57043), (7/57046)

40.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında AB programları kapsamında Trabzon iline yapılan yatırımlara,

2018-2022 yılları arasında AB programları kapsamında Bursa iline yapılan yatırımlara, 2018-2022 yılları arasında AB programları kapsamında Adana iline yapılan yatırımlara,

2018-2022 yılları arasında AB programları kapsamında Samsun iline yapılan yatırımlara,
2018-2022 yılları arasında AB programları kapsamında Tekirdağ iline yapılan yatırımlara,
İlişkin soruları ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/57034), (7/57037), (7/57040), (7/57041),
(7/57044)

41.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, Anayasa Mahkemesinin 2018/14884 başvuru numaralı Kararı doğrultusunda bir kanun teklifi çalışması yapılıp yapılmadığına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/57379)

1 Şubat 2022 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ
KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Necati TİĞLİ (Giresun)
-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50'nci Birleşimini açıyorum.^(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Kocaeli'de 2021 yılında yapılan ve 2022 yılında yapılacak olan yatırımlar hakkında söz isteyen Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'e aittir.

Buyurun Sayın Şeker. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, Kocaeli'de 2021 yılında yapılan ve 2022 yılında yapılacak olan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, seçim bölgem Kocaeli'de yapımı devam eden ve yapılacak proje ve hizmetlerden bahsetmek üzere söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bilim, sanayi ve teknoloji şehri olan seçim bölgem Kocaeli, sanayinin başkenti olmakla beraber doğasıyla, kültürüyle, ekonomisiyle ve daha birçok alandaki zenginlikleriyle ülkemizin en zengin kentlerindendir. Üreten Kocaeli, 2021 yılında yaptığı toplam ihracatla İstanbul'dan sonra 2'nci sırada yerini almıştır. Yaptıkları üretim ve ihracatla, sağladıkları istihdamla kentimizin ve ülkemizin en başarılı hikâyesini yazan başta sanayicilerimiz olmak üzere tüm sektör temsilcilerimize teşekkür ediyorum. 2022 yılında da yine hep birlikte aynı rekorlara ve aynı hikâyeleri yazmaya devam edeceğiz inşallah.

Değerli milletvekilleri, Kocaeli'de üretimin ihtiyacı olan altyapı hizmetleri de hız kesmeden devam ediyor. 2021 yılında, 12 ilçemizde, kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler tarafından eğitimden enerjiye, turizmden sağlığa, imalattan tarıma, ulaştırma ve haberleşmeden sosyal ve iktisadi kamu hizmetlerine kadar -toplam 17,9 milyar TL tutarında- 550 proje üzerinde çalışmalar yapıldı. Yıl sonu itibarıyla 223 proje tamamlanırken 250 projenin yapımı devam ediyor, 22 proje ihale aşamasında, 55 projeye ilgili de çalışmalar devam ediyor.

Değerli milletvekilleri, Hükümetimiz tarafından yapımı devam eden ve ihale aşamasında olan birkaç projeden de bahsetmek isterim. Öncelikle, "15x2" kilometre uzunluğunda Gebze-Darica metrosunun yapımı devam ediyor. Bu metro, aynı zamanda, Marmaray Banliyö Hattı'na ve Sabiha Gökçen Havaalanı'na da bağlanacak. 59 kilometre uzunluğundaki İzmit-Kandıra-Kaynarca bölünmüş yolunun yapımı devam ediyor, Köseköy-Gebze arası 3'üncü ve 4'üncü demir yolu hattının yapımı devam ediyor, Şehir Hastanesi tramvay yolunun yapımı devam ediyor. Kocaeli Şehir Hastanesi, Çayirova ve Gölcük Devlet Hastanelerinin yapımı devam ediyor. Millet bahçeleri ve kentsel dönüşüm kapsamındaki konut yapımları da hızlı bir şekilde devam ediyor. Yine, Karamürsel İhsaniye Barajı'nın isale hattının yapımına başlandı. Okul ve resmî kurum binalarının yapımları ve bunun gibi daha birçok projenin yapımı devam ediyor. 87,4 kilometre uzunluğundaki Gebze-Sabiha Gökçen Havaalanı-Yavuz Sultan Selim Köprüsü ve üçüncü havaalanı kesiminde hızlı tren hattı yapımının ihalesi de şu anda hızlı bir şekilde hazırlanıyor. Kandıra toplulaştırma çalışmalarının ihalesi hazırlanıyor. Derince Limanı otoyol bağlantısı yapımına ait ihale yatırım programlarına alındı, ihale hazırlıkları yapılıyor. Bu proje aynı zamanda Körfez'in, İzmit'in ve Kartepe'nin hem ulaşımında ciddi bir rahatlık sağlayacak hem de çevre ve gürültü kirliliğini önlemiş olacak.

Değerli milletvekilleri, proje aşamasında olan işlerden bir kaçını ise şöyle sıralayabiliriz: 65 kilometre uzunluğundaki Yalova-Kocaeli Otoyolu Projesi yapımı, 20 kilometre uzunluğundaki Kocaeli-Kefken Karayolu Projesi yapımı, 1.690 hektar tarım arazisinin sulanmasını ve 67 mahallenin içme suyunu sağlayacak olan Kocaeli Kefken Barajı'nın yapımı, Kocaeli Kandıra Arıklar Göleti tarımsal sulamasının 2'nci kısmının proje çalışmaları devam ediyor. Bu projeye, Kandıra ilçemizin Kanatlar, Esentepe, Özbey, Duraklı, Kınıcılı Mahallelerinin toplam 750 hektarlık tarım alanlarının da sulanması sağlanmış olacak. Yine, Yarımca, Tütüncütlük ve Bağırçanlı Balıkçı Barınaklarının proje çalışmaları da son aşamaya gelmiş durumda. Burada saymadığım daha birçok projenin yapımı ve proje çalışmaları devam ediyor.

Kocaeli'mize değer katan, 2022 yılında yapılacak tüm yatırımlarımızın şimdiden halkımıza, ilimize hayırlı olmasını diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlayın, buyurun.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – İlimizin sosyal ve ekonomik yönden gelişmesine ve kalkınmasına katkı sağlayan yatırımlara verdikleri desteklerden dolayı, başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, bakanlarımıza, milletvekili arkadaşlarıma, Sayın Valimiz Seddar Yavuz Bey'e, Büyükşehir Belediye Başkanımız Doçent Doktor Tahir Büyükkakın'a, ilçe belediye başkanlarımıza, kaymakamlarımıza, bölge ve il müdürlüklerimize ve emeği geçen, katkısı bulunan herkese teşekkür

^(x) 7/4/2020 tarihli 78'inci Birleşimden itibaren, coronavirus salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu'ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Aydın'ın sorunları hakkında söz isteyen Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'a aittir.

Buyurun Sayın Tezcan. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, Aydın'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aydın'ın devlet yatırımlarıyla, merkezî Hükûmet yatırımlarıyla ilgili ciddi problemleri var. Yirmi yıllık AK PARTİ iktidarı döneminde Aydın, kamu yatırımları konusunda ne yazık ki hak ettiğini alabilen bir şehrimiz değil. Bakın, bunun en somut göstergesi, bugün, 81 il içerisinde devlet yatırımlarından Aydın'ın aldığı pay; sıralama yaptığınızda 77'nci sırada. 81 il içerisinde 77'nci sırada, düşünebiliyor musunuz?

Geçen, Sayın Cumhurbaşkanı ilimize geldi ve -herkes dikkatle izledi- kürsüden "Aydın'da havaalanını da biz yaptık, yakışır Aydın'lıya." dedi. E, doğru, Aydın'lıya havaalanı yakışır, biz bunu yirmi yıldan beri söylüyoruz; Çıldır Havaalanı hâlâ uçuşlara açılmadı. Hiç olmazsa Sayın Cumhurbaşkanı mahcup etmeyin, sözünü yere düşürmeyin de havaalanını tamamlayın. (CHP sıralarından alkışlar) Aydın Çıldır Havaalanı açılсын hiç olmazsa yanlış bilgi vermek yerine.

Bakın, başka bir şey... Sayın Binali Yıldırım Ulaştırma Bakanıydı, "Ankara-Aydın arası hızlı tren olacak, projelendirdik." dedi; hâlâ Aydın-Ankara arasında hızlı tren çalışmıyor, yok hızlı tren.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sizde de mi?

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Yani merak ediyorum, Aydın-Ankara arasında hızlı treni faaliyete geçirmek için, 5'li çetenin oraya göz dikip de "Bana da buradan bir ihale verin." demesi mi lazım? O zaman mı yapacaksınız Aydın'a hızlı treni? (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bir tek Maraş öyle zannediyorduk, Aydın da öyleymiş demek ki. Maraş da öyle, Maraş da.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Aydın'da transit ihracat limanına, Güllük'e mal taşınıyor; yıllardan bu yana Çine üzerinden Güllük'e demir yolu hattı talebi var, hâlâ gerçekleşmiş değil, hâlâ yapılmadı. Sanayici dört gözle bunu bekliyor, bugüne kadar tamamlanmış değil ama Aydın'ın havasını, suyunu, çevresini zehirleme söz konusu olunca, Aydın'lıyı zehirleme söz konusu olunca, bu iktidarın iştahı, maşallah, bayağı açık, oldukça kabarık. Aydın topraklarının yüzde 80'i jeotermal alanı olarak ilan edildi, Türkiye'deki jeotermal işletmelerin yüzde 58'i Aydın'da. Aydın'ı zehirlerken varsınız da... Devlet, yatırımlarını Aydın'a taşıma konusunda niye bu kadar cevval değil? Saray hükûmeti.

Bakın, Aydın-Denizli Otoyolu yıllardır yılan hikâyesine dönmüştü, 9 kere iptal edildi, gitti, geldi. En son "Avro garantili otoyol yeniden ihaleye açıldı." dendi, açıldıktan sonra bile 3 kere projesi iptal edildi, değiştirildi; ovayı tahrip ettiler, doğru dürüst projelendirmediler. "Müteahhit nasıl kâr eder?" diye projeyi 3 kere değiştirdiler; bir başka yılan hikâyesi bu.

Bir başka problem; "Yeni maden alanlarında Aydın'ı nasıl talan ederiz?" hesabıyla... Vatandaş, kendi zeytinini, ağacını, toprağını korumanın çabasında, derdinde.

Değerli arkadaşlar, bütün bunların sonunda, dağlarından bal, ovalarından yağ akan Aydın'da ne yazık ki işsizlik son beş yılda en üst noktaya gelmiş. 2016 yılında yüzde 6,7; bugün, Aydın'da işsizlik yüzde 9,6. Türkiye'nin en bereketli ovasının, çiftçinin, tarımın olduğu yerde Aydın, ciddi bir işsizlik problemi yaşıyor; yazık değil mi Aydın'ın efelerine, yazık değil mi Aydın'ın evlatlarına?

Değerli arkadaşlar, bakın, niye böyle, bu verimli topraklarda niye böyle? 2003'ten bu yana, ÇKS kayıtlarına göre 13.556 çiftçi üretimi terk etmiş, 64.439'dan 50.883'e düşmüş ÇKS'de, çiftçi üretmeyi bırakmış. Bugüne kadar... 400 bin dekar alan ekilmiyor; 2004 yılında ekilen alan 3 milyon 900 bin hektarken bugün 3,5 milyon hektara düşmüş; Aydın topraklarını, o verimli toprakları çiftçi ekemiyor. Niye? Zarar etti. Niye? Gübreye gücü yetmiyor. Niye? İlaça gücü yetmiyor. Niye? Mazota gücü yetmiyor. Niye? Size gücü yetmiyor, size; eğer size gücü yetse ekecek toprağı, size gücü yetmiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın sözlerinizi.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, Aydın 2004 yılında kişi başına düşen millî gelirden 81 il içerisinde 25'inci sıradayken bugün 44'üncü sıraya gelmiş; kişi başına millî gelir sıralamasında ama vergi tahsilatında Aydın 20'nci sırada. Yani vergi verirken Aydın 81 ilde 20'nci sırada ama gelirden pay alırken Aydın'ı 44'üncü sıraya atmışsınız.

En son gelirten bir organize sanayide -bu son moda kesintileriniz var ya, doğal gaz ve elektrik kesintileriniz- bir iş adamıyla konuştum; sadece bir iş adamı "Üç günlük ihracattan zararım 1,5 milyon dolar." dedi. Sizin hesapsızlığınızın maliyeti, üç günde, sadece bir iş adamının ihracatta 1,5 milyon dolar zararına, bu memleketin kaybına neden olmuş. Aydın'ı görmeyeni sandık gelince Aydın'ı da görmeyecek.

Hepinize teşekkür ediyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Van ilinde sağlık alanında yaşanan sorunlar hakkında söz isteyen Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'a aittir.

Buyurun Sayın Işık. (HDP sıralarından alkışlar)

3.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van ilinde sağlık alanında yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kurulu selamlıyorum.

Türkiye'de sağlık ve yaşam hakkı AKP'nin rant ve piyasa odaklı politikalarının tehdidi altındadır. Türkiye'de sağlık sistemi tepeden tırnağa sorunlu durumdadır. Yoksulluk ve açık sınırının altında yaşayan milyonların, her geçen gün maliyeti artan sağlık hizmetlerine erişimi de zorlaşmaktadır. Coronavirüs sürecinin açığa çıkardığı gerçeklerden birisi de Türkiye'de işçiden, emekçiden, yoksuldan yana bir sağlık sisteminin olmadığıdır. İnsanlar sağlık hizmeti alabilmek için büyük bedeller ödemek zorunda kalıyor. Ülke nüfusunun yarısından fazlasını oluşturan yoksul yurttaşlar, bırakın sağlık hizmeti almayı, sağlığa erişemiyor bile. 2014'te Van'ın Gürpınar ilçesi Yalınca köyünde 3 yaşındaki oğlu Muharrem Taş'ın cenazesini torbayla sırtında taşıyan babanın ve daha geçen hafta Çaldıran'da diyaliz hastası çocuğunu sırtında tedaviye götürmeye çalışan babanın kamuoyuna yansıyan görüntüleri AKP'nin sağlık politikalarının açığa çıkan yüzüdür. AKP'nin icat ettiği muayene katılım payı ve ilaç katılım payı gibi düzenlemeler halk için ağır vergilere dönüşmüş durumdadır. İnsanlar hastaneye gitmek yerine, daha ucuz olur diye eczaneden ilaç alıyorlar. Yüzlerce ilaç eczanelerde bile ulaşılamıyor. İmkânı olan birçok yurttaş ilaçlarını kendi koşullarıyla yurt dışından getirmeye çalışıyor. Döviz kuru şokları sonucunda artan fiyatlar nedeniyle ilaca, tıbbi cihaza ve medikale erişim zorlaşmıştır.

Bu kötü ve sorunlu sağlık politikalarının sonunda sağlık emekçileri de sistematik şiddete maruz kalmaktadır. Her sağlık emekçisinin başına bir güvenlik görevlisi koyamayacağınıza göre ancak kolay erişilebilir, ücretsiz, eşit sağlık hizmeti sunumuyla

önlenebilir bu şiddet. İktidar sağlık alanını da sömürü alanına dönüştürmüştür. Başta doktorlar olmak üzere tüm sağlık emekçilerini yoksulluk sınırının altında çalışma koşullarına mahkûm eden bu iktidar, doktorlara her beş dakikada 1 hasta muayene etmesini dayatarak hastaları da müşteri gibi pazarlamaktadır. Şehir hastanelerinde, üniversite hastanelerinde ve birçok yerde yaşanan, sağlığın piyasalaşmasıdır, sağlık ticarete dönüştürülmüştür. Engelliler, yaşlılar ve kronik hastalığı olanlar bir de yoksulsa sağlık hizmetine ulaşmaları daha da çok zorlaşıyor.

Değerli milletvekilleri, ülkenin genelinde kötü yönetilen sağlık alanı bölge illerinde daha da berbat durumdadır. Maddi durumu uygun olmayan hastaların çoğu, zamanında teşhis, tedavi ve kontrol hizmetini alamamaktadır. Bölgede, birçok ilde ve ilçede en temel bölümlerde yeterli düzeyde doktor, uzman doktor, nitelikli sağlık personeli, tıbbi teşhizat ve medikal yoktur; cihaz ve kadro eksikliği nedeniyle insanlara aylar sonrasına randevu verilmesi teşhis ve tedavi sürecini daha da uzatmaktadır.

Van'da insanlar günlerce, haftalarca bir randevu alabilmek için uğraşıyorlar, bazı durumlarda en erken altı ay sonrasına randevu veriliyor. Bazı bölümlerde ise randevu almak hiç mümkün olmuyor, insanlar randevu almak için bile torpil arıyor. Randevu alıp muayene olan hastalar bu kez de sonuç gösterebilmek için aylarca uğraşıyor. Sonuç göstermek için günlerce bekleyen hastaların tanı ve teşhis konulması bile aylarca sürdüğü için tedavi süreçleri de uzadıkça uzuyor.

Van'da 2 büyük hastanenin dışında ilçelerde hastane binaları var ancak kadro, tıbbi cihaz ve yeterli malzeme yok. Bu durum, hastalıkların önlenmesi bir yana, doğru teşhis ve tanı konulmasını ve tedaviyi de geciktirmektedir. Van'ın en büyük hastanesi olan Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesinde sadece 3 MR, 5 tomografi, 23 röntgen cihazının olması da izaha muhtaçtır. İl merkezinden 100 kilometre kadar uzakta olan köylerden ve ilçelerden ildeki büyük hastanelere gelmek zorunda kalanlar hastanelerde bir muhatap bulmakta güçlük çekmektedir. Çevre iller hariç, kendi nüfusu 1,5 milyona yaklaşan Van'da, hem üniversitede hem de Bölge Araştırma Hastanesinde hiç kurulmamış ana bilim dalları bulunmaktadır. Kurulmuş olan ana bilim dallarında ise yeterli sayıda uzman doktor olmadığı için birçok yurttaş tedavi olabilmek için Ankara ve İstanbul yollarını aşındırmakta, tedavi süreci aileler ve hastalar için ilave bir eziyete dönüşmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Devamla) – Başka bir sorun da çocuk metabolizma hastalıkları, çocuk kardiyolojisi, çocuk nörolojisi ve çocuk endokrin bölümlerinin olmamasıdır. Van'da, bu bölümlerin olduğu tam teşekküllü bir hastane bir an önce kurulmalıdır. Bölgedeki tıp fakülteleri ve devlet hastaneleri desteklenerek bu sağlık sorunlarına son verilebilir.

Van'da ve bölge genelinde yaşanan en temel sorunlardan biri de deneyimli doktorların bölgede çalışma koşullarının iyileştirilmemesinden kaynaklıdır. Bölgedeki hekimlerin önemli bir bölümü beş yıllık deneyime sahip değildir; zorunlu hizmete alınan doktorların birçoğu mecburi hizmetlerini tamamladıktan sonra ayrılıyorlar. Bu durumun önüne geçmek tüm sağlık emekçilerinin çalışma koşullarını iyileştirmekle mümkündür.

AKP'nin piyasacı sağlık anlayışı topluma her anlamda zarar vermektedir. AKP sağlığı zehirler.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz dünyaya zararlısınız. HDP dünyayı zehirliyor, sadece Türkiye'yi değil; dünya zehirleniyor.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Devamla) – Sağlık temel bir haktır, yaşam hakkıyla doğrudan bağlantılıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Devamla) – Bu nedenle bu sorunlar bir an önce çözülmelidir.

“...”^(x) (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim. Sayın Kara...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Konya Milletvekili Esin Kara'nın, Bitlis'in Ahlat ilçesine at harası yapılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

ESİN KARA (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

At, tarihte ilk defa üç bin yıl önce Türkler tarafından evcilleştirilmiştir. Türk'ün kanadı olan at, savaşta ve normal yaşamda önemli yere sahip olmuştur. Anadolu'nun fethinden Viyana kapılarına kadar at, Türk'ün kanadı, yoldaşı ve silahıdır. Bugün, Türk atı ya da “Türkmene” adıyla bilinen atın en yakın torunu Ahal Teke'dir. Türk milletinin yetiştirmiş olduğu birçok at cinsi maalesef genlerinin korunamamasından dolayı yok olmuştur. Oğuz Kağan'ın Alacası, Alper Tunga yiğitlerinin yoldaşı, Alparslan'ın Aktolgalısı gibi asil Türk atlarının soylarının korunması, çoğaltılması, dünyaya yeniden Türk atının marka olarak sunulması amacıyla Bitlis'in Ahlat ilçesine ülkemizin en büyük at harasının yapılması Tarım Bakanımızdan talebimizdir.

BAŞKAN – Sayın Aydoğan...

2.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Bakırköy Kültür ve Sanat Konağı'na ilişkin açıklaması

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Size, Bakırköy Kültür ve Sanat Konağı'ndan bahsedeceğim; Münir Özkulları, Ayşen Grudaları, Tarık Akanları ve Cem Karaca gibi yüzlerce sanatçıyı yetiştiren konak. Yani Paris'in Eyfel'i, Roma'nın Colosseum'u, Taksim'in AKM'si neyse Bakırköy'ün de Kültür ve Sanat Konağı aynı değerdedir.

Son zamanda ortaya bir olay çıktı; Kültür Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü bu konağı yıkmak istiyor, içinde eğitim alan öğrencileri, hocaları sokağa bırakmak istiyor. Buradan iktidarınıza sesleniyorum: Artık yıkmayı değil, yapmayı öğrenin, Bakırköy'de sanatın ve sanatçıların yakasından elinizi çekin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Taşlıca...

3.- Ankara Milletvekili Nevin Taşlıca'yın, ilaçtaki KDV oranına ve ilaç fiyatlarına ilişkin açıklaması

NEVİN TAŞLIÇAY (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sağlık Bakanlığı bünyesinde ve kontrolünde ruhsatlandırması yapılan ilaçta KDV oranı yüzde 8'dir. Vergiyle ilgili düzenlemelerin yapıldığı bu süreçte ilacın temel ihtiyaç olduğu göz önünde tutulduğunda uygulanan katma değer vergisi oranını düşürme ya da istisna tutma yönünde bir çalışmanın yapılması yerinde olacaktır.

Diğer yandan, İlaç Fiyat Kararnamesi'yle uygulamaya konulan kademeli kârlılık oranlarıyla eczanelerin artan işletme giderleri sebebiyle sundukları hizmetleri sürdürülebilir kılmaları ise ne yazık ki mümkün görünmemektedir. Bu konuda mevcut piyasa koşullarına göre acilen güncelleme yapılması gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılavuz...

^(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

4.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, Raziye Oskay cinayetine ilişkin açıklaması

OLCAY KILAVUZ (Mersin) - Mersin'imizin Toroslar ilçesinde henüz hayatının baharındayken ayrıldığı nişanlısı tarafından sokak ortasında canice katledilen Raziye Oskay kardeşimizin ailesini ziyaretimizde acı feryatlarına şahit olduk. Anaların, babaların acıları dindirilmelidir. İnsanlıktan nasibini almamış canavar ruhlu katiller, Türk kadınına yönelik taciz, tecavüz, cinayet gibi fiiller işleyenler eşi benzeri görülmemiş cezalar almalı ve bir daha hiç kimse böyle bir alçaklığa cüret edememelidir.

Başta Raziye kardeşimizin hayatını kaybetmesinden dolayı yaşadığımız üzüntüyü dile getiriyor, ailelerin ve bütün insanların bir daha bu acıları yaşamamasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Barut...

5.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Adana'da Toplu Konut İdaresi mağduru yurttaşların dertlerine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, seçim bölgemiz Adana'da Toplu Konut İdaresi (TOKİ) mağduru yurttaşlarımızla buluştuk, dertlerini dinledik; bu kara kış gününde dar gelirleriyle ev sahibi olmaya çalışan hemşehrilerimizin çilesine tanıklık ettik. TOKİ evlerinde yaşama tutunmaya çalışan insanlarımız iktidardan çare bekliyor. Sarıçam Buruk İstiklal Mahallesi'nde 825 konutluk TOKİ projesi insanlarımızın canını yakıyor. Evlerin çatıları akıyor, aydınlatmadan parka onlarca sorun var. Yaklaşık 3 bin insanımızın yaşadığı bu bölgede yeni yapılan TOKİ konutlarıyla birlikte yerleşim çoğalıyor. Zaten dar gelirli olan insanlarımızın gideceği bir sağlık ocağı yok, çocuklarını gönderecekleri okul yok, ayrıca aidatlarına fahiş zam yapılmış; bu ne aymazlıktır? Bu nasıl bir çare ve vicdansızlıktır? Kara kışta insanlarımız feryat ediyor, çare istiyor. Defalarca sorunlarını iletmelerine rağmen hâlâ bir adım atılmış değil. Sizi insafa ve vicdana davet ediyoruz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

6.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Düzcelilerin eğitim alanındaki taleplerine ilişkin açıklaması

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2022 yılı içinde Düzce'de Millî Eğitim Bakanlığının okul yapımı ve onarımı için ayrılan yatırım tutarı 18 milyon 486 bin Türk lirası olarak belirlenmiştir. Düzce'de 18 okulumuzda ikili eğitim öğretim yapılmaktadır. İkili eğitim sistemi Millî Eğitim Bakanlığının da tasvip etmediği bir sistemdir. Düzce'de bir an önce tekli eğitime geçilebilmesi için yapımı devam eden okulların haricinde en az 10 adet yeni okul yapılması gerekmektedir ancak 2022 yılı için ayrılan bu ödenekle okulların yapılması bir yana mevcut okulların tamirinin yapılması bile zor görünmektedir. Düzcelilerin hak ettiği kaliteli ve modern eğitimleri alabilmeleri için ayrılan ödeneğin artırılması gerekmektedir.

Ayrıca Düzce Öğretmenevi ekonomik ömrünü tamamlamış, iptidai bir binada hizmet vermeye çalışmaktadır. Yeni öğretmen binası bir an önce yatırım planına alınarak ihalenin yapılması ve inşaatın başlaması gerekmektedir. Buradan tüm Düzceli hemşehrilerimiz adına Millî Eğitim Bakanımıza sesleniyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

7.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, şoför esnafına uygulanan sigortalılık kontrolüne ilişkin açıklaması

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sosyal Güvenlik Kurumunun kamyoncular, otobüsçüler, servisçiler, taksiciler için uyguladığı sigortalılık kontrolü ve cezalarla ilgili tebliğ çok sayıda mağduriyet yaratmaktadır. Özellikle ticari aracı olan vatandaşlarımız hastalandığında, direksiyon başında rahatsızlandığında veya ticari aracını özel işleri için kullanması adına aile bireylerinden birine verdiğinde trafik ekiplerince bir trafik kontrolü yapılması esnasında bir trafik cezasına muhatap kalındığında, eğer arabayı kullanan kişi araç sahibi değilse SGK tarafından çok ağır cezalara tabi tutulmaktadır. Haksız yere uygulanan bu ağır cezalara yapılan itiraz dilekçeleri SGK il müdürlükleri tarafından kabul edilmemektedir. Sosyal güvenlik il müdürlükleri tarafından masabaşında, Emniyetin kestiği trafik ceza tutanaklarına göre sigortasız işçi çalıştırıldığından bahisle sigortalılık kontrolü şoför esnafımızın kabul edeceği daha elle tutulur kriterlere dayandırılmalı ve sahada şoför esnafımızın yaşadığı mağduriyet bir an önce düzeltilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

8.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, yeni Adalet Bakanı atamasına ve tarımsal desteklere ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın tensipleriyle Adalet Bakanlığına atanan Sayın Bekir Bozdağ'a görevinde başarılar diliyoruz. Görevinden affını isteyen Sayın Abdülhamit Gül Bakanımıza da hizmetleri dolayısıyla teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde AK PARTİ iktidarında tarıma verilen desteklerle artık Türkiye, toplam tarımsal hasılda Avrupa'da 1'inci sıradayken dünyada ilk 10 içerisinde yer almaktadır. 2022 yılında 25,8 milyar lira olarak planlanan tarımsal destekleme bütçesi Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla 3,2 milyar lira ek bütçeyle 29 milyar liraya çıkarılmıştır. Bu artışla beraber geçen yıla göre ödenen destek yüzde 127 artışla, dekara toplamda 116 lira oldu. AK PARTİ olarak tarımsal destekler yanında uyguladığımız alım fiyatlarıyla her zaman çiftçimizin yanında olduk, olmaya da devam edeceğiz. Üreticilerimize hayırlı olsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Aydın...

9.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Abdi İpekçi'nin ölüm yıl dönümüne ve iktidarın sosyal medya ordusuna ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gazeteci yazar Abdi İpekçi'yi ölüm yıl dönümünde saygı, sevgi ve minnetle anıyorum.

İktidar her uygulamasıyla ve açıklamasıyla, maalesef, Türkiye'yi tehlikeli bir sürece itiyor, toplum giderek daha da fazla ayrıştırılıyor. İktidar kanadından bir isim 2023 seçimlerini Erdoğan'ın kazanması için 200 bin kişilik sosyal medya ordusu oluşturduğunu açıkladı. Şimdi buradan sormak istiyorum: Neyin itirafı, neyin ordusu ve kimle savaşıyorsunuz? Nedir bu? Üçüncü bir kolluk kuvveti mi kuruluyor? Buradan hızla Türkiye'nin mafya devletine doğru dönüştüğünü üzülerek görüyor ve uyarıyoruz. Memleketi Anayasa ve kanunlar çerçevesinde yönetmek için seçilenlerin bugün bir beş yıl daha kalmak için her türlü yolu denediklerini üzülerek takip ediyoruz; ne halkın derdiyle, sıkıntısıyla uğraşıyorlar ne de başka bir şeyle. Yalnız, bu gidiş, gidişat değil.

BAŞKAN – Sayın Yılmazkaya...

10.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, yüksek elektrik faturalarına ilişkin açıklaması

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Elektrik faturalarına yüzde 127 zam yapıp sonra da “Kilovatsaatte düzenleme yaptık.” diyerek tarifelerdeki birinci kademe sınırının aylık 150 kilovatsaatten 210’a çekilmesi, vatandaşa ölümü göstererek sıtmaya razı etmekten başka bir şey değildir. Bir evin en az elektrik tüketimi 230-240 kilovatsaatten, bunu 150 kilovatsaatten 210 kilovatsaate çekmek tam bir siyasi oyun. Zaten milletimiz giderek artan pahalılığın pençesinde kıvrılıyor, bu faturalarla milletimizin belini iyice büktünüz. Salgın sürecinde artan durgunluktan çıkmaya çalışan esnafa ise yüksek elektrik faturalarıyla darbe vurdunuz. Kiradan daha yüksek gelen elektrik faturaları yüzünden birçok esnaf dükkânını kapatmaya başladı. AKP Hükûmetinin bu zam politikası ekonomik anlamda domino etkisi yaratarak yine vatandaşımıza yüksek enflasyon, yoksulluk, işsizlik ve fakirlik olarak yansıyacaktır. Gaziantep’te bir esnaf kardeşimiz bir ay önce elektriğe 7 bin lira öderken, AKP’nin yeni yıl zamlarıyla şimdi 27 bin lira ödüyor. Esnafın elektrik faturası kiradan yüksek geliyor. Hükûmet esnafın kazancına ortak olmuş durumda. Son zamlar henüz etkisini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

11.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir’in, Bakırköy Kültür ve Sanat Konağı’na ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tiyatro, sinema, müzik, sanat dünyamızın en değerli isimlerinin yetiştiği, bu eşsiz birikimlerini nitelikli eğitimleriyle genç nesillere aktarmaya çalıştıkları Bakırköylü Sanatçılar Derneğinin (BASAD) uzun yıllardır faaliyet gösterdiği Bakırköy Kültür ve Sanat Konağı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğünce kütüphane yapılacağı gerekçesiyle maalesef tahliye ediliyor. Yaklaşık 500’den fazla öğrencisi, eğitmeni... Yaz kursları ile bale, drama, müzik, enstrüman kurslarının sözleşmeleri bir anda feshedilecek ve bu eğitimler son bulacak.

Değerli milletvekilleri, usta sanatçılarımız bize sesleniyor: Bakırköy’ün hafızasının, kültürünün, tarihinin yaşaması, gelecek nesillere aktarılması için mücadele ettiklerini söylüyorlar, “Sanata, sanatçıya, kültürel geçmişimize, tarihimize, hafızamıza dokunmayın; yıkmayın, yapın; yok etmeyin, koruyun, destek olun.” diyorlar. Biz de Parlamento olarak bu sürece duyarsız kalmamalıyız diyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Sümer.

12.- Adana Milletvekili Orhan Sümer’in, göstermelik tarım desteklerine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Başkan.

Çiftçiye sözde “müjde” diye destek paketi açıklandı. Sayın Cumhurbaşkanının açıkladığı 3,2 milyar lira destekle buğday, arpa, çavdar, yulaf üreticisine mazot, gübre, tohum desteği olarak dekar başına ilave 50 TL ödenecek. Çiftçi 50 TL’yle ancak 3 litre mazot veya 5 kilogram gübre alabilir. Çiftçinin göstermelik desteklere, geçici yapılan indirimlere değil; gelecek yılları da kapsayacak, tarıma yeniden can verecek, ithalatı azaltıp ihracatı artıracak modern ve yapısal reformlara ihtiyacı vardır. Bunun ilk şartı da önce yerli tarımı canlandırmak, geri ödemesiz ve yeteri kadar mazot, gübre desteği vermektir. Çiftçinin boş vaatlere karnı tok. Acilen borç yapılandırması ve destekler sağlanmazsa hobi olarak çiçek yetiştirmek için bile toprakla uğraşan kimse kalmayacak. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur...

13.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur’un, Hatay’a düşük ödenek ayrılmasının haksızlık olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatay, Atatürk’ün emanet ettiği bir il. Ulu Önder Atatürk, Hatay için “Benim şahsi meselemdir.” demişti. Hatay, ana vatan Türkiye’ye katıldıktan sonra, AKP hükûmetleri işbaşına gelene kadar 46 hükûmet gördü ama AKP kadar adaletsizini görmedi. AKP, Hatay’a devamlı üvey evlat muamelesi yapıyor, yatırım yapmıyor, Hatay’ın potansiyelini de sürekli baltalıyor. Hatay 2020’de 12,5 milyar lira vergi ödemişti, geçen yıl ödediği verginin ancak yüzde 4’ü kadar kamu yatırım ödeneği ayrıldı. İsyan ettik “Böyle adaletsizlik olur mu?” dedik ama gelin görün ki iktidar bu haksızlığı gidereceğine dozajını artırdı. Geçen yıl Hatay 25 milyar vergi ödedi. 2022 kamu yatırımlarında Hatay’a ayrılan ödenek ise 670 milyon lira, yani ödediği verginin yüzde 2,7’si. Bu mu Hatay’a layık gördüğünüz rakam.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gürer...

14.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer’in, emekli intibak düzenlemesi yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Emekliler art arda gelen zamlarla ciddi geçim sıkıntısı içine düşmüşlerdir. 2002 yılı Aralık ayında en düşük emekli aylığı 257 lirayken aynı tarihte asgari ücretse 184 lira 25 kuruş idi. 2008 yılında AKP hükûmetlerinde emekli aylık bağlama oranı katsayısının yüzde 70’ten yüzde 40’a düşürülmesiyle taban emekli aylığı ile asgari ücret arasındaki makas emeklinin aleyhine bozulmuştur. Bu nedenle emekli taban aylığı 1.500’den 2.500 liraya çıkmamış, en düşük emekli aylığının asgari ücret düzeyinde olması gerekirken emeklinin hakkının sınırlı bölümü iade edilmiştir. Emekli intibak düzenlemesi yapılarak mağduriyetin giderilmesi ve en düşük emekli aylığı asgari ücret olurken tüm emekli maaşlarının iyileştirilmesi sağlanmalıdır. Zamlar sel olmuş akıyor, emeklilerimizi selin önünden kurtarmak siyasi iktidarın görevidir. Bir an önce emekli maaşlarında artış sağlanmalı, emeklilerin mağduriyeti giderilmeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Erdem...

15.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem’in, Bakırköy Kartaltepe’de kapatılan yaşlı bakımevine ilişkin açıklaması

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kartaltepe’de Bakırköy Belediyesi tarafından 1997 yılında açılmış olan 5 katlı bir yaşlı bakımevi bulunmaktaydı. Başımızın tacı yaş almışlarımızın son umutları burasıydı. Ev ortamında, özellikle kimsesiz yaş almışlarımızın bakımının yapıldığı bu yaşlı bakımevi geçen günlerde kapatılmıştır. Birbirine alışmış, birbirini aile gibi benimsemiş yaş almışlarımız bunun üzerine başka yerlere dağılmışlardır, bir kısmı ise ortada kalmıştır.

Bu yaşlı bakımevinin akıbeti ne olacak, kapatılmış olan bu bina ne yapılacak? Belediye Başkanımıza sorumuz budur. Ayrıca, onun yerine yapılacak olan nedir?

Bir de hadisîşerif buyurur ki: “Eğer belî bükülmüş yaşlılar, takva sahibi gençler, süt emen çocuklar, yayılan hayvanlar olmasaydı belalar sel gibi üstünüze dökülecekti.” Biz yaşlılarımızın, yaş almışlarımızın dualarını almalıyız.

Yaşlı bakımevinin akıbetini tüm Bakırköylüler merak ediyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

16.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'da Vakıflar Sarayı'ndaki çarşının yıkım kararına ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın başkan.

Adana'da Vakıflar Sarayı'nda Adanalıya altmış yıldır hizmet veren esnaf bugünlerde büyük bir sorun yaşıyor. 35'i kadın, 100'e yakın esnaf ve bine yakın çalışan, aileleriyle birlikte yaklaşık 5 bin kişi çarşının yıkım kararı nedeniyle endişeli bir şekilde bekliyor. Esnaf, Vakıflar Bölge ve Genel Müdürlüğünden doyurucu bir açıklama bekliyor.

Burası yıkılırsa yerine hangi proje hayata geçecek? Çarşıdaki esnaf yeni yerde hak sahibi olabilecek mi? Önemli bir katma değer yaratan, aynı zamanda, tarihî dokusu olan Vakıflar Sarayı'nda Adana'nın yanı sıra yurt içi ve yurt dışına da hizmet veriyorlar.

Gelinlikten ayakkabıya, kıyafetten süs eşyasına ve düğün salonuna kadar birçok alanda hizmet veren esnafın hak sahipliği korunmalı, yeni projede öncelik mevcut esnafa verilmeli, ekonomik kriz ortamında daha çok kişinin işini ve iş yerini kaybetmesine gönülleri razı olmamalıdır.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bulut...

17.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, buzağı desteklemelerine ilişkin tebliğ değişikliği çalışması yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

YÜCEL BULUT (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tarım Bakanlığı tarafından verilen en büyük hayvan destekleme kalemlerinden biri olan buzağı desteklemesinden Bakanlık tarafından getirilen şartlar nedeniyle çok sayıda çiftçimiz yararlanamamaktadır. Yaklaşık 2 milyon buzağıya üreme parametrelerine uymadığından destek verilemeyeceği görülmektedir. Bu sayı Tokat ilinde 19 bin civarında bir sayıya denk gelmektedir. Tarım Bakanlığımıza bağlı Hayvancılık Genel Müdürlüğü tarafından bu tablo dikkate alınarak bir tebliğ değişikliği çalışması ivedilikle üzerinde durulması gereken bir konudur. Uygulamadan kaynaklı bu sorunun çözümü konusunda da gerekli hassasiyetin gösterileceğine ve buzağı desteklemelerine ilişkin tebliğde gerekli değişikliğin yapılacağına inanıyor, konunun başta Tarım Bakanımız olmak üzere, bürokratlarımızca da takip edildiğini belirtmek istiyorum.

Saygılarımla...

BAŞKAN – Sayın Erbay...

18.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, basın üzerindeki baskıya ilişkin açıklaması

BURAK ERBAY (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Basın yayın organları hukukun hâkim olduğu demokratik toplumlarda halkın haber alma hakkının en önemli güvencesidir. Basının bu görevini yerine getirmesi için ekonomik bağımsızlığı büyük önem taşımakta, bu bağımsızlığın önemli bir unsurunu da resmî ilan ve reklamlar oluşturmaktadır. Ancak AKP iktidarıyla birlikte resmî ilan ve reklamlar haksız ve hukuksuz bir şekilde âdeta parti bülteni gibi yayın yapan basın organlarına verilmektedir. AKP iktidarı basın-yayın organları üzerindeki baskıyı her geçen gün artırmaktadır. Bu durumun son örneğini 29 Ocak 2022 tarihinde Resmî Gazete'de Cumhurbaşkanı tarafından yayımlanan genelgede gördük. Bu genelgeyle, doğru ve gerçek habercilik yapan basının üzerindeki baskının daha da artırılması hedeflenmektedir. Basın üzerindeki baskıya bir an önce son verilmeli, resmî reklam ve ilanlar hakkaniyetli bir şekilde dağıtılmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Süleyman Bülbül, buyurun.

19.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, doğal gaz ve elektrik faturalarına gelen fahiş zamlara ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Doğal gaz ve elektrik faturalarına gelen fahiş zamlar hem haneleri hem esnafı hem de sanayiciyi çok zor duruma soktu. Aydın Nazilli'de esnafılık yapan bir yurttaşta aralık ayında 5.400 lira elektrik faturası gelirken ocak ayında 17.491 TL fatura gelmiş yani yaklaşık 3 katı. Yine aralık ayında Aydın'da bir eve gelen 250 TL elektrik faturası ocak ayında 788 TL gelmiş; bu, resmen soygun. Yurttaşlar "elektrik faturası" adı altında yandaş şirketlerin kasasına varını yoğunu bırakıyor. Tek adamın canı sıkılıyor, "Doğal gaza yüzde 200, elektriğe yüzde 127 zam yaptım." diyor, geçiyor. Yapılması gereken ise zamları kaldırmak ve vatandaşın elektrik faturalarını düşürmek.

Esnaf isyan ediyor, "Boğazımıza kadar batmış durumdayız, artık bıçak kemiğe dayandı." diyor; soygun düzenine son vermek için sandığı bekliyorlar. Geliyor gelmekte olan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kasap...

20.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, sağlık çalışanlarının özlük haklarına ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

"Yaparsa AK PARTİ yapar." demiştiniz; yağ kuyruğu, ekme kuyruğundan sonra nur topu gibi yeni bir kuyruğumuz oldu. Yurt dışına çıkmak için mücadele gösteren, çaba gösteren hekimler ve sağlık çalışanları var. Yabancı ülke konsolosluklarında, TÖMER'de, Goethe'de, yabancı dil kurslarında yer bulmak imkânsız; mart sonuna kadar TÖMER'in tüm kontenjanları dolu, yeni kayıt alamıyorlar.

Tüm parti gruplarının ittifakla "evet" dediği kanun teklifini çektiniz. Hekimler ve sağlık çalışanları mutsuz ve umutsuz. Şiddeti önleyici şartlar da dâhil olmak üzere, özlük haklarının, hepsinin derhâl yerine getirilmesi gerekiyor. Acil olarak hekimlerin, tüm sağlık çalışanlarının özlük hakları yerine getirilmeli.

Sayın Sağlık Bakanına buradan sesleniyorum: Sağlık çalışanlarının size göndermiş olduğu bordroları görünce yüzünüz kızarmıyor mu?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

21.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, atanamayan öğretmen Mustafa Kaya'nın intiharına ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

"Hayata veda ediyorum. Özel sektörde çalıştım ve okudum. Ağabeyimi ve annemi çok seviyorum. Babamı özledim." Henüz 28 yaşında genç bir öğretmen olan Şanlıurfa Birecikli Mustafa Kaya, geride bu notu bırakarak intihar etti. Mustafa Öğretmen, yüz binlerce meslektaş gibi, dört yıldan beri atanmayı bekliyordu.

Yüce Mecliste söz alarak üniversite mezunlarının işsizlik durumunu; işsizlikle ve artan yoksullaşmayla baş etmeye çalışan, kendisinin ve ailesinin geçimini sağlamakta güçlük çeken gençlerin ruhsal çöküntü içinde olduklarını, iş aramaktan yorulduklarını, sosyal hayatlarının bittiğini, gelecekleri için endişe ettiklerini, iş arama süreleri uzadıkça psikolojik sorunlarının arttığını ve toplumun bunalıma sürüklenmekte olduğunu defalarca dile getirdim. İktidarın bu sesi duymasını bir defa daha talep ediyorum.

Mustafa Kaya'ya Allah'tan rahmet, ailesine sabır diliyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

22.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, PCR testi zorunluluğunun kaldırılmasının akla ve mantığa sığmadığına ilişkin açıklaması

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İçişleri Bakanlığınca valiliklere gönderilen yazıyla, Koronavirüs Bilim Kurulunun tavsiyeleri ve Sağlık Bakanlığının değerlendirmeleri doğrultusunda, ulaşım, bazı etkinlikler ve okullardaki PCR testi zorunluluğunu öngören uygulamalar kaldırıldı.

31 Ocak 2022 tarihli tabloya göre test sayısı 435.513, vaka sayısı 93.261 oldu. 30 Ocak 2022 tarihli tabloya göre ise 428.214 test yapılmış, 88.145 vaka tespit edilmiştir. Vaka sayısının bu kadar fazla olduğu bir zamanda PCR testi zorunluluğunu kaldırmak hangi akla ve mantığa sığıyor anlamış değiliz. Daha sıkı tedbirlerin alınması gerekmektedir, İçişleri Bakanlığı bu yanlış kararından derhâl vazgeçmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İlhan...

23.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'deki yoğun kar yağışı sonucu çatısı çöken mandıra ve ahırların zararının karşılanması gerektiğine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kırşehir Tarım ve Orman İl Müdürlüğüyle yaptığımız görüşmeler sonucunda Kırşehir'de son on gündür devam eden yoğun kar yağışı nedeniyle şu ana kadar toplam 27 mandıra ve ahırın çatısının çökmüş olduğu bilgisine ulaştık. Ayrıca, bu çöküntüler nedeniyle bazı ahır ve mandıralarda hayvanlar telef olmuştur. Hâlihazırda zaten yüksek girdi fiyatları sebebiyle son birkaç yıldır ayakta durmakta zorlanan besi çiftlikleri, çöken çatıların yüksek maliyetli tamiri ve telef olan hayvanların zararlarının karşılanması noktasında büyük sorunlar yaşamaktadır. Hükümetin Kırşehir'de yaşanan bu felaket sonrası mağdur olan çiftçilerimize ve besicilerimize ivedilikle yardım etmesi, Kırşehir ekonomisine önemli bir katma değer oluşturan bir sektörün devamlılığı için büyük önem arz etmektedir. Bu sebeple, bir an önce bu zararların karşılanması için gerekli adımlar atılmalıdır, zira şu soğuk günlerde ahırların ve mandıraların zaman kaybetmeksizin tekrar faaliyete geçmesi daha da büyük kayıpların önüne geçilmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Altay, buyurun.

24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Bakırköy Kartaltepe'deki yaşlı bakımevine, Abdi İpekçi suikastının yıl dönümüne, 1 Şubat 1992'de Şırnak ve Siirt'te çığ düşmesi sebebiyle şehit olan askerlere Allah'tan rahmet dilediğine, Barış Manço'nun vefatının 23'üncü yıl dönümüne ve Meclis önünde basın açıklaması yapmak isteyen öğretmenleri coplamanın Türk polisine yakışmadığına ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce bir sayın milletvekilimiz Bakırköy Kartaltepe'deki yaşlı bakımevinin Bakırköy Belediyemizce tahliye edildiğini beyan etti. Tabii, arkadaşlarımız Belediye Başkanıyla görüştü, olay şöyledir: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bahse konu binanın deprem riski taşıdığını raporlamıştır, bu tablo karşısında binanın boşaltılması gayet normaldir. Ancak bununla beraber Bakırköy Belediyemiz Kızılayla bir protokol yaparak burada kalan yaşlıların, bakıma muhtaç büyüklerimizin bakımını ve günlük yaşamlarını sürdürmelerini sağlamıştır. Gene aynı şekilde Belediyemiz eş zamanlı olarak binanın Çevre ve Şehircilik Bakanlığının taleplerine, tutulan raporlara uygun olarak depreme dayanıklı bir şekilde inşası için de çalışmalarına başlamıştır. Sayın milletvekilime ve Genel Kurula bilgilendirmeyi görev sayıyorum.

Sayın Başkan, bugün 1 Şubat. 1 Şubatta bizi üzen olaylar yaşandı geçmişte, bunlara kısa bir hafıza tazelemesi ve anma yapmak istiyorum müsaadenizle.

1 Şubat 1979, Milliyet gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Abdi İpekçi suikasta kurban gitti. Toplumsal barışımıza vurulan bu hain olayın hâlâ tüm boyutlarıyla ortaya çıkarılmamış olması da ayrı bir üzüntümüzdür. Merhum İpekçi'ye bu vesileyle Allah'ımdan rahmet diliyorum, mekânı cennet olsun.

Gene, 1 Şubat 1992; Türkiye'yi, hepimizi yasa boğan bir olay yaşadık 1992 1 Şubatında. Neydi? Şırnak'ın Görmeç köyünde Jandarma Bölük Komutanlığına çığ düştü, 76'sı asker 81 kişi yaşamını yitirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Gene, aynı tarihte, aynı gün Siirt'in Erüh ilçesinin Tünekpınar köyünde de çığ düşmesi sonucu 32 askerimizi kaybettik, Allah'ımdan hepsine gani gani rahmet diliyorum.

1 Şubat 1999'da da bir acı yaşadık. Türkiye'de yediden yetmişe Türk halkının gönlünde taht kuran, çocuklarımızın Barış ağabeyi, efsanevi sanatçı, kültür elçisi sevgili Barış Manço'yu kaybettik ama hiç unutmadık. Unutulamaz insanlar, sanatçılar vardır, Barış Manço da unutulamaz sanatçıdır, değerlerimizden birisidir. Aramızdan ayrılışının 23'üncü yılında onu da sevgi ve rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan, demokrasinin bir tepki ve protesto rejimi olduğunu öteden beri söyleyegeliriz ve Türkiye'de devletin hukuk ve Anayasa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - ...dışına çıkmasının en çok terör örgütlerinin işine yaradığını ve toplumsal barışımızı zedelediğini de müteaddit defalar söylemiştim. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yarın görüşülecek olan güya Öğretmenlik Meslek Kanunu Teklifi'yle ilgili Türkiye'deki 3 büyük sendikanın bu konuya olumsuz yaklaşımları ve refleksleri Komisyonla dile getirildi. Öğretmenler, Anayasa'dan kaynaklı haklarını kullanmak ve topladıkları 20 bin imzalı dilekçeyi Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmak için Meclis önünde bir basın açıklaması yapmak istediler ve maalesef kendilerini yetiştiren öğretmenlerini coplaman, tekmeleyen Türk polisi bugün iyi bir sınav vermemiştir. Polis de bizindir, öğretmenler de bizindir. Öğretmenlere tekme atan polislerimize seslenmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Sizi bir öğretmenin yetiştirdiğini ve kahraman Türk polis teşkilatının bir üyesi yaptığını ne olur bir daha unutmayın.

Öğretmenlerimiz bu yasayı eksik, yetersiz buluyor. Öğretmenlerimiz rütbe istemiyor, öğretmenlerimiz toplumda hak

ettikleri saygın değere kavuşmak istiyor. Kalem tutan ellere copla saldıranın ayıbını Emniyet teşkilatımızın, kahraman Türk polisimizin bir daha Türkiye'ye yaşatmamasını hassaten bütün polis kardeşlerimizden rica ediyorum. Polis kardeşlerimiz için hep şunu söyleyegeldik: "Türk polisi şehit olmaktan korkmuyor, Türk polisi emekli olmaktan korkuyor." dedik ama Türk polisi bugün öğretmenine cop ve tekme vurmak suretiyle kendisine yakışmayan bir tutum sergilemiştir. Biz bu emirlerin nerelerden verildiğini de biliyoruz, vakti zamanı gelince bunların hesabının sorulacağını da kayıtlara geçirdim.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Elitaş...

25.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Meclis araştırma komisyonunun küresel iklim değişikliğiyle ilgili hazırladığı kapsamlı rapora, Türkiye Cumhuriyeti'nin iklim değişikliğiyle ilgili üzerine düşen görevleri yaptığına ve Genel Kurulda görüşülecek olan Millî Eğitim Temel Kanunu'na ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bugün 1 Şubat 2022, Türkiye Büyük Millet Meclisi bir haftalık aradan sonra gündemine devam ediyor. Geçen yıl aralık ayının son haftasında, son günlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Komisyonu, küresel iklim değişikliğinin etkilerinin en aza indirilmesi, kuraklıkla mücadele ve su kaynaklarının verimli kullanılmasıyla ilgili 850 sayfa olarak hazırlanmış gerçekten çok kapsamlı bir rapor düzenlemiş. Bu raporda emeği geçen tüm milletvekili arkadaşlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum.

İklim değişikliğiyle ilgili, Türkiye Cumhuriyeti devleti, üzerine düşen görevlerini yerine getirmiştir; 2009 yılında Kyoto Protokolü'nü belki de dünyada ilk defa kabul eden ülkelerden biri olarak tarihe geçmiştir. Türkiye, bulunduğu coğrafyada küresel ısınmanın ve küresel iklim değişikliğine sebep olan unsurların bertaraf edilmesi, en aza indirilmesiyle ilgili gerekli düzenlemeleri yapan bir ülke olmuştur. Bu konuda katkı sağlayan değerli milletvekili arkadaşlarımıza tekrar şükranlarımızı arz ediyorum.

Yarın da inşallah Millî Eğitim Temel Kanunu'nda öğretmenlik mesleğini tarif eden yeni bir teklif, temel yasa olarak görüşeceğimiz toplam 13 maddelik bir yasal düzenleme var. Bu yasal düzenlemeyle ilgili ilk defa bir tanımlama hayata geçiriliyor, bir temel yasa olarak düzenleniyor. Muhakkak eksikleri vardır, yanlışları vardır ama bir yasa olarak düzenlenmesi de önemli bir gelişmedir, önemli bir unsurdur diye düşünüyorum. Katkı sağlayacak tüm siyasi parti gruplarına, milletvekillerine teşekkür ediyorum.

Haftamızın hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Usta...

26.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu'nun annesinin vefatına, Barış Manço'nun vefatının 23'üncü yıl dönümüne, Abdi İpekçi suikastının yıl dönümüne, çiftçilerin sorunlarına, asgari ücretin açlık sınırının altında kalacağına, Cumhurbaşkanının elektrikte eşik değere ilişkin açıklamasına ve gayriahlaki televizyon programlarına ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün İYİ Parti Grubu olarak acı günümüz, Grup Başkanımız Sayın İsmail Tatlıoğlu annesini kaybetti. Yine, Genel Sekreterimiz Uğur Poyraz Bey de annesini kaybetti. Ben merhumelere Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum.

Milletimizin gönlünde eserleriyle taht kuran, Türk müziğinin önemli temsilcisi Barış Manço'nun vefatının 23'üncü yıl dönümünü de saygı ve özlemle anıyorum; mekânı cennet, ruhu şad olsun.

Yine, kırk üç yıl önce bugün uğradığı suikastta hayatını kaybeden gazeteci Abdi İpekçi'yi ölümünün seneidevriyesinde rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan, toplum kesimlerindeki sorunlar, ekonomik sıkıntılar artarak devam ediyor. Bütün ziyaretlerimizde bu sıkıntıları görüyoruz veya telefonla aranıyoruz. Örnek olsun diye söyleyeceğim: Adana Ceyhan'dan birkaç gün önce bir çiftçi kardeşimiz bizi aradı yani gübre fiyatlarından bahsetti, oradaki sıkıntılardan bahsetti ama belki gündeme çok gelmeyen bir sıkıntıdan daha bahsetti, "Bizim burada cazibeyle sulamada dönüm başına 50 lira para veriyorduk; bu, şimdi 100 liraya çıkarıldı. Eğer pompayla sulama olursa yani elektrik yakılırsa da 220 liradan 450 liraya çıkarıldı. Biz bu şartlarda nasıl çiftçilik yapacağız, üretimi mi durduralım? Niye bunlara 'Durl' demiyorsunuz? Niye devlet bu işlere bakmıyor?" diye bize soruyor. Gerçekten, baktığımızda son on-on iki yılda Türkiye'de 42 milyon dekarlık bir alanın eskiden ekildiği hâlde şu anda ekilmediğini görüyoruz. Yine, 2009 yılı SGK verilerine baktığımızda 1 milyon 16 bin çiftçi varken bugün, 2021 yılı Haziran ayı itibarıyla bu sayının 541 bine düştüğünü görüyoruz yani çiftçi sayısı on iki yılda yaklaşık yüzde 50 azalmış. Bunları görmek gerekiyor. Tam bunlar konuşulurken Sayın Cumhurbaşkanı dün akşam Kabine toplantısı sonrasında "Bir müjde." dedi, "Çiftçilere müjde veriyoruz." dedi ve çiftçilere yapılan doğrudan desteğin 3,2 milyar lira artırıldığını söyledi yani buradaki artış sadece yüzde 12'lik bir artış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; gübre fiyatları 4 katına, 5 katına çıkmış; tohum fiyatları, ilaç fiyatları, mazot fiyatları, elektrik fiyatları bu kadar olağanüstü artarken yani böyle sanki hakikaten çiftçilerle dalga geçer gibi yani çiftçilere doğrudan destek ödemelerinde 3,2 milyar liralık yapılan bir artış son derece yetersizdir. Bakın, millî gelirin yüzde 1'i olması durumunda 80 milyar lira civarında olması lazım bunun, artık ondan da vazgeçtik, ancak 2006 yılında bütçe payı olarak verdiği miktarı, AK PARTİ o günkü verdiği parayı bugün vermiş olsa bunun 60 milyar lira olması lazım. Çiftçilerimizin sesine kulak vermemiz gerekiyor, bu sıkıntıları görmemiz gerekiyor.

TÜRK-İŞ açlık sınırını açıkladı, 4.249 lira, yani asgari ücret de 4.253 lira, asgari ücretle aynı oldu ocak ayı itibarıyla. Asgari ücret bundan itibaren aralık ayına kadar –biliyorsunuz- sabit. Gıda fiyatları... Tabii, açlık sınırı dediğimiz zaten gıda yani yeterli beslenme için gerekli olan para.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Bugün asgari ücret 4 kişilik bir ailenin gıda ihtiyacını karşılamaya ocak ayında başa baş yetti, şubat ayından itibaren açık verilecek. Yaklaşık en az yüzde 30, yüzde 40 -yüzde 30 genel enflasyon olarak Hazine ve Maliye Bakanı söyledi- civarında bir gıda enflasyonu, TÜİK'in makyaj enflasyonunun bile yüzde 40 civarında olacağını düşünürsek yıl sonuna kadar bu, açlık sınırının yaklaşık 1.500-1.600 lira altında kalacak asgari ücret; bunu mutlaka görmek gerekiyor. Dolayısıyla, burada bakmamız gereken şu: Asgari ücret yüzde 50 artırıldığında hepimiz "Evet, güzel bir artış." demiştik ancak artışın bir önemi yok. Yani enflasyonu durduramadığınız zaman, enflasyonla mücadele edilemediği zaman, alım gücü düştüğü zaman rakamların büyümesinin hiçbir anlamının olmadığını burada çok net bir şekilde gördük. Bu konuya dikkat çekmek istiyorum.

Şimdi, yine, dün akşam, güya bir müjde daha verdi Sayın Cumhurbaşkanı. Elektrikte bu eşik değerin, 150 kilovatsaate kadar olan değerin 210 kilovatsaate çıkarıldığını söyledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayınız lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım, bitireceğim.

Biz de “müjde” deyince, bu yüzde 52 ile yüzde 130 arasında -biliyorsunuz- zamlar yapılmıştı, bu zamlar geri alındı diye düşündük. Yapılan bu şey müjde falan değil, zamlar olduğu gibi yerinde duruyor. Burada yapılan şey ancak işte, mütevazı bir aile bütçesinin elektrik faturasında aylık 30 lira civarında bir tasarruf demektir ama sıkıntı bunun çok daha ötesindedir. Esnaf için hiçbir şey yapılmamıştır, esnafın sıkıntısı olduğu gibi devam ediyor. Yine, hanelerin, sanayicinin hepsinin sıkıntıları devam ediyor, bunları görmek gerekiyor.

Sayın Başkan, üç gün önce, 28 Ocak tarihinde Cumhurbaşkanının bir genelgesi yayınlandı. Bu genelgede güzel ifadeler var, deniliyor ki: “Ailelerin, çocuk ve gençlerin ahlaki değerlerini bozan, millî ve manevî değerleri tahrip eden programlara karşı gereken adımlar atılacaktır.” Buradan anladık ki bu maskeli yarışma programı varmış bir tane, ona yönelik olarak çıkmış bir genelge olarak bu değerlendiriliyor. Tabii, ben bunun doğruluğunu yanlışlığını tartışmıyorum, orada bir sıkıntı varsa bu yapılsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim Başkanım.

Ancak esas görülmesi gereken, başta yandaş medya olmak üzere bu gündüz kuşaklarında millî, manevî değerlere aykırı, çocuklarımızın, gençlerimizin hatta yetişkinlerin ahlakını bozacak işte, ensest ilişkilerin, aile içi şiddetin, eşler arası ahlaksız konuların gündeme getirildiği bu programlara niye bir şey denilemiyor, bunlar niye görmezden geliniyor? Bunların mutlak suretle ele alınması lazım, yoksa bu genelge muhalif bir kanalı susturmaya yönelik, ona baskı yapmaya yönelik bir genelge olmaktan öteye gidemez. Bizim, buradan, Cumhurbaşkanından da RTÜK’ten de beklentimiz bu gayriahlaki programların, başta havuz medyası olmak üzere, bu gayriahlaki programları yapan kanalların bu anlamda disipline edilmesidir. Millî, manevî değerlerimize, aile değerlerimize sahip çıkılması gerekir, yoksa başka türlü toplumdaki birliği ve bütünlüğü sağlayamayız.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Akçay, buyurun.

27.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, gazetecilere yapılan bütün saldırıları ve PKK terör örgütünü lanetlediğine, Eren Kış-17 Muş-Şenyayla Şehit Jandarma Üsteğmen İsmail Moray Operasyonu’na, otuz yıl önce bugün Şırnak’ın Görmeç köyünde meydana gelen çığ felaketinde vefat eden şehitlere ve vatandaşlara Allah’tan rahmet dilediğine ve Misakımillî’nin kabulünün 102’nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1 Şubat 1979, gazeteci Abdi İpekçi’nin katledilmesinin tarihi; 19 Kasım 1979, yine gazeteci İlhan Egemen Darendelioğlu’nun katledilişi; 24 Ocak 1993, Uğur Mumcu’nun katledilişi ve 26 Ocak 2014’te PKK’lı teröristler tarafından partimizin İstanbul Esenyurt seçim bürosuna düzenlenen silahlı saldırıda gazeteci Cengiz Akyıldız da şehit olmuştu. Cengiz Akyıldız da bir gazeteciydi ve görevini ifa ederken şehit edildi. Bu saldırı Türk milletinin birlik ve beraberliğine ve aynı zamanda basın hürriyetine ve demokrasiye yapılmış bir saldırdır. Bu vesileyle, hem gazetecilere yapılan bütün saldırıları ve PKK terör örgütünü lanetliyor hem de şehit gazeteci Cengiz Akyıldız’ı ve tüm şehitlerimizi bir kez daha rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan, 30 Ocak 2022’de Muş’ta güvenlik güçlerimiz tarafından Eren Kış-17 Muş-Şenyayla Şehit Jandarma Üsteğmen İsmail Moray Operasyonu başlatıldı ve terörle mücadele kararlı ve başarılı bir şekilde devam etmektedir. Karlı ve eksi 35-40 derecelerde seyreden ağır hava şartlarında görev yapan güvenlik güçlerimize muvaffakiyetler diliyoruz.

Otuz yıl önce bugün Şırnak’ın Görmeç köyünde meydana gelen çığ felaketi nedeniyle 65 askerimiz ve 26 vatandaşımız da hayatını kaybetmişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tarihimizin en büyük doğal afetlerinden biri olan bu felakette hayatını kaybeden şehitlerimize, askerlerimize, vatandaşlarımıza bir kez daha Allah’tan rahmet diliyorum.

Sayın Başkan, 28 Ocak 2022, Türk Kurtuluş Savaşı’nın manifestosu olan Misakımillî’nin kabulünün 102’nci yıl dönümüdür. Son Osmanlı Mebusan Meclisi 28 Ocak 1920’de Türkiye Cumhuriyeti sınırlarının belirlendiği Misakımillî’yi düşman tehdidine aldırmadan oy birliğiyle kabul etmiştir ve bunun akabinde de yine Osmanlı Meclis-i Mebusanı -malumunuz olduğu üzere- İngiliz askerlerince basılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Misakımillî, Türk milletinin bağımsızlık karakterinin ete kemiğe bürünmüş hâlidir. Misakımillî, Türk devletinin egemenliğinin hududunu Sevr’le çizmeye çalışan işgalcilere verilen en büyük cevaptır. Misakımillî, Türk milletinin ebedî vatanında ilelebet var olacağının ilanıdır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Misakımillî’yi doğrudan doğruya Türk milletinin anayasası olarak belirtmiş ve şöyle tarif etmiştir: “Vatanın dış düşman karşısındaki durumunu ve yerini tespit eden kutsal bir kuraldır.”

Bu vesileyle, işgalcilerin baskı ve engellerine rağmen, Misakımillî’yi kabul eden ve ilan eden vatansever milletvekillerini, millî mücadelemizin şehit ve gazilerini rahmetle anıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Oluç...

28.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Selahattin Demirtaş ve HDP’li 40 milletvekiline ilişkin verdiği karara, AİHM’nin yayınladığı 2021 bilançosuna, Anayasa Mahkemesinin de Türkiye’de adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini vurguladığına ve İstanbul Emniyetinin İstiklal Caddesi’nde Kürtçe müzik söylenmesine tahammül edemediğine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; biraz sonra, Adalet Bakanı yemin edecek Meclisimizde. Tesadüfe bakın ki tam yemin günü 1 Şubat 2022’de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir karar verdi ve bu kararda dedi ki: “Aralarında Selahattin Demirtaş’ın da olduğu 40 HDP’li milletvekilinin dokunulmazlıklarının kaldırılması Anayasa’ya aykırıdır, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne aykırıdır ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10’uncu maddesinin -yani ifade özgürlüğü maddesinin- açıkça ihlalidir.” ve bu kararla birlikte Büyük Daire, Demirtaş ve Kerestecioğlu kararlarının devamını da getirmiş oldu yani 10’uncu madde ihlali ve bunun gereklerinin yerine getirilmesi kararı. Halkların Demokratik Partisine yönelik eşi benzeri görülmemiş hukuksuzluklardan biri daha tescil edilmiş oldu. Bir siyasi kırım hareketidir demiştik 2016’da dokunulmazlıklar kaldırılırken, haklı olduğumuz ortaya çıktı. Büyük bir hukuksuzluktur, Türkiye’nin imzalamış olduğu uluslararası demokratik sözleşmelerin çiğnenmesidir dedik, haklı olduğumuz

ortaya çıktı. Anayasa'ya ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır demiştik, haklı olduğumuz ortaya çıktı. Şimdi, Anayasa'ya aykırıdır... Anayasa 83/2 –Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'ndan söz ediyorum- der ki: "Milletvekili tutulamaz, sorgulanamaz, tutuklanamaz, yargılanamaz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun devam edin.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ama Anayasa ihlal edildi; HDP'li vekiller tutuldu, sorgulandı, tutuklandı ve yargılandılar ve yargılamalar da devam ediyor. Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 1 Şubat 2022 tarihinde açıklanan kararıyla birlikte aslında bütün bu işlemlerin yok hükmünde olduğu bir kez daha vurgulanmış oldu. O nedenle bir kez daha iktidara sesleniyoruz, Adalet Bakanı yemin etmeden önce kendisinin de duymasını istiyoruz bir kez daha: Tutuklanmış olan bütün milletvekillerinin serbest bırakılması ve davaların sil baştan yapılması gereklidir, bunu özenle vurgulayalım.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin sadece bu kararla anılmaması gerekiyor çünkü Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 2021 bilançosu yayınlandı geçtiğimiz günlerde ve o bilançoya baktığımızda ne görüyoruz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Türkiye, Rusya'dan sonra, hakkında en fazla dava başvurusu olan ülke durumunda yani 2021 yılında da Türkiye, bir önceki yıla göre ilk üç sırada yer almış görünüyor. 2021 bilançosuna göre 47 ülkeye karşı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde hâlihazırda toplam 70 bin dava başvurusu bulunuyor. Rusya'nın 17 bin başvurusu ilk sırada yer alıyor, Rusya'yı 15.251 başvuruyla Türkiye takip ediyor. Bu, durumun ne kadar vahim olduğunu gösteriyor ama çıkan kararlarda da durum vahim ve Türkiye hakkında 2021'de 78 karar verilmiş, bu 78 kararın 31'indeki ihlal maddesi nedir? İfade özgürlüğüdür. Peki, 22'sindeki ihlal maddesi ne? "Adil yargılanma ihlal edilmiş." diyor Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bunu söylüyor da diyeceksiniz: "Bu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi hep Türkiye'ye karşı." Fakat bir de Anayasa Mahkemesi var Türkiye'de, biliyorsunuz. Anayasa Mahkemesi Başkanı da geçtiğimiz günlerde bir açıklama yaptı ve dedi ki: "2021 yılında 66.121 bireysel başvuru yapıldı ve bunun yüzde 73'ünden fazlası adil yargılanma meselesinin ihlalden kaynaklanıyor." ve verilen kararların da bu doğrultuda olduğunu söyledi yani sadece Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi değil, Anayasa Mahkemesi de Türkiye'de adil yargılanma hakkının açıkça ihlal edildiğini çok net bir biçimde vurguladı, Anayasa Mahkemesi Başkanı bunu söyledi ve dedi ki: "Adil yargılanma hakkıyla ilgili bir meselemiz var." Yani Adalet Bakanına, yemin ettikten sonra, bunları da hatırlatmış olalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açıyorum Sayın Oluç.

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamam efendim.

Sayın vekiller, İstanbul'da İstiklal Caddesi'nin çeşitli köşelerinde müzisyenler çeşitli dillerde müzik yaparlar. Mesela, geçtiğimiz yıllarda da Latin Amerika müzikleri yapılan yerler vardı, çeşitli giysiler içinde yerel Latin Amerika müzikleri yapıldı ve hiç kimse bu müziği yapanlara dokunmazdı. Şimdi çeşitli yerlerde, köşelerde de Kürtçe müzik yayını yapılıyor ve İstanbul İstiklal Caddesi'nde Kürtçe müzik yayınına yönelik Emniyetin açıkça bir düşmanlığı söz konusu. İlk kez değil, daha önce de yasaklamaya çalıştılar; durdurmaya çalıştılar; şimdi yine aynı şey. Bir de açıklama yapmışlar -hani "Kürtçeye niye düşmansınız, Kürt müziğine niye düşmansınız?" diyoruz ya- demişler ki: "Esefle karşılıyoruz." Niye? Biz bunları dedik diye. E, peki, niye yasaklıyorlarmış bu Kürtçe müzik yayını? Efendim, tramvay, ambulans ve itfaiye araçlarının geçişine engel olunuyormuş. Nasıl engel olunuyor ya?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkürler, son kez açtım ama...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Son cümlem efendim, bitireyim.

BAŞKAN – Sayın Oluç, son cümlelerinizi alayım, lütfen tamamlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum.

Efendim, nasıl engel olunuyor tramvay, ambulans ve itfaiye araçlarının geçişine? Kenarda müzik yapanlar hiçbir şekilde buna engel olmuyorlar, bunu biliyoruz. Kimsenin şikâyeti de yok, geçenler müziği dinliyorlar; kimisi alkış tutuyor, kimisi duyup geçiyor; kimsenin takıldığı da yok bu meseleyle ama bu Emniyetin açıkladığı cümle kesinlikle gerçekliği yansıtmıyor. Ne ambulans ne itfaiye aracı engelleniyor ne de tramvayın geçişi engelleniyor sadece ve sadece Kürtçe müzik söylenmesine İstanbul Emniyeti tahammül edemiyor; mesele bu kadar açıktır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Elitaş, söz talebiniz mi var? Neyle ilgili?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Tatlıoğlu'nun...

BAŞKAN – Peki, buyurun.

29.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu'nun annesine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

İYİ Parti Grup Başkanı, Bursa Milletvekilimiz Sayın Tatlıoğlu'nun annesi rahmetli olmuşlar, biraz önce Sayın Erhan Usta'nın açıklamalarından dinledik. Sayın Grup Başkanına başsağlığı diliyoruz, annesine de Allah'tan rahmetler temenni ediyoruz AK PARTİ Grubu adına.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkan, aynı mahiyette, pek kısa...

BAŞKAN – Buyurun.

30.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu ile İYİ Parti Genel Sekreteri Uğur Poyraz'ın annesine ve AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun kayınpederine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ederim.

İYİ Parti Grup Başkanımız Sayın İsmail Tatlıoğlu'nun annesine Allah'tan rahmet diliyorum -bir an için biz üç dakikalık

konuşmamızda atladık, kendisiyle görüştüm- Sayın Tatlıoğlu'na ve aileye sabır diliyorum.

Bu vesileyle, İYİ Parti Genel Sekreteri Sayın Uğur Poyraz'ın da annesini kaybettiğini öğrendik; aynı şekilde ona da Allah'tan rahmet diliyorum, aileye sabır diliyorum.

Gene, bu vesileyle, AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun kayınpederinin vefatını da öğrendik; ona da Allah'tan rahmet, Akbaşoğlu ailesine sabırlar diliyorum.

Teşekkür ederim efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAşKAN – Buyurun Sayın Oluç.

31.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu ile İYİ Parti Genel Sekreteri Uğur Poyraz'ın annesine ve AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun kayınpederine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz de Sayın Tatlıoğlu'nun ve Sayın Poyraz'ın kendilerine ve ailelerine başsağlığı ve sabır diliyoruz, Allah rahmet eylesin diyoruz.

Keza, Sayın Akbaşoğlu'nun kayınpederinin vefatını da öğrendik, onunla ilişkili bir başsağlığı ve sabır dilemek için söz aldım.

Teşekkür ediyorum.

BAşKAN – Teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAşKANLARININ KONUşMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, Başkanlık Divanı olarak İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu ile AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'na taziyelerini ilettiklerine ilişkin konuşması

BAşKAN – Biz de Başkanlık Divanı olarak hem Sayın Tatlıoğlu'na hem de Sayın Akbaşoğlu'na taziyelerimizi iletiyoruz; merhuma ve merhumelere Rabb'imden rahmet diliyorum.

Sayın Akçay, buyurun lütfen.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İYİ Parti Grup Başkanı İsmail Tatlıoğlu'nun annesine ve AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun kayınpederine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İYİ Parti Grup Başkanı Sayın İsmail Tatlıoğlu'nun annesinin vefatı nedeniyle taziyelerimi, başsağlığı dileklerimi iletiyorum; Allah rahmet eylesin.

Ayrıca Grup Başkan Vekili arkadaşımız Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun kayınpederinin de vefatı nedeniyle merhuma Allah'tan rahmet diliyor, Sayın Akbaşoğlu ve ailesine taziyelerimizi iletiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAşKAN – Sayın Usta, buyurun.

33.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, AK PARTİ Grup Başkan Vekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'na taziye dileklerini ilettiklerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Taziye dileklerini ileten siyasi parti temsilcilerimizin hepsine çok teşekkür ediyorum.

Biz de şimdi, yeni öğrenmiş olduk. Grup Başkan Vekili Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun kayınpederinin vefatı nedeniyle biz de kendisine ve ailesine taziye dileklerimizi iletiyoruz efendim.

BAşKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Cumhurbaşkanlığının bir tezkeresi vardır, okutuyorum:

VI.- BAşKANLIğIN GENEL KURULA SUNUşLARI

A) Tezkereler

1.- Cumhurbaşkanlığının, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 104 ve 106'ncı maddeleri gereğince Adalet Bakanlığına 28/1/2022 tarihli ve (2022/21) sayılı Karar'la Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ'ın atandığına ilişkin tezkeresi (3/1859)

31/1/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 104 ve 106'ncı maddeleri gereğince Adalet Bakanlığına 28/1/2022 tarihli ve (2022/21) sayılı Karar'la Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ atanmıştır.

Bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan
Cumhurbaşkanı

BAşKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

VII.- ANT İÇME

1.- Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın ant içmesi

BAşKAN – Sayın milletvekilleri, okunan tezkereye göre Adalet Bakanı olarak atanmış bulunan Yozgat Milletvekili Sayın Bekir Bozdağ'ın Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği 29 Ocak 2022 Cumartesi tarihi itibarıyla sona ermiş bulunmaktadır. Anayasa'nın 106'ncı maddesi gereğince Sayın Bakanın Anayasa'nın 81'inci maddesinde yazılı şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde ant içmesi gerekmektedir.

Sayın Bakanı ant içmek üzere Genel Kurul Salonu'na davet ediyorum.

Buyurun Sayın Bakan. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

(Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ant içti)

(AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bozdağ, yeni görevinizde muvaffakiyetler diliyoruz, Allah hayırlı uğurlu etsin.
ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ – Çok teşekkür ediyorum, saygılarımı arz ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.13

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.22

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadı BİLGİÇ
KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Necati TİĞLİ (Giresun)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.
İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım:

VIII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, ülkemizde yaşanan doğal gaz ve enerji krizinin sebeplerinin tespit edilmesi, sanayi tesislerinde üretimin durdurulmasının neden olacağı sorunların araştırılması amacıyla 25/1/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Şubat 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/2/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta

Samsun

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İzmir Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, ülkemizde yaşanan doğal gaz ve enerji krizinin sebeplerinin tespit edilmesi, sanayi tesislerinde üretimin durdurulmasının neden olacağı sorunların araştırılması amacıyla 25/1/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak, görüşmelerin 1/2/2022 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Sayın Yasin Öztürk.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grubumuzun ülkemizde yaşanan doğal gaz ve enerji krizinin sebeplerinin araştırılmasına ilişkin verdiği önerge üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz günlerde, ülkemizin enerji arzını sorunsuz sağlamakla görevli Enerji Bakanlığının ilgili iki kuruluştaki art arda iki açıklama yaptı. Önce, BOTAŞ, sanayi kuruluşları ve elektrik üretimi yapan santrallere gizli bir emirname göndererek günlük doğal gaz kullanım miktarını yüzde 60'la sınırladı ve hâlâ bu sınırlama yüzde 80'le devam etmekte. Ardından, TEİAŞ, organize sanayi bölgelerine üç gün elektrik kesintisi uygulanacağını açıkladı. Ülkemizde bugüne kadar görülmemiş bir doğal gaz ve elektrik krizi yaşıyor, fabrikalar doğal gazı sınırlı kullanıyor, elektrik yok, üretim yapılamıyor ama krize neden olan resmî kurumların birbirinden haberi yok. Açık bir koordinasyon, planlama ve öngörüsüzlük krizi yaşıyoruz; kriz içinde kriz, kaos içinde kaos.

Neden böyle bir açmaza düştük? Yapılan açıklama: "İran yüzünden." Yalanınız sevsinler. Türkiye'nin 2021 yılında tükettiği doğal gaz miktarı 61 milyar metreküp, 2022'de de bu ihtiyacın altında bir kullanım olmayacağı dünden belli. Uzun vadeli kontrata bağlanmış, yıllık 48 milyar metreküplük anlaşma var; hesaplayın aradaki açığı, 13 milyar metreküp. Doğal gaz arzında en az yüzde 20 açıkta kaldık, bunun içerisinde İran'ın payı sadece yüzde 10. Sadece yüzde 10'luk bir paydaki kesintiden dolayı krize bahane olarak İran'ı göstermek, milletin akıllı dalga geçmektir. Hele bir de Enerji Bakanı, kesinti kararından bir ay önce "Elimizde yeterli doğal gaz var, her yılın sonunda bir sonraki yılın planlamasını yaparız." dedikten sonra sıkıntı baş gösteriyorsa söylenecek tek şey doğru söylemediğinizdir, bir şeyleri gizlediğinizdir.

Hiç bahane üretmeyin, kriz kendini göstere göstere geldi. BOTAŞ'ın doğal gaz anlaşmaları yirmi-yirmi beş yıl önce yapılmıştı. Siz bu anlaşmaların ne zaman biteceğini bilmiyor muydunuz? 2021 yılında 15,9 milyar metreküplük anlaşma sona erdi. Yeni anlaşma yapmaya çalıştınız, miktarı ne kadara indi? 9,4 milyar metreküpe. Sadece bu anlaşmalardan dolayı kafadan 6,5 milyar metreküp açık. Açık üstüne açık olunca dediniz ki: "Spot piyasadan gaz alır, açığı kapatırız." İstedğimiz zaman spottan gaz alabiliyor muyuz? Mümkün değil. Spottaki gazın fiyatı hem yüksek hem alıcısı çok; parayı veren düdüğü çalar. Bir de üstüne ülkede dolarizasyon sıkıntısı olunca gaz açığı bütçe açığına dönüştü, hazinede para olmayınca yeterli gazı alamadık. Öngörüsüzlük, liyakatsizlik, ehliyetsizlik işte böyle bir şey.

Karadeniz'de, orada burada doğal gaz keşifleri yaptık, 2023'te kendi doğal gazımızı evlere vereceğiz dediniz, ne kaldı şunun şurasında 2023'e? Bu doğal gazı hangi firmayla çıkarıyorsunuz; hattı kiminle kuruyorsunuz; bunun için kime, ne kadar garanti verdiniz; haberimiz var mı? Bunlar da mı ticari sır? Rakam size kalsın, sadece "2023" deyince birileri inanabilir ama teknik veriler ortada. Ortada olmayan tek şey, kiminle, hangi parayla bu gaz çıkacak?

Şimdi, sizin beceriksizliğinizin bedelini tüm millet ödemek zorunda kalıyor. Bugün itibarıyla elektrik santrallerinde kullanılan doğal gazı yüzde 14 daha zam yaptınız, bu zam eninde sonunda elektrikte yeni zamma dönüşecektir. Sanayi tesislerinde hem gaz kullanımını kısıtlı hem elektrik yok, dolayısıyla üretim yok. Sanayi tesisleri bu maliyeti kime yansıtabilir? Nihai tüketiciye. Bakın, sadece Denizli OSB'nin ihracatı yıllık 1 milyar dolar, yüzde 20 iç piyasa, yüzde 20 OSB dışındaki üretimle toplam üretimi 1,4 milyar dolar. Üç günlük kesinti bu rakamın yüzde 1'ine tekabül eder, o da 14 milyon dolar. Bütününe bakarsak bu kesintiler, ülke genelinde yaklaşık 10 milyar dolar ekonomik kayba sebep oldu. İktidar diyor ya "Üretim modeli ekonomiye geçtik." Ülkemizi uçuracak sektörler de sanayi ve ticaret. Sanayi sektörü sayenizde şalter indirme noktasına geldi. İhracatçı kimden ürününü alacak ki yurt dışına satış yapsın? İhracatçı, aldığı iş için en az altı ay önceden sözleşir, ona göre sipariş verir, ona göre teslimat zamanını belirler. Ticarete güven, istikrar ve sürdürülebilirlik olacak ki piyasada sözünüz olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – İktidar sayesinde ne güven ne istikrar ne de sürdürülebilirlik kaldı. İç piyasa ve ihracat siparişlerini karşılayamayan fabrikaların kaybı sadece siparişlerle sınırlı olmayabilir, özellikle yabancı müşteriler nezdinde güven kaybına bağlı olarak ileriye dönük iptaller de yaşanabilir. Bu sorumluluğu kim üstüne alacak? Bu kriz, bize Enerji Bakanlığının acil durumlara karşı bir eylem planı olmadığını göstermiştir ve yine bu kriz, Enerji Bakanının görevini yapamadığını göstermiştir. Beklentimiz, Sayın Bakanın -moda olduğu üzere- teşekkür ederek görevinden affını istemesidir.

Sayın Cumhurbaşkanı, size buradan seslenmek istiyorum: Size dün yaptırılan açıklamada enerji ile güç biriminin ayrı şeyler olduğunu söylememişler; kilovat ile kilovatsaat birbirinden farklı şeyler. Sürçülisan olsaydı 4 defa aynı hataya düşmezsiniz. Siz bilmeyebiliyorsunuz ama önünüze metni koyan Bakanın ya da teknik bürokratin bunu bilmesi gerekmez mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Bunu bile bilmeyenlerden Bakanlığın yönetmesini bekliyorsunuz. Zorlamanıza gerek yok, affını isteyin gitsin; affedemiyorsanız talebimiz başka.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, süreniz tamamlandı.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Aynı şekilde, karar alamaz ve krizleri yönetemez hâle gelen iktidarın da yirmi yıldır gösterdiği sabır için vatandaşa teşekkür edip acil erken seçim çağırısı yapması lazım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Ali Kenanoğlu...

Buyurun.

HDP GRUBU ADINA ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizde yaşanan doğal gaz ve enerji krizinin sebeplerinin araştırılması üzerine verilmiş önerge üzerine konuşuyorum.

Tabii, enerji krizi ciddi bir şekilde kendini gösteriyor, elektrikte yaşanan, özellikle meskenlerde yaşanan sorun, fiyat artışı ve bunun vatandaşa yansımalarının getirdiği sıkıntıları göğüsleyemediniz. Biz, aralık ayında, burada, kanun değişikliği yapılırken yani kademeli fatura sistemine geçerken 150 kilovatsaatın hiçbir şekilde yeterli olmayacağını, hiçbir şekilde vatandaşların ihtiyacını karşılayacak bir limit olmadığını ısrarla söyledik. Bunun en az 200 kilovatsaatının ücretsiz olması ve üzerinin 1'inci kademe olarak kabul edilmesini gerektiğini ifade etmiştik. Geline nokta, yaşadığınız o acı tecrübeler sonucunda bu oranı düzeltmek durumunda kaldınız, kaldı ki bu da yeterli değil.

Şimdi, doğal gaz kriziyle ilgili olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonunda -ben o Komisyonun üyesiyim- bununla ilgili de geçen sene kanun düzenlemesi ve madde önerileri geldi, spot piyasadan doğal gaz alımıyla ilgili olarak kanun maddesi getirildi ve burada kanunlaştı. Şimdi, bu görüşmeler esnasında biz şunu sorduk, dedik ki: "Hayırdır, bir sıkıntı mı var? Yani doğal gaz sözleşmelerini yenileme riski mi var yoksa doğal gazda bir sorun mu bekliyorsunuz?" Bize söylenen şuydu, Komisyon'daki tutanaklarda mevcut: "Biz, spot piyasadaki ucuz alım gücünün imkânlarını değerlendirmek istiyoruz. O nedenle de spot piyasalardan doğal gaz alabilmek için bu yasayı istiyoruz." denildi, Bakan Yardımcısı tarafından da söylendi. Ancak görünen o ki liyakatsiz yönetimler bütün bu süreçleri planlayamadığı gibi bu krizlerle de başa çıkamıyor, İran'ı bahane gösteriyor, İran'daki pay yüzde 10 civarında yani bizim tüm doğal gaz ihtiyacımızın yüzde 10'u civarında, buradaki kesinti bu duruma yol açacak kesinti değil, bütünüyle sebep, bu planlamaların düzgün yapılamaması, liyakat esasına dayalı kadrolarla bu hesaplamaların yapılamamasıdır. Öyle olabilseydi zaten daha aralık ayında, kademeli fatura sisteminde 150 kilovatsaat sınırını getirmezdiniz, arkasından böyle geri dönüş yapmak zorunda kalmazdınız. Tümünü karambole kanunlar hazırlanıyor, o anlık ihtiyaçlara dayalı palyatif çözümler bulunuyor.

Şimdi, sanayide ciddi sıkıntı var, orada bile planlama yapılamamış. Yani sanayicilere "Düşük kapasite çalışın." deniliyor, sanayiciler diyorlar ki "Ya, böyle olmaz. Madem öyleyse biz tam kapasite üç dört güne bu işi keselim."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Şimdi, bütün bunlar karşısında şu anlaşılıyor ki bu sanayi tesislerine, sanayi kuruluşlarına yönelik bu tedbirleri alırken dahi onlarla bir istişare içerisinde, bir uzlaşma içerisinde bu işleri yapmıyorsunuz. Yani bütünüyle "Biz yaptık oldu. Bu işin en iyisini biz biliriz." anlayışıyla oluşturulan bir politika var ve bu politikanın sonucunda geline durum bu.

Peki, bu sanayideki kesintiler, sanayi tesislerindeki kesintiler neye yol açacak? Bunlar vatandaşa yansıyor. Sanayici bütün kaybını maliyetlere koyacak ve dolayısıyla yine bu, vatandaşa zam olarak yansıyor. Valla, ben, bugüne kadar, sanayicilerin "Aman, bu işten de bu kadar zarar ettik; olsun, ne yapalım?" dediğini görmedim, mutlaka bunu fiyatlara yansıtırlar, maliyete eklerler ve o da vatandaşa zam olarak yansır. En nihayetinde, bugün yaşanan doğal gaz kesintilerinin sonucunda da yine vatandaşa yük binecektir. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Baha Ünlü.

Buyurun Sayın Ünlü. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisiyle ilgili Cumhuriyet Halk Partisi adına söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere, dünya üzerinde bulunan birincil enerji kaynakları hayatımızı idame ettirmedeki en önemli yardımcılardır. En önemli primer enerji kaynaklarından olan doğal gazla tanıştığımız tarihten itibaren, her kış ayında bir doğal gaz kriziyle karşılaşmıyor olmamız, maalesef mümkün olmamıştır. Ülkemiz, doğal gaz kaynaklarına sahip bir ülke değildir. Bu nedenle, ihtiyacımız olan kaynağı, milletimizin büyük fedakârlıklara katlanması neticesinde Rusya'dan, İran'dan ve sıvı gaz olarak da denizaşırı ülkelerden temin etmekteyiz.

Her daim kriz yaşıyor olmamız, maalesef kanıksanır olmuştur. Avrupa ülkelerine baktığımızda, o ülkelerin de doğal gaz üreticisi ülkeler olmadığını görmekteyiz ancak bizim yaşadığımız sıkıntıların hiçbir zaman o ülkelerde yaşanmadığı görülmektedir. Bu, tamamen enerji yönetimiyle ilgili, alaka bir konudur.

Ülkemizde, Hükümetin bu gelişmeleri öngöremeyip enerji ve elektrik tüketiminde yıllardır doğal gaza bağlı bir politika yürütmesi ciddi bir yönetim zaafı olarak öne çıkmaktadır. Daha düşük fiyatlardan gaz alımı yapılacak sözleşmelerin geç imzalanması ve hatta bazılarının yenilenmemesi bugün yaşanan krizin habercisi olmuştur. Geçtiğimiz hafta, BOTAŞ'ın doğal gaz kullanımı ve yurt dışı kaynaklarından sağlanan doğal gazda kesintiye gidileceği açıklamasıyla büyük ölçekli sanayi kuruluşlarına gaz sevkiyatı yüzde 40 azaltılmıştır. Yaşanan bu gaz kesintileri sonucu birçok organize sanayi bölgesinde üretime ara verilmiştir. Üretimin aksaması, sektörde yıllık yaklaşık yüzde 1 üretim gerilemesine eş değer bir kayıp yaşatmış ve maliyeti yaklaşık 1 milyar TL'dir. Bu da yaşanan ekonomik kriz ve pandemi sonucu zaten zorlanan sanayiciyi yok olmaya mahkûm etmektedir.

Değerli milletvekilleri, doğal gaz krizi kış aylarında kendini gösterir. Bu nedenle, ülkenin kış aylarında tüketeceği doğal gazı herhangi bir kriz anında kullanmamıza yetecek miktarda depo etmemiz gerekmektedir. Ülkemizde maalesef hâlen bu konuda eksiklik söz konusudur. Eğer "Yeterli seviyede doğal gaz ve LNG depolarımız var." deniyorsa doğal gaz arz krizinin neden

olduğunu enerji yönetimlerinin cevaplaması gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BAHA ÜNLÜ (Devamla) – Eğer yeterli miktarda depolama tesisimiz yok ise bunu da yine enerji yönetiminin cevaplaması gerekir. İran'dan alınan doğal gaz sevkiyatının durmasıyla birlikte bu krizin yaşanmasının izah edilir bir tarafı yoktur çünkü İran'dan alınan doğal gaz miktarının eksikliğinin krize sebep olacak miktarda olmadığı açıktır. İran gazının kesilmesi sadece yirmi dört saat sürmüştür, kaldı ki İran'dan alınan doğal gaz her sene kış aylarında kesintiye uğrar, bu kesintiyi bahane ederek bu krizi açıklamak doğru değildir. Bu kaybı yaşamayan ülke ekonomisine verdiği zarar önlenmelidir.

Bu sebeplerle olası bir doğal gaz kesintisi için, Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, ülkemizin de mutlaka kırk beş günlük ihtiyacımızı karşılayacak depoları acilen tesis etmesi gerekmektedir.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ünlü.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ziya Altunyaldız.

Buyurun Sayın Altunyaldız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Özellikle bir şeyin altını çizmek istiyorum değerli arkadaşlar: AK PARTİ hükümetleri olarak başından bu yana, enerji tedarik güvenliğini esas alarak bugüne kadar kesintisiz bir şekilde hane halklarımızın, üretim tesislerimizin, sanayi tesislerimizin her anlamda tedarik güvenliğini sağladık ve üretimimizi enerji güvenliğiyle birlikte katbekat artırarak ihracatımızı 225 milyar dolara getirdik. Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, şunun altını iyi çizelim ve doğru tanımlayalım: Ortaya çıkan husus geçmiş dönemlerde olduğu gibi programlı bir kesinti değil. AK PARTİ hükümetleri dönemimizde biz enerjideki programlı kesintileri sonlandırdık ve aslında Türkiye bunları unuttu. O yüzden, hadise bir programlı kesinti değil, sadece arızı, bir iletim hattındaki arızadan kaynaklandığını belirtmek isterim.

Ancak, bu kapsamda, değerli arkadaşlar, önümüzdeki dönem için de çok net şeyler söylüyorum: Birincisi, yerli ve yenilenebilir kaynakları kurulu güç itibarıyla elektrikte yüzde 65'e, yenilenebilirde yüzde 53'e ulaştırdık. Doğal gaz tedarikimizi hem ülke çeşitliliği açısından hem de tedarik çeşitliliği açısından çok farklı kaynaklara... Özellikle TANAP gibi, Türk Akımı gibi gerçekten çok özgün projelerle ülkemiz doğal gaz tedarik güvenliğini sağladık. Bunun yanında, özellikle Tuz Gölü ve Silivri'deki depolama kapasitelerimizle gerçekten bugünü ve geleceğin tedarik güvenliğini temin ettik ve buradan günlük akış kapasitelerimizi 75 ve 80 milyon metreküplere çıkarmak suretiyle günlük akışı da yönettik ve bu kapsamda, önümüzdeki dönemde bu depolardan günlük akımlar devam edecek.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Yani üç gün sanayide gaz kesilmeyecek.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Devamla) – Diğer taraftan, FSRU tesisleriyle LNG tedarikimizi Türkiye'nin tedarik güvenliği içerisine soktuk. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, şunu net ifade edeyim: Evet, bir arızı durum yaşadık ancak bu geçici bir durum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ve biliyorsunuz, buradaki kesinti bugün itibarıyla sadece yüzde 20'ye düşürüldü ve inşallah çok kısa bir dönemde bu da kaldırılacak. Diğer taraftan, tüm sistem normale dönecek ve normal tedarik sistemi, güvenlik sistemi kesintisiz bir şekilde hem boru hatlarıyla hem FSRU tesisleriyle hem de depolamadan gelen doğal gaz akışlarıyla devam edecek.

Bir hususun altını çizmek istiyorum değerli arkadaşlar: 2021 yılı itibarıyla doğal gazda toplam faturanın dörtte 3'ünü kamu kaynaklarından, sadece dörtte 1'ini konutta vatandaşımızdan tahsil ettik. Elektrikte de yüzde 50'sini kamu kaynaklarından, yüzde 50'sini konutlarda vatandaşımızdan tahsil ettik. Dolayısıyla doğal gazda 4 liranın 3'ünü, elektrikte de 4 liranın 2 lirasını destekle kapattık.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altunyaldız, teşekkür ediyorum.

Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Kabul sayısı net bir şekilde hayır sayısından fazlaydı.

BAŞKAN – Yok, hayır. Size oradan öyle gelebiliyor ama buradan öyle değil, emin olabilirsiniz.

Evet, diğer bir önergeye geçiyorum:

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

2.- HDP Grubunun, Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve arkadaşları tarafından, zırhlı araçların yol açtığı ölümlerin araştırılması amacıyla 1/2/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Şubat 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1/2/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/2/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

01 Şubat 2022 tarihinde, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ömer Öcalan ve arkadaşları tarafından verilen (16628 grup numaralı) zırhlı araçların yol açtığı ölümlerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/2/2022 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Ömer Öcalan.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, halkımızı buradan selamlıyorum.

Öncelikle, 7 Şubat günü seçmeli dersler için son gündür. Halkımıza buradan çağrımızdır: Her ne kadar yetersiz olsa da

halkımızın ana dilde eğitim hakkı engellense de seçmeli dil dersi dayatılsa da bu, büyük mücadelelerin sonunda elde edildi. Tüm halkımıza çağrımızdır, 7 Şubat son gündür, seçmeli ders olarak Kürtçenin Zazaca ve Kurmanci lehçesini gidin, seçin.

Evet, değerli halkımız, basına ve kamuoyuna yansıyan bilgilere göre 2008-2022 yılları arasında Kürt bölgelerinde, Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgede âdeta zırhlı araçların karıştığı onlarca cinayet, onlarca yaralanma yaşanmıştır. Bu zırhlı araçları kimler kullanıyor? Bu zırhlı araçları nasıl kullanıyorlar? Bu zırhlı araçları bu cesaretle halkın üzerine nasıl sürüyorlar? 7 yaşından, 6 yaşından tutun, 70 yaşına kadar insanların ölümüne sebebiyet veriyor.

Bakınız, bu on iki-on üç yıllık süre zarfında 24'ü çocuk olmak üzere toplamda 56 insanımız yaşamını yitirmiş, 22'si çocuk olmak üzere 141 insanımız yaşamını yitirmiş. Bu yaşanan 93 olayın tamamı da Şırnak'ta, Amed'de, Mardin'de, Hakkâri'de, Dersim'de, Bitlis'te yaşanmıştır. Tabii ki biz bu kazaların yaşanmasını istemiyoruz. Bilerek veya bilmeyerek bu işe karışanlara bir an önce el atılması gerekir ama bu ülkede bu zırhlı araçlar insanları Şırnak'ta, Hakkâri'de, Bitlis'te, Dersim'de, Amed'de, Urfa'da mı eziyor? Burada bir kirli politika yürütülmektedir, bu kirli politikanın bir an önce durdurulması gerekiyor. Bu zırhlı araçları kullanan kolluk gücü olur, asker olur, polis olur ya da oradaki makam şoförleri olur, bunların bir şekilde disiplinden geçirilmesi gerekiyor ama 2016'da çıkardığınız iç güvenlik yasasıyla koruma altına aldınız, bir cezasızlık zırhıyla onları donattınız. Aşırı bir öz güven; dar sokaklarda, ana caddelerde trafik kurallarını ihlal ederek insanların üzerinden geçmektedir. Bakınız, tüm bölgelerde bu var. Urfa'ya girin, Urfa'nın ilçelerine girin veya diğer illerin girişlerine bakın, kontrol noktaları oluşturulmuş, âdeta bir gümrük durumu söz konusu, ilçelerde de bu geçerli. Orada onlarca polis var, bir polis yolun ortasına çıkmış, birkaç kilometre kuyruk olmuş, âdeta oranın halkına ızdırap yaşatılıyor yani aşırı bir rahatlık var, aşırı bir öz güven var ve bu öz güven de ölümlere sebebiyet veriyor. Bu araçlar nasıl böyle ölümlere sebebiyet verir? Niye bunun karşısında durmuyorsunuz? Niye oradaki kolluk gücü bunu uyarmıyor?

Bakınız, en son 24 Ocakta Abdulgaffar Dayan, 25 yaşında bir gençti, zırhlı araç üzerinden geçti, öldürdü. Nasıl bir yöntem bulmuşlar? Yasa zaten işlemiyor, soruşturma, kovuşturma yok. Önce kaymakamı gönderiyorlar, valiyi gönderiyorlar "Aileye bir başsağlığı dileyin." diyorlar. Aile tatmin olmayınca ne yapıyorlar? Sonra maddi, manevi bir şeyler yapmaya çalışıyorlar bu iş yasal yollara intikal etmesin diye. Bakıyorlar orada da başarı elde etmeyince -bu sefer tehdit yoluyla- alttan alttan aile bireylerini tehdit ediyorlar, ya sosyal medyada ya orada burada insanların paylaşım yapmasını teşvik ediyorlar.

Bu olayların önünde Hükümet bir an önce tedbir almalıdır, bunu bir düşmanlık gibi yapmamalıdır, âdeta bir düşman politikası yürütülüyor. Zırhlı araçların ağırlığı bellidir, ebatları bellidir, bunları kullanacak insanlar profesyonel olmalıdır, normal araçlara benzemiyor ama görünen o ki cezasızlık politikası burada yürütüldüğü için herhangi bir soruşturma, kovuşturma ya da... Bir adli olay gibi de görülüyor, normal bir trafik kazasında yaşanan prosedür bile uygulanmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÖMER ÖCALAN (Devamla) – Özel politikayla, özel yöntemlerle orada bu iş yürütülmektedir. Bunların önünü almamız gerekiyor.

Biz önergemize destek bekliyoruz. Bu cinayetlerin önüne geçmek gerekiyor. Bunlar cinayettir, bilinçli yapılıyor, bunların önü açılıyor. Orada kolluk gücü olmanız, asker, polis olmanız size bu suçları yapmanızı gerektirmiyor.

Bir an önce bu cinayetlerin önünde durun çünkü her geçen gün herhangi bir cinayetin ortaya çıkmasına da sebebiyet veriyor.

Buradan halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Saygılar. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Tekin Bingöl.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TEKİN BİNGÖL (Ankara) – 90'lı yıllar bu ülkede unutulmayacak acılara gark etti hepimizi. 90'lı yıllarda sokak ortasında kaçırılanlar faili meçhule kurban edildi. 90'lı yıllarda zorla araca bindirilenlerin hâlâ akıbeti belli değil.

Değerli milletvekilleri, beyaz Toros bu ülkede bir otomobil markası değil. Beyaz Toroslar bu ülkede katliamla, cinayette, faili meçhulle özdeşleşmiş bir marka. O günlerde faili meçhul cinayetler işleniyordu, bugünse faili belli cinayetler işleniyor. Bugün bir AKP utanç belgesini yeniden konuşuyoruz. Biliyoruz, bu araştırma önergelerinden bir şey çıkmayacak ama tarihe not düşmek adına, günü geldiğinde bütün bunları bir bir konuşmak adına bu kürsüye çıkıp konuşuyoruz. Ülkenin bir yerinde, iktidarın mitinginde küçücük çocuklara kin kusturuluyor; ülkenin bir bölgesinde açılan ateşlerle ve sözüm ona kazalarla küçücük çocuklar cinayete kurban ediliyor. Peki, bu cinayetin suçluları kimler? Bu cinayeti işleyenler yıllardır bu ülkede nefret dilini kullananlar, ötekileştirenler, ayırıştırırlar. Bu cinayetin suçluları kimler? Yıllardır bu ülkede sadece ve sadece oy devşirmek adına bu halka zulmedenler; 6 yaşındaki Efe'yi, 7 yaşındaki Mihraç'ı kendi sokaklarında, zırhlı araçların arasında oyun oynamaya itenler. Evet, o çocukların bir günahı var. O çocukların günahı tanımadıkları dünyanın bir bölgesinde, farklı kimlikle, farklı dille doğmuş olmaları. Bütün bunlar, bu ülkede yeni bir katliamın, yeni bir vahşetin bir sonucu olarak karşımıza çıkıyor ve şu unutulmamalı: Siz gün geldi aklı öldürdünüz, ahlakı öldürdünüz; gün geldi kadıyı teslim alarak adaleti öldürdünüz ve nihayet bütün bunlar o masum çocukların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

...zırhlı araçlardan açılan ateşlerle ve sözüm ona kazalarla hayatlarının sonlanmasına yol açtı. Çok ilginçtir, bu, sözüm ona, kazayı işleyenler değil, o çocuklar suçlu; sanki o çocuklar o zırhlı araçların kör noktasını biliyormuş gibi, sanki o çocuklar AKP'nin oy oyunlarının farkındaymış gibi hayatlarını kaybettiler.

Ama adalet daim olduğunda bütün bu faili belli olanların, bu karanlıkların elbette hesabı sorulacak diyor, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Kemal Çelik.

Buyurun Sayın Çelik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP Grubunun zırhlı araçların kullanımı nedeniyle meydana gelen kazalar hakkında verdiği grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, emniyet güçlerimize karşı atılan iddiaları, bu tür iddiaları asla kabul etmiyoruz. Şu anlaşılıyor ki: HDP galiba önerge sıkıntısı yaşıyor ki böyle bir şeye tevessül ediyor.

MEHMET RUŞTU TIRYAKI (Batman) – İnsanlar ölmüş "iddia" deme böyle.

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Şunu bilmelisiniz ki: Türkiye Cumhuriyeti, yasalara ve insan haklarına son derece saygılı bir şekilde terörle mücadele eden bir ülkedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tabii tabii tabii, çok saygılı(!)

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Emniyet güçlerimiz ve Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, yurt içi ve yurt dışında yaptığı operasyonlarda sivilere zarar vermemeye her daim azami özeni göstermiştir. Değerli milletvekilleri, meseleleri çarpıtarak askerimizi, polisimizi, tüm güvenlik güçlerimizle beraber milletimizi ve devletimizi itibarsızlaştırmaya çalışmak bu millete yapılacak olan en büyük ihanettir ve asla kabul edilemez. Kanlı eylemlerinde binlerce kişinin yaşam hakkını elinden alan, yaralıları kaybettikleri uzuvlarıyla hayatlarını sürdürmek durumunda bırakan terör örgütü binlerce çocuğu öksüz ve yetim, kadınları dul, anne ve babaları evlatsız bırakmıştır; bunları unutacak mıyız? Şehir merkezlerini hedef seçen terör örgütünün çukurları kazıp barikatlar kurarak bölge halkını esir aldığını, sivileri hedef alan eylemler yaptığını, insanlarımızı katlettiğini ve yüzlerce güvenlik görevlimizi şehit ettiğini ne çabuk unuttunuz?

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Ya, çocuktan ne istiyorsun? Onu git örgütle hallet, çocuktan ne istiyorsun?

KEMAL ÇELİK (Devamla) – Bu önergede niçin bunlardan bahsetmiyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O çocuktan ne istiyorsun, çocuk mu yaptı onu, çocuk mu yaptı?

KEMAL ÇELİK (Devamla) – Ne demek? Bakın, konuşmacının söylediği şeye bakın: “Kürtlerin yoğun yaşadığı bölge” ne demek? Nasıl böyle bir bölge ayrımı yapabilirsiniz? Kürtlerin en yoğun yaşadığı kentin İstanbul olduğu, büyük şehirlerimiz olduğu gerçeğini nasıl göz ardı edersiniz; nasıl böyle bir bölücülük yaparsınız? Siz, gerçekten neyin peşindesiniz? Aslında sizin neyin peşinde olduğunuzu bölge halkı da milletimiz de gayet iyi biliyor ve bu hain planın uygulanmasında asla size bu fırsatı vermeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, 2016’dan sonra, PKK eylemlerine ve tehdidine maruz kalan bölge halkının can ve mal güvenliği için, bölgenin terörden arındırılması için yerli ve millî sanayimizle, zırhlılarımızla terörle mücadele ederek, çok şükür, bölgeye huzur ve güven getirdik. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bu başarıdan ve bu bölgede terörün son bulmasından huzursuz olanların zırhlı savunma araçlarının yaptığı bazı kazalardan medet umar hâle gelmesi, ne kadar zor durumda olduklarının açık bir göstergesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Utanmıyorsunuz ya, utanmıyorsunuz!

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

KEMAL ÇELİK (Devamla) – Değerli milletvekilleri, çok şükür, yurt içinde ve yurt dışında terörle mücadelede bölge halkımızın, daha doğrusu milletimizin can ve mal güvenliğini sağladık; şimdi sıra bölgenin ekonomik olarak daha çok kalkınmasına gelmiştir, bunu yapacak olan da AK PARTİ’dir, Cumhuriyet’tir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz, bölgeye hangi yatırımları yapabiliriz, nasıl kalkındırabiliriz, nasıl refahı sağlayabiliriz diye hesap yaparken bölgenin huzurunu ve kalkınmasını dert etmeyenleri kendi çaresizlikleriyle baş başa bırakıyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tabii canım.

KEMAL ÇELİK (Devamla) – Bu nedenlerle bu öneriye ret oyu vereceğimizi belirtiyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, buyurunuz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Hatip “Önerge sıkıntısı yaşadığınız için böyle bir önerge veriyorsunuz.” diyerek sataşmada bulundu. Cevap...

BAŞKAN – Bu pek sataşma sayılmaz ama yerinizden bir dakika söz vereyim, 60’a göre.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bunları sataşma kabul edersek işin sonu gelmez yani.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, Antalya Milletvekili Kemal Çelik’in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın vekiller, bakın, önerge sıkıntısı yaşamak değil yani, evet. Şimdi, bakın, neden önergeyle ilgili değil de başka konularda konuşmayı tercih ediyorsunuz?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sana mı soracak?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Çünkü önerge konusuyla ilgili söyleyeceğiniz bir şey yok.

Yani, bakın, ya, operasyon falan değil mesele, sokaklarda gezen zırhlı araçlar çocuklara ve gençlere çarpıyor ve çocuklar ve gençler ölüyorlar ya.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Kaza, kaza, bu kaza. Kazaya kadar düştünüz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bunun operasyonla bir alakası yok, kentlerin içinde dolaşan zırhlı araçların kontrolsüz bir şekilde kullanılmasından söz ediyoruz ya. Kaç kişi ölmüş, bundan söz ediyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Hayır, siz yazmışsınız kaza diye. Kaza, kaza...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bunun operasyonla ne alakası var? Siz Emniyet müdürlüğü yapmış bir kişisiniz, bunu gayet iyi biliyorsunuz aslında ama bunu örtmek için bunu söylüyorsunuz; çok açık ortada.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Efendim, kaza.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Onun için bilerek söylüyor zaten.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sen hiç kaza yapmadın mı?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Hayır, yazmışsınız kaza diye.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Siz hiç kaza yapmadınız mı?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yani çocukların evinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Son cümle efendim.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alıyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Evet.

Yani Furkan kardeşlerin, çocuklarının evine zırhlı araç girdi, uyurken çocukları öldürdü, ceza almadılar. Bunun operasyonla ne alakası var? Biz bundan bahsediyoruz yani Manisa’da, Aydın’da, İzmir’de, Antalya’da, Trabzon’da, İstanbul’da zırhlı araçların çarptığı çocuklar mı ölüyor? “Kürt çocukları ölüyor.” dediğimiz zaman bunun bölücülükle ne alakası var? Esas bölücülüğü siz yapıyorsunuz. Neden bu zırhlı araç kazaları İstanbul’da, İzmir’de, Antalya’da olmuyor da Diyarbakır’da, Hakkâri’de, Şırnak’ta, Van’da oluyor? Neden? Bunun cevabı var mı? Yok.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Kendinize soracaksınız, kendinize soracaksınız!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Çünkü bölücülüğü siz yapıyorsunuz ve Kürt düşmanlığını siz yapıyorsunuz; bunu anlatıyoruz size. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- HDP Grubunun, Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan ve arkadaşları tarafından, zırhlı araçların yol açtığı ölümlerin araştırılması amacıyla 1/2/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Şubat 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Evet, Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve arkadaşları tarafından, doğal gazda yaşanan kısıntının kaynağı ve dışa bağımlı olduğumuz doğal gaz akışında artan kırılganlığın önlenmesi amacıyla 28/1/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Şubat 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1/2/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu; 1/2/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve arkadaşları tarafından, doğal gazda yaşanan kısıntının kaynağı ve dışa bağımlı olduğumuz doğal gaz akışında artan kırılganlığın önlenmesi amacıyla 28/1/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (3141 sıra no.lu) diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/2/2022 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Evet, önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Tahsin Tarhan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sanayide doğal gaz ve elektrik kesintilerinin araştırılması ve tedbirlerin değerlendirilmesi amacıyla Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün üretimde ve sanayide cumhuriyet tarihinde görülmemiş bir enerji kriziyle karşı karşıyayız. Bu kriz, BOTAŞ'ın 2017 yılında Varlık Fonuna devredilmesiyle başladı. BOTAŞ'ın zararı her geçen gün büyüdü. Devirden sonra açıklanan zararın toplamı 150 milyar lira. Aralık ayında BOTAŞ'ın borçlarını kapatmak için hazineye BOTAŞ'a 40 milyar lira aktarıldı. BOTAŞ'ın borçlarına dair şeffaf bir açıklama, bir bilgi yok. BOTAŞ Varlık Fonuna devredilerek orada yapılanların üstü kapatıldı, Meclis denetiminin dışına çıkarıldı.

Değerli milletvekilleri, bir yıl önce Elektrik Piyasası Kanunu'nun değişiklik görüşmelerinde iktidarı uyardık -Sanayi, Enerji Komisyonu Başkanı da Sayın Elitaş'tı- Elitaş'ı uyardık; "Sayın Elitaş, böyle bir kanun maddesi olmaz, BOTAŞ'ın doğal gaz alım yetkisi sadece spot piyasaya bırakılamaz." dedik. O günden bugüne neler değişti? Doğal gaz yüzde 435 arttı, elektrik yüzde 200 arttı. Yetmedi, Türkiye o dönem doğal gaz sözleşmelerini uzun vadeli yapıyordu. Türkiye doğal gazın yaklaşık bin metreküpünü 210 dolara alıyordu, Avrupa Birliğinde 140 dolar civarındaydı; şimdi Türkiye 400 doların üzerinde alıyor, bir de "Zarar ediyoruz." diyorlar. Bizim ikazlarımız bir türlü dikkate alınmıyor.

Genel Başkanımız açıkladı: "Önümüz kara kış, millet zora girer. Doğal gaz, elektrik sıkıntısı olacak, bir an önce bunun önlemlerini alın." Yetmedi, biz her komisyonda, bütçe görüşmelerinde Sanayi Bakanına, Enerji Bakanına sorduk "Önlemleri aldınız mı?" diye. Enerji Bakanı -buyurun, açıklama burada- diyor ki: "Doğal gaz konusunda sıkıntımız yok." Sanayi Bakanının açıklamaları var, gene Sanayi Bakanına da soruyoruz; "Üreterek büyüyen Türkiye hedefine kararlılıkla yürüyoruz."

Çok değerli arkadaşlarım, muhalefetin uyarıları bir türlü dikkate alınmıyor. Bu süreçte üretim sanayisinin en az 5 milyar dolar zararı oldu. OSB'ler durdu, 365 tane OSB durdu. Cumhuriyet tarihinde böyle bir şey görülmedi. Çıkıp açıklama yapıyorlar: "İran'da arıza var, gaz sıkıntısı var." Ya, biz ikaz ediyoruz, diyoruz ki: Önlemlerini alın. LNG var. Bugün Amerika'dan Türkiye'ye getirseniz maliyeti doğal gazla aynı, çok yüksek de değil rakamları. Depolama alanlarını hazır bekletin. İşte, "Tuz Gölü dolu." diyorlar, "Silivri dolu." diyorlar, sonra sistemden kaldırıyorlar, göremiyoruz, ne kadar doğal gaz var onu da göremiyoruz, onu da kapatıyorlar. Bunu biliyor musunuz, bu nedir? Şu kırmızı çizgi nedir? Bu, boru hatları, Türkiye'den geçen boru hatları. Bu kadar boru hattının geçtiği yerde, bir ülkede doğal gaz sıkıntısı olur mu? (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Beceriksizlikten olur, beceriksizlikten.

TAHSİN TARHAN (Devamla) – Ha, şunu bilin: Bu boru hattının kaynakları -biliyoruz- saraya gidiyor. Kaynakların nereye gittiğini biliyoruz ama doğal gazın nereye gittiğini bir türlü bilmiyoruz; kaynakların saraya gittiğini biliyoruz, herkes de biliyor değerli milletvekilleri.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Borular saraya bağlanmış.

TAHSİN TARHAN (Devamla) – Enerji Bakanı ve bugünkü sistemdeki tek adam bu işi yönetemiyor.

Ne dediniz Sayın Elitaş? "Millet iradesi." Buyurun, millet iradesi burada; gelin, bu önergeye destek verin, hep birlikte araştıralım neden doğal gaz kesiliyor. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

TAHSİN TARHAN (Devamla) – Gelin, bütün siyasi partiler bir araya gelelim, Türkiye'deki bu doğal gaz sıkıntısı nedir, elektrik sıkıntısı nedir, sanayi zorda... Sürekli çıkıyor milletvekilleri, az önce AK PARTİ milletvekili yine çıktı, "İhracatta rekorlar kırıyoruz." dedi. Ya, yapma, yapma, ne rekoru ya? Ham madde artıyor, ihracat rakamları artıyor; başka bir şey yok, artan bir şey yok. "Artıyor." diyorsunuz, sonra da doğal gazı kesiyorsunuz, enerjiyi kesiyorsunuz, elektriği kesiyorsunuz, üretimi bitiyorsunuz. Onun için, gelin, bu önergeye destek verin, hep birlikte bu işin gerçek yüzünü ortaya çıkaralım diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Gerçeklerle yüzleşmek zordur, kabul etmezler Sayın Tarhan.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Sayın Ayhan Altıntaş.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP grup önerisi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, enerji politikalarımız başından beri sorunlu. Öncelikle, dışa bağımlıyız; AK PARTİ döneminde de bu dışa bağımlılık azalmadı, arttı. Doğal gaz tamamen dışarıdan alınıyor, petrol ve kömür de önemli ölçüde ithal ediyoruz. Kömür kaynaklarımız var ama Güney Afrika'dan dolarla kömür alıyoruz, sonra da bu kömürü kullanacak elektrik santralini dolarla Çinlilere yaptırıyoruz, elde dolar kalmayınca da enerjiye erişim sorunumuz oluyor, tüm dünyada yaşanan enerji fiyatlarındaki artış da üzerine eklenince çaresiz kalıyoruz. Yani arz güvenliği sorunumuz var; tabii, buna karşı tedbir almalıydık. Öncelikle, enerji üretim ve dağıtım özelleştirmelerinden elde edilen geliri bir fon oluşturup oraya koysaydık bu krizlerde kullanırdık; biz o paraları maalesef çarçur ettik. Ayrıca, doğal gaz depolama tesislerimiz de yeterli değil; ihtiyacımızın yüzde 20'si civarında bir depolama kapasitesine sahip olmamız gerekiyordu, biz hâlâ yüzde 5'lerdeyiz. Döviz olmayınca onları da dolduramıyoruz; dolayısıyla, bulduğumuz çözüm, sanayinin doğal gazını sektör ayrımı yapmadan hemen kesmek oldu. Konutlarda kesersek toplum kış ortasında hemen hisseder diye sanayiye yüklendik. Sanayideki üretim eksikliğinin acısı daha sonradan çıkar ama çok daha derin olur. Üretimin düşmesi enflasyonu ve fiyat artışı oluşturur, ihracatta verilen taahhütler de aksar. Pazarı kaybettiniz mi yeniden toplamak çok daha zordur. Tabii, ani duran bir sanayinin başka sorunları da olabilir. O nedenle ilaç, et ve süt ürünlerinde kısıntıdan vazgeçilmek durumunda kaldı ama pek çok diğer sektör de ciddi ölçüde etkilenecektir.

Ayrıca, doğal gaz kullanan elektrik santrallerine de doğal gaz veremeyince elektrik üretimi düşüyor, bu da elektrik kesintilerini zaruri kılıyor. Bununla bağlantılı olarak bir diğer krizimiz de elektriğin yüksek maliyeti. Elektrik üretimi ve dağıtım özelleştirilince birçok firma yurt dışından döviz kredileri alarak borçlandılar. Döviz fiyatlarındaki artış geçtiğimiz yıllarda tam olarak tüketiciye yansıtılamayınca şirketler borçlarını ödemekte zorlandılar. 2022 başında da çok ciddi, hatta fahiş bir zam yapılmak durumunda kaldı. Bu durum vatandaşın bütçesini ciddi olarak sarstı hatta feryat eder duruma geldi. Bu feryadı biraz bastırmak için dün aylık birinci kademe tüketim eşiği biraz yükseltildi. Kısacası, elektrikte de ağustos böceği misali günümüzü gün ettik ama kış kapağı dayanınca çaresiz kaldık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) – Tamamlayabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) - Daha önemli bir şey söyleyeyim: Olayların önünü arkasını tam olarak bilemiyoruz çünkü Bakanlık bilgileri gizli tutuyor. Doğal gazı hangi fiyattan ne kadar aldığımızı bilmiyoruz ama faturayı vatandaşın vergisinden ödüyoruz. Vatandaşın, vergilerinin nasıl harcandığına dair bilgi sahibi olması lazım.

Doğal gazdaki ani kesilmenin İran'ın gazı kesmesinden mi, İran'daki bir arızadan mı, yoksa Türkiye'deki bir arızadan mı kaynaklandığını bile bilmiyoruz. İran, kullandığımız gazın yüzde 11'ini sağlıyor. Bu kesintinin sanayide yüzde 40 kesintiye sebep olması pek inandırıcı olmuyor. Bu önergeyi destekliyoruz çünkü olayların perde arkasını tam olarak görmeden, irdelemeden doğru çözüm bulmak mümkün değildir.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, aslında, verilen araştırma önergesinde de açıkça ortaya konulduğu gibi, Türkiye'nin çok büyük bir enerji sorunu var. En temel sorunlardan biri de tabii ki enerjideki dışa bağımlılık ve enerji gibi asıl stratejik bir mesele de AKP iktidarının neredeyse yirmi yıldır, aslında, genelgeçer formüllerle, genelgeçer çözümlerle süreci yönetmeye çalışması ve bu anlamda, stratejik bir planının, stratejik bir aklının olmaması. Örneğin, biz enerjide dışa bağımlı bir ülkeyiz, doğal gazı daha çok 3 ülkeden; Rusya, Azerbaycan ve İran'dan alıyoruz. Bugün İran'dan aldığımız gaz toplam gazın yüzde 16'sına tekabül ediyor ve doğal olarak da herhangi bir sorunda, bir anlaşma sorununda ya da bir arıza meselesinde Türkiye'deki bütün piyasayı etkileyecek, üretimden tutalım da konutlara kadar bütün piyasayı, bütün herkesi etkileyecek bir enerji sorunu ortaya çıkabiliyor.

Diğer bir mesele, aslında, enerji meselesinin piyasaya açılması ve özelleştirilmesi meselesi. Bugün baktığımızda, 2000'li yıllarda, örneğin, bu oran yüzde 67 iken... Yani -gün geçtikçe- 1984 yılında kamunun enerjideki payı yüzde 87,2 iken 2020 yılına gelindiğinde yüzde 18,1'e inmiş. Yani kamu, neredeyse bütün enerji piyasasından elini çekmiş, her şeyi piyasanın insafına bırakmış ve büyük firmalar burada ne yaparlarsa artık onu da biz kabul etmek zorunda kalmışız. Bunun büyük bir sorun olduğunu yine ifade etmemiz gerekiyor.

Benden önceki konuşmacılar da ifade etti, diğer bir mesele; eğer kış ortasında gazsız, enerjisiz kalmak istemiyorsak depolama alanlarının aslında olması gerekiyor. Bugün, Tuz Gölü ile Silivri'nin yetmediğini herkes biliyor, bütün bu alanların tam kapasite kullanılmadığını da biliyoruz. O anlamıyla, bu depolama alanlarının artırılması ve gerçek anlamda, insanları, halkımızı, sanayiciyi koruyacak bir enerji bakış açısının olması gerekiyor. Bunun başında ne gelir? Tabii ki kamulaştırma gelir, bunun başında kamunun enerji meselesini düzenlemesi gelir ve halkın, bugün, konutlardan tutun da sanayiye kadar kendisini güvende hissedeceği bir enerji politikasının da olması gerekir.

Bakın, üç günlük kesintiden sonra kıyametler koptu çünkü büyük bir maliyet artışı ama bu maliyeti sanayici mi ödeyecek? Hayır, bu maliyet de yine sanayide çalışan emekçiye çıkarılacak. Ne yapılacak? Onların ücretleri kesilecek, onlar ücretsiz izinli görünecekler ve sonuçta bu maliyet de aslında yeniden toplumsallaşacak, yeniden halka çıkarılacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani AKP'nin beceriksizliğinin bedelini de yine işçiler, yine emekçiler, yine sanayiciler ödemek zorunda kalacak. Bu anlamıyla da büyük bir sorun olduğunu ifade etmemiz gerekiyor.

Diğer bir mesele, siz sanayide kesintiye gittiniz ama bir kategori ayrışması yapmadınız, bütün iş kollarını aynı kefeyle koydunuz. Oysaki ilaç ve gıda gibi bir alanda üç günlük bir enerji kesintisinin büyük bir maliyeti olacağını, en temelde de gıda güvenliğini etkileyeceğini bilmeniz gerekirdi ama siz önce karar alıp sonra düzenlemeye gittiğiniz için bu konuda da ancak ilgili sektörün uyarıları sonucunda dün bir düzenleme yapmaya çalıştınız.

Şimdi, son olarak şunu söyleyelim, EPGİS'ten az önce bilgisi geldi değerli arkadaşlar; 2 Şubattan itibaren motorinde 32 kuruş, benzinde 39 kuruş pompaya yansıtacak şekilde fiyat artırımı yapılacağı yani siz, AKP iktidarı 7/24 zam yapan bir iktidarsınız.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Çolakoğlu.

Buyurun Sayın Çolakoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde enerjinin kesintisiz ve kaliteli olması, enerji üretiminde yerli kaynakların kullanılması, çevreye uyumluluğun ve verimliliğin en üst seviyeye ulaşması için AK PARTİ iktidarı on dokuz yıldır çalışmalarına devam ediyor. Bu amaç doğrultusunda 2002 yılında 31.846 megavat olan kurulu gücümüz 2021 yılı itibarıyla 99.820 megavata yükselmiştir. Ayrıca, 2002 yılında 129 teravat olan elektrik gücümüz 2021 yılında 332 teravat düzeyinde gerçekleşmiştir.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teravatsaat, teravatsaat...

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Bununla beraber, elektrik iletim ve dağıtım hatlarında da yatırımlar yapılarak iyileştirilmeye gidilmiştir.

Değerli milletvekilleri, bazı gerçekleri de görmezden gelemeyiz. Özellikle mevcut hidroelektrik santral gücümüz 83 milyar kilovat elektrik üretebilmektedir. Fakat 2020 yılında bu değer 78 milyar kilovat olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında, artan kuraklık nedeniyle 56 milyar kilovat seviyesinde üretim gerçekleşmiştir. Bu ortalamalara göre yaklaşık 27 milyar kilovat daha az elektrik üretilmiş ve ilave olarak da 6 milyar metreküp doğal gaz kullanılmıştır.

Ayrıca, soğuk kış şartları nedeniyle, doğal gaz tüketiminde son on günde 73 ilimizde -konutlarda özellikle- rekor tüketime ulaşılmıştır. Yılın bu aylarına göre oran olarak da yüzde 60 oranında bir artış gerçekleşmiştir. Bu talep artışı sonucu, OSB'lerde doğal gaz tüketiminde düzenlemeye gidilerek, kısıtlamalar yapılarak ulusal düzeyde gerçekleşmesinin önüne geçilmiştir. Ayrıca, gıda ve ilaç sanayisinde faaliyet gösteren tesisler de üretimlerine devam etmişlerdir. OSB'lerde tamamı üç gün süren enerji akışı düzenlemesine de cuma gecesi itibarıyla son verilmiştir.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bunu herkes biliyor zaten, siz niye çözemiyorsunuz? Bunları herkes biliyor zaten. Herkes bunu biliyor, siz niye çözemiyorsunuz?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Değerli milletvekilleri, CHP grup önerisinde sizlerin de belirttiği gibi, 14 yeni OSB faaliyete geçmiş, 363 OSB'ye ulaşılmış ve OSB olmayan ilimiz kalmamıştır. 1.428 parselde yeni faaliyetler başlamıştır. OSB'ler 2021 yılında 200 bin yeni istihdam sağlayarak 2 milyon 290 bin kişiye istihdam sağlamıştır. Hani ülkede üretim yoktu? Bunu muhalefet partileri her zaman söylüyor, rakamları da kendi önergelerinde belirtiyorlar. Ülkemizin gelişen bir güç olduğunu, artık, muhalefet partileri de görmezden gelemiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Değerli milletvekilleri, aynı şekilde, ihracat rakamlarımızı bugün burada eleştiriyorlar, onların da gerçek rakamlar olduğunu göreceksiniz ve Türkiye 2023 yılında dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girecektir.

Gelişen ve büyüyen ekonomimiz doğrultusunda artan elektrik enerjisi talebini karşılamak amacıyla Akkuyu Nükleer Santrali'nin ilk ünitesini 2023 yılında inşallah devreye koyacağız. Bununla beraber, aynı şekilde, artan doğal gaz talebimizin karşısında, Zonguldak açıklarında bulunan doğal gazımızı da 2023 yılında Filyos Limanı'ndan iletim hattına vererek de yerli ve millî kaynaklarımızı da sanayicimizle ve halkımızla inşallah buluşturacağız.

Değerli milletvekilleri, sanayici çalışıyor, sanayilerimiz çalışıyor; üretmek için can atan milletimizi enerjisiz bırakmamak için bizler tüm gayretimizle çalışıyor, önergemi desteklediğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Önergeler

1.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, (2/3243) esas numaralı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/156)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/3243) esas numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını arz ederim.

Turan Aydoğan
İstanbul

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde teklif sahibi olarak İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan konuşacaktır.

Buyurun Sayın Aydoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Aydoğan, süreniz beş dakikadır.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Buraya “Gelin hep beraber, birlikte iyi bir şey yapalım.” demeye geldim. Bir kanun teklifimiz var; 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nda değişiklik yapılmasıyla alakalı. Neyin mi değiştirilmesini istemiştik? Aşağı yukarı Covid'in başladığı dönemlerde bugünleri de öngörerek kanunun 17'nci maddesinin (4)'üncü fıkrasına ek bir bent eklenmesini istemiştik. Konutlara yapılan elektrik, su, doğal gaz, ısınma amaçlı diğer yakacak teslimatlarının kapsam dışına çıkarılmasını yani KDV'den muaf tutulmasını istemiştik. Yani ödenen paranın beşte 1'ine yakını vatandaşlarımız eziyet çekmesin, almayın demişiz. Niye demiştik? Devlet, sosyal bir devlet değil mi? Yoksula, işsize, darda kalana, ısınma sorunu olana destek olması gereken bir devlet ama bu iktidar da sosyal devletten daha çok bağımlılar ordusu oluşturur hâle geldi. Devletin bir taraftan aldığını diğer taraftan vermesi yerine, doğrudan, bütün vatandaşlara eşit yaklaşarak özellikle bu zor koşullarda, enerji fiyatının çok fazla artmış olduğu koşullarda vatandaş rahatlatması anlamında vermişiz.

Ortada nasıl bir tablo var, onu da konuşalım. Ortadaki tablo şu: Hani sizin bir TÜİK'iniz var ya, ikide bir başkanını değiştiriyorsunuz; en son kaçınıcı başkanını değiştirdiniz, onu da tam takip edemiyoruz. Bir kapı ağızı vardı Sayın Genel Başkanımızı kapıdan içeri koymayan. Satır arası açayım, ders olsun, bu tip bürokratlara ders olsun; kullanılırsınız, saltanat kadardır ömrünüz, kenara atılırsınız. O TÜİK Başkanının bile “Aşağı yukarı yüzde 36 enflasyon var.” dediği, ENAGrup'un, Enflasyon Araştırma Grubunun da “Bu memlekette yüzde 88 civarında enflasyon var.” dediği bir ortamda elektrik fiyatlarına son bir yıl içerisinde yüzde 125 zam yaptınız, doğal gazda yüzde 50 zam yaptınız, diğer enerjiye de dünyayla birlikte hareket ederek her türlü zammı yaptınız. Ama dünyanın sizden bir farkı var, dünya, bu tabloya karşı bir mücadele veriyor, nasıl bir mücadele

veriyor ben size anlatayım. Mesela, beğenmediğimiz Almanya tuttu dedi ki: "Ben elektrik ve enerji üzerinden birtakım vergileri almayacağım." İspanya farkı dondurdu, "Üzerine işlemeyeceğim." dedi. İtalya önlem aldı, Yunanistan önlem aldı. Biz, burada, yoksullaşmış kitleler üzerinden siyaset koordinasyonu yapmaya çalışıyoruz. Karşılığında ne oluyor? Milliyetçi Hareket Partisine bakıyorum da hani dostum Saffet Sancaklı yerinde olsaydı ona laf atacaktım. Sosyal medyada birisi çıkıyor, diyor ki: "Ben ülkücüyüm, beni bile çıldırttınız, beni bile isyana getirdiniz. 300 lira olan faturam 3 bin liraya çıktı, 600 lira olan faturam 3 bin liraya çıktı." Bir başka vatandaşımız diyor ki: "Yeni bebeğimiz oldu; o, soğukta üşütmesin diye sadece onu ısıtacak kadar doğal gazı açtık, 250 lira olan faturamız 1.000 lira oldu. Ya, gerçekten ısınıyor olsaydık kaç para öderdik?" Böyle bir tabloyla karşı karşıya bıraktınız vatandaşı. Genel Başkanımızın sizlere ekim ayında önerisi olmuştu, demişti ki: "Kara kış geliyor, vatandaş birliktedir, düşünelim, kara kış fonu kuralım, doğal gazdan ve mutfak tüpünden ÖTV ve KDV almayalım, elektrikten KDV almayalım, fakir fukara vatandaşın yanında olalım." Tınmadınız. Şimdi, dün itibarıyla Sayın Cumhurbaşkanı "210 kilovatsaate çıkardık." diye oradan müddeler veriyor. Biz size ekim ayında söyledik, bir meskenin kullanacak olduğu ortalama 230 kilovatsattır. Sizin önünüze Amerika'yı harita üzerinde çizerek koymamıza rağmen siz hâlâ kendi kendinize işler yapıyorsunuz, kış biterken "Şimdi oraya çıkardık, şimdi buraya çıkardık." diyorsunuz. Madem o kadar bu işi iyi biliyordunuz geriye dönük ödesenize vatandaşın parasını. Yoksul vatandaşın faturasını ödeyemiyor arkadaşlar. Artık sosyal medyada sıradan bir vatandaş bile 1.000 liralık, 1.500 liralık faturasını yayınlayarak sizlere beddua okuyor, haberiniz olsun.

Aynı şey su için de geçerli. Bizim belediyelerimiz sudan KDV almayacaklar ama vergiyi kaldırmak bu Meclisin yetki alanında. Pandemi döneminde hijyen çok önemli, sudan da hâlâ KDV alıyoruz. Bu kanunla beraber vatandaşın yana bir duruş gösterelim diye ben sizin karşınıza geldim. Keşke bu kanun teklifini siz verseydiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Sayın Başkanım, ekleyebilir misiniz.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Bizim teklifimizi belki burada reddedeceksiniz, onu reddetmek yerine siz getirseydiniz, biz sizi destekler olsaydık, birlikte vatandaşın lehine bir iş yapıyor olsaydık.

Şimdi, buradan vatandaşlarımızın gözünün içine baka baka söylüyorum: Özel şirketlere, doğal gaz şirketlerine, elektrik şirketlerine vatandaşın peşkeş çekmekten vazgeçin lütfen. Bu söylediğim rakamlar ödenen paraların aşağı yukarı beşte 1'ini oluşturuyor. Bu beşte 1'le alakalı bu Meclis elini kaldırdığı andan itibaren vatandaş rahatlayacak durumda. Ama bir de korkumu söyleyeceğim. Öyle bir grubunuz var ki öyle bir iktidarınız var ki öyle bir tek adam rejiminiz var ki biz burada vatandaşla ilgili "Ya, gelin, elinden tutalım." dediğimizde siz "Vatandaşın elini yutalım." diye anlıyorsunuz. Korkuyorum ki ben kürsüden indiğimde elektriğe, suya, doğal gaza, ona buna, önünüze gelen her şeye zam yaparsınız. Bunu yapmayın, bunu yapmayın. Sizi vicdana davet ediyorum, sıcak koltuklarınızdan bir defa elinizi kaldırın, bu kanunu kabul edelim.

Saygılar sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Açıklama mı yapmak istiyorsunuz Sayın Usta?

ERHAN USTA (Samsun) – İzninizle evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, enerji meselesine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında bu enerji konusuna ilişkin olarak arkadaşlarımız düşüncelerimizi paylaştı ancak hem bizim önergede hem de Cumhuriyet Halk Partisinin önergesinde AK PARTİ'li hatipleri dinledikten sonra aslında ben biraz dehşete düştüm, o yüzden söz alma ihtiyacı hissettim. Çünkü bu enerji meselesini, bu doğal gaz ve elektrik kesintilerini hakikaten hafife alıyorlar Sayın Başkan; bu, hafife alınacak bir konu değil; bu konu, İran doğal gazının kesilmesiyle, on günlük kesintiyle açıklanacak bir konu da değil.

Bakın, yaz aylarında elektrik kesintisi ülke genelinde dolaştırıldı; ilk sinyal yazın verildi, ikinci sinyal de 22-26 Aralık haftasında çimento, gübre ve demir çelik sektörlerinde beş gün boyunca enerji kesintisine gidilerek verildi. O günlerde Marmara'da kış ılık geçtiği için bugünkü yaşadığımız sıkıntıyı aralıkta Türkiye genelinde bu kadar hissetmedik. Şimdi, meseleyi bu şekilde görürsek çok yanlış olur. Zaten çok kısıtlı bir depolama imkânımız var, depoların yüzde 45'i...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, tamamlayınız sözlerinizi.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim, hemen bitiriyorum.

Yani bir defa, kışa yüzde 45 kapasiteyle, yüzde 45 dolulukla girdik. Dolayısıyla meseleyi arızı bir mesele olarak görmemek lazım, enerji meselesi çok önemli bir meseledir. Temel problem, bizim emre amade kapasitemizle hem elektrikte hem doğal gazda puan kapasitesinin, daha doğrusu puan seviyesinin başa baş olmasıdır. Küçük bir aksama olması durumunda kesinti yapılma ihtiyacı vardır, dolayısıyla bununla ilgili tedbirlerin alınması gerekir.

Geçen hafta ben basın toplantısında önerilerimizi söyledim, bu hafta içerisinde Ayhan Bey basın toplantısı yaptı, Yasin Bey az önce önerilerini söyledi. AK PARTİ Grubunun bu önerileri dikkate alarak Türkiye'yi enerji kesintilerine maruz bırakmaması gerekir; ben bunların dikkate alınmasının toplum açısından faydalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.31

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.37

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Sevdâ ERDAN KILIÇ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmına geçiyoruz.

Bu kısımda yer alan, Küresel İklim Değişikliğinin Etkilerinin En Aza İndirilmesi, Kuraklıkla Mücadele ve Su Kaynaklarının Verimli Kullanılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu

üzerindeki genel görüşmeye başlıyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler

1.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 Milletvekilinin, Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir ve 20 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 22 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu ve 19 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu ve 19 Milletvekilinin, Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 20 Milletvekilinin, Ankara Milletvekili Levent Gök ve 21 Milletvekilinin, Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 19 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Ednan Arslan ve 20 Milletvekilinin, Burdur Milletvekili Yasin Uğur ve 20 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi ve 22 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç ve 19 Milletvekilinin, Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan ve 19 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 25 Milletvekilinin, Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 23 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 20 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 21 Milletvekilinin, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 22 Milletvekilinin, Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 21 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü ve 30 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 20 Milletvekilinin, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 Milletvekilinin, Denizli Milletvekili Haşim Teoman Sancar ve 21 Milletvekilinin, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya ve 20 Milletvekilinin, Ankara Milletvekili Nevzat Ceylan ve 22 Milletvekilinin, Gümüşhane Milletvekili Cihan Pektaş ve 161 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 19 Milletvekilinin, Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve 26 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Mahir Polat ve 19 Milletvekilinin, Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 20 Milletvekilinin, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 Milletvekilinin, Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 22 Milletvekilinin, Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 Milletvekilinin, Ankara Milletvekili Nevzat Ceylan ve 165 Milletvekilinin, Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 20 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Bakan ve 30 Milletvekilinin, Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü ve 19 Milletvekilinin, Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 19 Milletvekilinin, Eskişehir Milletvekili Jale Nur Sütlü ve 20 Milletvekilinin, İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu ve 19 Milletvekilinin, İzmir Milletvekili Murat Çepni ve 19 Milletvekilinin, Küresel İklim Değişikliğinin Etkilerinin En Aza İndirilmesi, Kuraklıkla Mücadele ve Su Kaynaklarının Verimli Kullanılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzük'ün 104 ve 105'inci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (10/77, 372, 491, 534, 693, 817, 868, 992, 1004, 1018, 1150, 1170, 1221, 1305, 1434, 1518, 1806, 1815, 1943, 2009, 2139, 2206, 2391, 2909, 2929, 3031, 3032, 3382, 3558, 3575, 3581, 3583, 3647, 3677, 3682, 3690, 3708, 3740, 3769, 3798, 3817, 3831, 3840) (S. Sayısı:300) (x) (xx)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

İç Tüzük'ün 103'üncü ve 104'üncü maddelerine göre, Meclis araştırması komisyonunun raporu üzerindeki genel görüşmede ilk söz hakkı önerge sahiplerine aittir. Daha sonra, İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre siyasi parti gruplarına ve şahısları adına 2 üyeye söz verilecektir.

Alınan karar gereğince, siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süreleri en fazla 3 kişi tarafından kullanılabilir. Ayrıca, istemi hâlinde Komisyona da söz verilecek, bu suretle Meclis araştırması komisyonu raporu üzerindeki genel görüşme tamamlanmış olacaktır.

Konuşma süreleri, Komisyon için yirmi dakika, alınan karar gereğince siyasi parti grupları adına otuzar dakika, önerge sahipleri ve şahıslar için onar dakikadır.

Komisyon Raporu 300 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Raporun üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: Gruplar adına; İYİ Parti Grubu adına Sayın Behiç Çelik, Mersin Milletvekili; Sayın Metin Ergun, Muğla Milletvekili; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Hasan Kalyoncu, İzmir Milletvekili; Sayın Ayşe Sibel Ersoy, Adana Milletvekili; Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Oya Ersoy, İstanbul Milletvekili; Sayın Hüseyin Kaçmaz, Şırnak Milletvekili; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Vecdî Gündoğdu, Kırklareli Milletvekili, Sayın Jale Nur Sütlü, Eskişehir Milletvekili, Sayın Ahmet Vehbi Bakırlioğlu, Manisa Milletvekili; Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Veysel Eroğlu, Afyonkarahisar Milletvekili, Sayın Nevzat Ceylan, Ankara Milletvekili.

İlk söz Sayın Behiç Çelik'in.

Sayın Çelik, süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Küresel İklim Değişikliği Komisyonu Raporu'nun görüşülmesi için İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu ve bizi dinleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, küresel iklim değişikliği, kuraklıkla mücadele, su kaynaklarının verimli kullanılması artık günümüzde yalnızca ulusal ve bölgesel bazda değil küresel bazda da kendini hissettiren önemli ve hayati bir olgudur; buna kayıtsız kalamayız. Küresel iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi insanlık için büyük bir zorunluluktur. Küresel iklim değişikliğinden büyük ölçüde etkilenecek olan ülkelerin başında Türkiye'nin de olması, gerek küresel iklim değişikliğine gerekse çevre sorunlarına karşı daha duyarlı olmamızı emretmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 2021 yılının ilk aylarında, bu raporun oluşmasında aktör olan söz konusu bu geçici komisyonun kurulmasına karar vermiştir. Komisyon bugüne kadar yaklaşık 23 toplantı yaparak bir sonuca ulaşmıştır. Bu sonucun alınmasında ülkemizin en yetkin bilim insanlarının, ilgili kurum ve kuruluşların, bakanlıkların doğrudan ya da dolaylı STK'lerin, yerel yönetimlerin payının olduğu muhakkaktır. Yapılan sunumlarda, küresel ısınma ve iklim değişikliğinin negatif etkilerinden, eğer önlem alınmazsa gelecekte bizi bekleyen risk ve tehlikelerden bahsedildi. Bu toplantı ve sunumlar sonucunda iklim değişikliği, kuraklık ve doğal kaynakların korunması konularının önemi daha iyi anlaşıldı, bunlara yönelik farkındalık gelişti.

Değerli milletvekilleri, çevre duyarlılığı günümüzde bir çevre bilinci oluşturmak için ihtiyaçtır. Zaten biz Türklerin yaşam tarzında ve uygarlığında ağaca, doğaya, suya, havaya, çevreye ve hayvanlara bütünüyle korunması gereken bir değer, yaşam döngüsünün bir aşaması olarak bakılması esastır. Doğayı ve çevreyi kirletmek, tahrip etmek büyük bir ilkeliktir; doğaya ve çevreye saygı ise medeniyettir, uygarlıktır. Geldiğimiz aşamada tüm insanlığı cömert imkânlarıyla besleyen, büyüten, geliştiren yerküremiz artık 8 milyara yaklaşan nüfusuyla tarihte ilk kez 21'inci yüzyılda kaynak yetersizliği sorunuyla tehlike işareti vermeye

(x) 300 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

(xx) 10/77, 372, 491, 534, 693, 817, 868, 992, 1004, 1018, 1150, 1170, 1221, 1305, 1434, 1518, 1806, 1815, 1943, 2009, 2139, 2206, 2391, 2909, 2929, 3031, 3032, 3382, 3558, 3575, 3581, 3583, 3647, 3677, 3682, 3690, 3708, 3740, 3769, 3798, 3817, 3831, 3840 esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin ön görüşmeleri 25/2/2021 tarihli 52'nci Birleşimde yapılmıştır.

başlamıştır. Kabul edilmelidir ki bu konuda Batı'nın sorumluluğu ise çok daha yüksektir. Malthus'un Nüfus Yasası'nda belirttiği gibi, nüfusun geometrik dizile, gıda maddelerinin aritmetik dizile arttığı bir dünya, insanlığı açlığa ve yetersiz beslenmeye doğru götürecektir. Nitekim, bugün yaşadığımız en önemli sorun açlık, dengesiz ve yetersiz beslenme, kirli hava, kirli su, kanalizasyon ve kuraklık insanlığın başına beladır.

Değerli arkadaşlar, burada kısaca ifade etmem gerekir ki Türk ve İslam medeniyeti doğaya, çevreye saygılı bir medeniyetken ne oldu da doğayı katleden, çevreye zarar veren, menfaat karşılığı millete ait olan ormanları yakan, yağmalayan, su kaynaklarını yok eden, yer altı sularını acımasızca tüketen, denizlerimize, kıyılarımıza, göllerimize kasteden, tarım arazilerini imara açarak talan eden, havamızı kirleten bir varlık hâline dönüştü? Biz 21'inci yüzyılda bu konuda da yeni bir uygarlık öngörüsüyle insanlığın karşısına çıkabilecek miyiz? Değerli arkadaşlar, her şey aslında bu sorunun cevabında saklı. Açıkçası bunun idraki içerisinde çok sayıda insanımızın, aydınımızın olduğunu da biliyorum ama menfaat ve güç zehirlenmesine maruz kalan bir güruh maalesef, her şeyi yakıp yıkmakta, sömürmekte ve sadece Türkiye için değil, dünya için de bir tehdit odağı hâline gelmektedir. İşte, biz bu zihniyetin mensuplarıyla cesurca savaşılabilseniz, bu çıkar azgınlarının önüne set çekebilirseniz ancak o zaman küresel ölçekte yeni bir uygarlık vizyonu geliştirebilirsiniz.

Değerli arkadaşlar, Batı dünyasına gelince; bilhassa Batı'da yaşanan Sanayi Devrimi'yle birlikte üretim, altyapı, teknoloji, ulaşım gibi birçok alanda yaşanan gelişmeler ne yazık ki doğanın ve çevrenin amansızca tahribatını da beraberinde getirmiştir. Özellikle son iki asırda emperyalist politikalar izleyen Avrupalı devletler kendi topraklarını, kendi ülkelerini "sanayileşme" adı altında kirletmiş, fosil yakıtları hoyratça kullanmış, işgal ettikleri bölgelerde de çevre felaketlerine ve yoğun kirliliğe yol açan icraatlar tatbik etmekten geri durmamışlardır; o günden bugüne felaketler, krizler, afetler ve salgınlar gündelik yaşamın bir parçası hâline gelmiştir. Hatta 2 büyük dünya savaşı yine bu dönemin insanlığa bir faturasıdır, küresel yüzey sıcaklığında yaşanan değişimler de bu faaliyetlerin bir sonucudur. Eğer böyle devam ederse 21'inci yüzyıl sonlarına doğru ortalama sıcaklığın 2 derece daha artması kaçınılmazdır. Muhtemel ısınmayı +2 derecenin altında tutabilmek için özellikle emisyon azaltımı zorunludur, aksi hâlde tüm insanlık için felaketler kaçınılmazdır. İnsanlık, doğaya ve çevreye yönelik hassasiyetten vazgeçerek ihtiyacı olandan fazlasını istedikçe, doğanın katledilmesine duyarsızlaştıkça felaketler, salgınlar, yangınlar, heyelanlar, depremler, nükleer sızıntılar ve diğer doğal afetler kaçınılmaz hâle geliyor.

Değerli milletvekilleri, insanlığın çevreye olan duyarlılığı konusunda en kapsamlı çalışma yapan kurum, kuşkusuz, Birleşmiş Milletlerdir. Birleşmiş Milletlerin "Temiz ve sağlıklı çevre insan hakkıdır." şiarından hareketle yürüttüğü çalışmalar ve yaptığı toplantılar tüm dünyada ilgiyle izlenmektedir. Bu konuda çok sayıda anlaşmanın, sözleşmenin, protokolün ve konferansın hayata geçirilmesi elbette ümit vericidir. Yine, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın Avrupa Birliği tarafından benimsenmiş olması ve küresel anlamda yaygınlaştırılması talepleri insanlık adına önemli bir adımdır. 1972 Stokholm İnsan Çevresi Konferansı'ndan Paris İklim Anlaşması'na kadar geçen süreçte küresel kurum ve kuruluşların, çevre bilinci oluşmasında ve küresel ısınmada farkındalık yaratmakta oldukça büyük mesafeler aldıklarını burada ifade etmek istiyorum. Paris İklim Anlaşması, küresel iklim değişikliği yönünden önemli bir uluslararası hukuki metindir. Bu anlaşmaya Türkiye'nin de onay vermesi olumludur. Geçen yıl Glasgow'da 26'ncı Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı yapıldı. Bu konferansta da kömür kullanımının aşamalı olarak azaltılması ve emisyon azaltma planlarının kontrolü gibi konularda kararlar verildi.

Bu bağlamda, ülkemizin çevre bilinci ve küresel iklim değişikliği konularında daha etkili olması tabii ki temel arzumuzdur. Bütün bunlara rağmen, ülke olarak iklim bilincinin ve küresel ısınmaya yönelik alınması gereken önlemlerin yeterli seviyede olmadığı da hepimizin malumudur. Açıkça görüldüğü ki doğayı tahribat bütün hızıyla devam etmekte, çevre acımasızca kirletilmekte, doğal kaynaklarımız her geçen gün azaltılmakta, denizlerimiz plastik çöplüğüne çevrilmekte, ormanlarımız kimi zaman rant uğruna kimi zaman cahilce ve haince eylemlerle yok edilmektedir.

Tabii, böylece sel, çığ, heyelan gibi afetler de kaçınılmaz hâle gelmiştir. Bunlara ek olarak, son elli yılda ülkemizde yaz aylarında sıcaklık ve buharlaşma artmış ve yağış miktarı azalmıştır. Suya bağlı olarak tarımsal topraklarda son yirmi yılda 4 milyon hektarın üzerinde bir kayıp söz konusudur. Bunun bir faktörü çarpık şehirleşme, diğeri ise insanların kırsaldan kentlere doğru göçüdür. Milyonlarca insan köyleri boşaltarak kentlere akın etmiş, bunun sonucunda da ayrı bir dert olan kent işsizliği doğmuştur.

Değerli arkadaşlar, Tarım ve Orman Bakanlığının verilerine göre, kişi başına yıllık 1.347 metreküple "su stresi yaşayan ülkeler" sınıfındayız. TÜİK'e göre ise 2030 yılında kişi başı bin metreküple "su fakiri ülkeler" grubuna düşmüş olacağız. Değerli arkadaşlar, biz su fakiri olacak ülke miyiz? Biliyorsunuz, barajlarımız her sene kuraklık yüzünden su potansiyelini kaybetmektedir. Bilinçsizlik ve tedbirsizlik nedeniyle göllerimiz kurumaya yüz tutmuştur. 440 milyar metreküplük toplam su kapasitemizin ancak 112 milyar metreküpü kullanışlı hâledir.

Evet, bütün bu sorunların kaynağı ise iyi bir doğa ve çevre politikamızın olmamasıdır. AKP hükümetleri son on dokuz yılda doğaya sahip çıkmak adına hiçbir ilerleme kaydetmemiş, doğal kaynakları kötüye kullanmış ve tahrip etmiştir. Su kaynaklarının yönetiminden sorumlu kurumlar arasında eş güdümlü bir türlü giderilememiştir. Su miktarı sorununun yanı sıra su kalitesi sorunu da çözülememiştir, sularımızın sadece yüzde 37'si temiz gözüküyor. Suyla yayılan hastalıkların artma riskine karşı uzun dönemli içme suyu kalitesi izleme planları yoktur. Arıtma tesislerinin yer seçimine ve beklenen ham su kalitesine dikkat edilmemiştir. Su kaynaklarında yükselecek toksik madde konsantrasyonları nedeniyle oluşabilecek risklere karşı gerekli tedbirler alınmamıştır.

Değerli arkadaşlar, etkin doğa ve çevre yönetiminin 2 aracı vardır: Planlama ve uygulama. Oysa bugün AKP'nin nitelikli politika üretme sorunu nedeniyle bunların ikisinin de olmadığını görüyoruz. Plan yerine keyfîlik, uygulama yerine ağır ihmal ve kusur vardır. Tabii, izlenen bu yanlış politikalar, uluslararası çevrelerdeki değerlendirmelerde bize doğrudan sirayet etmektedir. İklim Değişikliği Performans Endeksi'ne göre, biz, sera gazı emisyonları ve enerji kullanımında "zayıf" ülke grubundayız; iklim politikası performansımız ise "çok zayıf" olarak tanımlanmaktadır.

Evet, şimdi orman alanlarına değinmek istiyorum. AKP Hükümeti ormanlık alanları korumada başarısız olmuştur. Sadece 2020 yılında 20.971 hektarlık ormanlık alan zarar görmüştür. Geçtiğimiz yıl temmuz ayının sonunda Antalya, Adana ve Muğla'da başlayan ve haftalarca süren orman yangını felaketlerinde yüz binlerce hektarlık ormanlık alan büyük hasar görmüştür. Yangınlarla mücadelede yetersiz kalan iktidar, rant uğruna ormanlarımızın acımasızca katledilmesine seyirci kalmaktadır. Yayımlanan son Cumhurbaşkanlığı karamameleriyle yeni bir talan furçasının başlatıldığını da görüyoruz. Haramilerin hepsini mimleyerek hesap soracağımı bu kürsüden de ifade etmek istiyorum.

Tabii, bir de "2/B" konusu var. Orman vasfını yitirmiş alanların özel mülkiyete konu edilmesine, orada yaşayan insanlara tahsis edilmesine kimsenin bir itirazı yoktur; ancak uygulamada sıkça görüldüğü üzere, dışarıdan gelen bazı kişiler lehine yapılan düzmece ihaleler, yağmaya ve talana yol açmaktadır.

Değerli milletvekilleri, son olarak "kirlilik" konusuna değinmek istiyorum. Isınma, ulaşım ve sanayi amaçlı olarak fosil yakıtların kullanımı hava kirliliğini fazlasıyla artırmaktadır. Kentlerimizdeki atık suyun arıtılamaması, kentsel atıkların ve sanayi atıklarının dönüştürülememesi de çevreyi olumsuz etkilemektedir. Denizlerimiz, nehirlerimiz ve göllerimiz her geçen gün

kirlenmektedir; her yıl 5 ila 15 milyon ton plastik, denizlerimize karışmaktadır. Bu ne anlama geliyor? Yani 2050 yılında denizlerimizde balıktan çok plastik olacağı anlamına geliyor. Ayrıca, denizlerimize bırakılan sanayi atıkları, evsel atıklar ve tankerlerin boşalttığı petrol türevi atıklar deniz canlıları için de hayati risk oluşturmaktadır. Öte yandan, 1994'ten 2019'a kadar geçen yirmi beş yılda İstanbul'u yönetenler, Marmara'da oluşan müsilajın 1'inci derecede sorumlularıdır. İstanbul'a ihanet eden AKP'dir; bunu AKP söylüyor, "Marmara şeker komasına girdi." diyor. Aynı yöneticiler, günde 5 milyon ton atık suyun Marmara Denizi'ne deşarj edilmesine de seyirci kalmıştır, kalamaya da devam ediyor.

Sonuç olarak, bir acil eylem planı hazırlamak ve yürürlüğe koymak gerekir. Planda...

1) Küresel iklim değişikliğine bilinç olarak, teşkilat olarak ve mevzuat olarak her anlamda hazırlıklı olmalıyız.

2) Millî bir su politikası yapılmalıdır, kurumlar arası iş birliği mekanizması sağlanmalıdır; su kanunu çıkarılmalıdır.

3) Su yönetiminin, Devlet Su İşleri ve yerel yönetimler ile diğer kurum ve kuruluşlar arasında dengesi ve koordinasyonu sağlıklı bir şekilde belirlenmelidir.

4) Su ve kanalizasyon idareleriyle ilgili bir yasaya ihtiyaç vardır; su ve kanalizasyon idareleri kanunu yani SUKİ kanunu çıkarılmalıdır.

5) Yenilenebilir enerji üretimine öncelik verilmeli; rüzgâr, su ve güneşten azami ölçüde yararlanılmalıdır.

6) Sanayi sistemlerinin yeşil ekonomiye dönüşmesi için doğayı kirlenmenin cezaı yaptırımlarının artırılması gerekir.

7) Üyesi bulunduğumuz uluslararası kurumlarla iş birliğimiz geliştirilmeli ve yeni iş birliklerine zemin hazırlanmalıdır.

8) Doğal dengenin sürdürülebilmesi için endemik bitki çeşitliliği ve endemik hayvan türlerinin korunmasına yönelik tedbirler alınmalıdır.

9) Tarımda vahşi sulamadan damlama sulama sistemlerine geçiş hızla tamamlanmalıdır.

10) Geniş bir perspektiften yeşil dönüşümün başlaması yönünde çalışmalar hızlandırılmalıdır.

Değerli arkadaşlar, bu konuda en büyük sorunlardan biri de AKP iktidarında bozulan devlet teşkilatlanmasıdır. Yerel yönetimleri de darmadağın eden AKP iktidarları, küresel iklim değişikliğinin ülkemize olası negatif etkilerini ortadan kaldırmak için yetkili ve sorumlu bir merci bırakmamıştır âdeta; bir bakıyorsunuz onlarca kuruluş var, bir bakıyorsun hiç yok. Belediyelerin yetki ve yapıları 6360 sayılı Kanun'la bütünüyle değiştirilirken belediye-belediye, belediye-özel idare, belediye-merkezî idare yetki ve görev uyumsuzlukları had safhaya çıkmıştır. Böylece, çevre politikalarına ve küresel ısınmaya yönelik tedbirlerde lakaydi barizdir, bu da büyük bir problemdir.

Değerli milletvekilleri, ülkenin tüm kaynaklarının çarçur edilmesi, dağıtılması, bertaraf edilmesi, yok edilmesi AKP'nin âdeta simgesi hâline gelmiştir. Bunun gelecek nesillerimize bir bedel olarak yansıyacağı muhakkaktır.

Her şeye rağmen iyi niyetle sorunlara çözüm bulmaya çalışan herkesi bu kürsüden kutlamak istiyorum. Komisyonun Değerli Başkanına ve tüm üyelerine, Komisyon çalışanlarına, katkı yapanlara özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum. İYİ Parti olarak bu rapora kısmen olumlu yaklaştığımızı ancak eleştirilerimizi şerhen ibraz ettiğimizi yüce heyetinize arz ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Metin Ergun, süreniz on dakikadır.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Küresel İklim Değişikliğinin Etkilerinin En Aza İndirilmesi, Kuraklıkla Mücadele ve Su Kaynaklarının Verimli Kullanılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu'nun görüşmeleri üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, ülkemiz ve dünyamız an itibarıyla şiddeti artan, çeşitli sosyoekonomik ve sosyopolitik krizlerle boğuşmaktadır. Bu krizlerin en önemlisi hem ülkemizin hem de insanlığın geleceğine ilişkin en ciddi tehdidi oluşturan iklim krizidir. Küresel iklim değişikliğine bağlı olarak iklim rejimlerinde meydana gelen düzensizlikler ve olağanüstü gelişmeler -tırnak içinde- bildiğimiz dünyayı benzeri görülmemiş bir yapısal kopuşa sürüklemektedir. Maalesef, şiddetini giderek arttıran ve önümüzdeki yıllarda çok daha yıkıcı şekilde kendini gösterecek olan iklim krizi, insanlığın normal hayatını ve dünyanın normal işleyişini ciddi şekilde zorlaştırmaya başlamıştır. Eğer, başta ülkemiz olmak üzere, tüm dünya bu krizin etkilerini en aza indirecek tedbirleri almaz ve buna uygun standartları yürürlüğe koymaz ise bilim insanlarının uyardığı gibi, altıncı kitlesel yok oluş riski önümüzde durmaktadır. Dolayısıyla, bu gidişatı sürdürülebilir bir şekilde yönetmek için hepimize büyük sorumluluklar düşmektedir.

Muhterem milletvekilleri, ülkemiz, Akdeniz çanağındaki coğrafi konumu itibarıyla bu yıkıcı tehditten bugün en fazla etkilenen ve gelecekte de en fazla etkilenecek ülkelerden biridir. Son birkaç yıldır yaşadığımız olağanüstü kuraklıkların sebebi de büyük ölçüde budur. İklim krizinin tetiklediği şiddetli kuraklıklar tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilirliğine benzeri görülmemiş bir darbe vurmaktadır, hatta sadece tarımsal üretim değil, endüstriyel üretim üzerinde de büyük zararlara yol açmaktadır. Geçtiğimiz ocak ayının son haftasında sanayi üretiminde yaşanan enerji krizinin önemli sebeplerinden biri de geçtiğimiz yıl yaşanan kuraklıklardan dolayı enerji ihtiyacının büyük ölçüde doğal gazdan karşılanmasıydı. Erişilebilir gıda üretimi üzerindeki iklim baskısı bitkisel ve hayvansal gıda üretiminin maliyetini her geçen yıl artırmaktadır. Bildiğiniz gibi, Türkiye'de çiftçilerimiz başta gübre olmak üzere birçok tarımsal girdinin fiyat artışlarından dolayı büyük bir sıkıntı içerisinde yaşamaktadırlar. İklim krizi ise çiftçilerimizin yaşadığı tüm bu ekonomik sıkıntılara ilave olarak katlanılması çok güç olan çeşitli zorluklar eklemeye başlamıştır. Hâl böyleyken, iklim kriziyle birlikte, tarımsal üretim konusunda bir yol ayrımında olduğumuzun bilinmesi gerekmektedir. Artık iklim krizini dikkate almadan, plansız ve programsız şekilde tarımsal faaliyetlerin sürdürülmesi her geçen gün daha da zor hâle gelmektedir. Dolayısıyla, tarımda ani ve şiddetli iklim olaylarına karşı direnç oluşturacak yeni yol ve yöntemlerin geliştirilmesinden, yeni planlamaların yapılmasından başka çare yoktur. İklim değişikliğinin yarattığı risklere karşı dayanıklı, akıllı tarım sistemleri, akıllı sulama sistemleri ve kuraklığa dayanıklı üretim desenleri olmadan Türkiye'nin tarımsal üretimi gelecekte çok daha büyük sıkıntılar yaşayacak gibidir.

Muhterem milletvekilleri, iklim krizinin sebep olduğu bir diğer büyük sorun da su kaynaklarımızın karşı karşıya kaldığı baskıdır. İklim krizinin su kaynaklarımız üzerinde oluşturduğu baskı başta tarımsal faaliyetler olmak üzere hem coğrafyamızın ekonomik dengesini hem de günlük hayatımızı ve yaşam biçimlerimizi tehdit etmektedir. Türkiye'de tarımda kullanılan temiz su kaynaklarının kullanımını mevcut iktidarın görmezden gelmesi ve hatta teşvik etmesiyle olabilecek en vahşi şekilde yapılmaktadır. İktidarın görmezden geldiği ve teşvik ettiği bu politika ve olağanüstü kuraklığa bağlı olarak Türkiye'de bulunan 300'e yakın ırılı ufaklı doğal gölün yüzde 60'ı kurumuş durumdadır, kalan göllerin ise tamamına yakını kuruma tehdidi altındadır. Eğer bu vurdumduymazlık ve vahşi su kullanımı bu şekilde devam eder ve hiçbir kalıcı tedbir alınmaz ise iklim kriziyle birlikte Anadolu'nun gölsüz ve susuz bir coğrafyaya dönüşmesi mukadder hâle gelecek gibidir.

Benzer bir tehdit de denizlerimizde ve akarsularımızda yaşanan kirliliktir. Denizlerin ve nehirlerin kentsel ve endüstriyel atıklarla kirlenmesinin yarattığı riskler iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle birleşince ortaya çıkan tehditler daha da büyümektedir. Marmara Denizi'nde yaşadığımız müsilaj hadisesi tam olarak böyle meydana gelmiştir. Bu şekilde sadece su kaynaklarımızı kaybetmiyor, aynı zamanda, bu bölgelerdeki ekolojik dengeyi oluşturan hayat kaynaklarını da kaybetmiş oluyoruz.

Yani bu şekilde, tabiat ve ekoloji üzerinde zincirleme bir bozulma kaçınılmaz hâle gelmektedir. Dolayısıyla, Komisyon raporunda ifade edildiği gibi, su politikası konusunda da acilen bir su kanununa ve tüm kurumların eş güdüm içinde hareket edeceği stratejik planlara ve dönüşümlere ihtiyaç vardır.

Muhterem milletvekilleri, iklim değişikliği konusunda karşı karşıya kaldığımız tehditler tarımdan sanayiye, kentsel altyapıların sürdürülebilirliğinden toplumsal hayata olan etkilerine kadar saymakla bitirilemeyecek kadar çoktur. Bu nedenle, başta iklim değişikliğine uyum kanununun ve su kanununun hayata geçirilmesi olmak üzere mevzuatımızda da köklü ve kapsamlı bir dönüşüm ihtiyacı olduğu açıktır ve aciliyet arz etmektedir fakat bu aciliyet arz eden dönüşümleri gerçekleştirmek için mevcut iktidarın açıkçası dermanı da yoktur, zamanı da yoktur.

Geçtiğimiz yıl yaşadığımız tarihin en büyük orman yangınları ve sel felaketleri iktidarın iklim krizi konusunda yapabileceği hiçbir şey olmadığını gözler önüne sermiştir. Kaldı ki iktidarın böyle bir imkânı olsa bile sahip olduğu siyaset anlayışı ve ekonomik tercihleri bu dönüşümleri gerçekleştirmenin önündeki en büyük engel olarak karşımızda durmaktadır. Korunması gereken ormanların ve sit alanlarının bile rant ve talan uğruna yağmalanmasına göz yuman, bu talanı teşvik eden bir iktidar anlayışından iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltacak yapısal dönüşümler yapmasını beklemek beyhude bir çabadır. Kısacası, yıllardır Türkiye'nin yaşadığı hiçbir sorunu çözemeyen ve hatta mevcut sorunların bizatihi sebebi olan bu iktidar anlayışıyla iklim krizinin yol açacağı sorunları çözmek de mümkün değildir. Zira, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi idareimaslahatçılar esaslı reformlar yapamazlar. Dolayısıyla mevcut iktidarın yönetiminde Türkiye iklim krizi karşısında çaresiz ve savunmasız kalmaya mahkûmdur. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in Türkiye'nin iklim kriziyle mücadelesi ve yeşil ekonomiye geçişi konusundaki hassasiyeti herkesin malumudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

METİN ERGUN (Devamla) - Genel Başkanımız çeşitli vesilelerle parti olarak çevreyle, doğayla dost olmayan bir kalkınma modelini reddettiğimizi ve kalkınmayı topraklarımızın, sularımızın bereketinden ayrı düşünmediğimizi ifade etmiş ve çözüm önerilerimizi açıklamıştır. Dolayısıyla İYİ Parti iktidarında Türkiye'nin iklim krizi karşısındaki kırılma noktalarını azaltacak ve ülkemizi daha dirençli hâle getirecek yapısal dönüşüm adımlarını hızlı bir şekilde hayata geçireceğimize kimsenin kuşku duymasın.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Hasan Kalyoncu konuşacak.

Süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HASAN KALYONCU (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Küresel İklim Değişikliğinin Etkilerinin En Aza İndirilmesi, Kuraklıkla Mücadele ve Su Kaynaklarının Verimli Kullanılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

İnsan faaliyetleri ve özellikle sanayileşme sonucu ortaya çıkan çevre sorunlarının teknolojik önlemlerle ortadan kaldırılabileceği düşüncesiyle 1970'lerden bu yana sürdürülebilir kalkınma yaklaşımları ve politikalar geliştirilmeye başlamıştır. Ancak geline nokta, ekolojik krize çözüm bulmak açısından geliştirilen teknolojilerin yeterli gelmediği net olarak görülmektedir. Özellikle, gündemimizdeki iklim değişikliği konusunda Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Paris İklim Anlaşması'na rağmen iklim değişikliğinin olumsuz etkileri artmaktadır. Bunun nedeni, iklim değişikliği konusunda küresel düzeyde tutarlı bir politika izlenememesi sürecin daha da kötüleşmesine neden olmaktadır. Dünya kaynaklarını kısıtlama olmaksızın kullanarak sanayileşmiş olan bugünkü zengin ülkeler hâlen sera gazı emisyonu üretiminde şampiyon durumdadırlar. Gelişmekte olan ülkelerin refah düzeylerini yükseltmek için uğraşırken sera gazı salımlarını da artırmaktadır.

Birleşmiş Milletler bünyesinde gerçekleştirilen küresel iklim değişikliği müzakerelerinde sera gazı emisyonlarını kimin ne kadar azaltacağı, bunu ne zaman yapacağı, iklim değişikliğine uyumun maliyetini kimin karşılayacağı ve ne kadar ödeyeceği konuları taraflar arasında hâlen tartışmaya ve mücadeleye neden olmaktadır. Doğanın yıkımı ve küresel iklim değişikliği sorunlarının insan kaynaklı ve liberal ya da neoliberal politikaların ürünü olduğu ortadadır. Bu bağlamda, Batılı düşünürlerin dile getirdiği “biyopolitika” ve “ekopolitik” kavramları gündeme gelmiş ve bilim adamları tarafından da çeşitli görüşlerle desteklenmiştir. Bu bakış açısıyla, sadece insanın değil, tüm canlı varlıkların yaşama hakkını gözetmek gereklidir. Neoliberal politikaların ve küreselleşmenin ortaya çıkardığı insanın ve doğanın sınırsızca kullanımını içeren süreçleri tersine çevirecek ekopolitik yaklaşımlar disiplinler arası bir anlayışla üretilmeli ve bunlar atmosferdeki karbon miktarının iklim sisteminde şiddetli değişimlere yol açmayacak seviyede tutulmasını sağlayan nitelikte olmalıdır. Hem tarihsel sorumluluğa sahip gelişmiş ülkelerin hem de sera gazı azaltımı yükümlülüğü bulunmayan gelişmekte olan ülkelerin bu süreçte sorumluluk almaları önemlidir.

Türk milletinin hafızası ve inanç dünyamız birbiriyle uyumlu şekilde doğayı insana ve insanı da devlete emanet edilmiş bir değer olarak görür. Böylelikle dünyaya da bir uyum ve çözüm programı sunabiliriz. Türkiye olarak iklim değişikliği sorununu önemseyip alınacak çok yönlü tedbirler konusunda eylem planları hazırlamış olmamız oldukça değerlidir.

Kıymetli milletvekilleri, çevre sorunları ve iklim değişikliğine uyum çalışmalarında kurumsal, finansal, teknik kapasitenin yükseltilmesi ile kamu kuruluşları arasında eş güdümün geliştirilmesi sorunları bugün de varlığını korumaktadır. Keza, sürdürülebilir enerji, enerji verimliliği ve temiz enerji teknolojileri yönelik çabalar ile iklim değişikliğine uyum çalışmalarının bütünlük içinde, dikkatle ele alınması gerekmektedir. Bu alanda sağlanacak ilerlemeler Türkiye, ekolojik bir medeniyet projesinin öncüsü olma kapasitesine sahiptir. Ülkemizde küresel ısınma ve iklim değişikliği gündeme geldiğinde sıklıkla emisyon azaltılması ve bir an önce emisyonun sıfırlanmasına ilişkin konuşmalar yapılmakta ve görüşler ortaya atılmaktadır. Oysaki, bizim sürekli ifade ettiğimiz gibi, biz ülke olarak hem tarihî sorumluluk hem de güncel etki açısından çok düşük seviyelerdeyiz. Biz emisyonu sıfırlasak dahi küresel ısınmayı durdurmuş olamayacağız ama ülkemiz iklim değişimlerinden en fazla etkilenen ülkeler arasında yer almaya devam edecektir. Sebebine gelince, bugün yaşadığımız olumsuz durumların sorumlusu ve Paris Anlaşması'na imza atmış olan bazı ülkeler, Kuzey Kutbu'na varıncaya kadar dünyanın her yerinde yoğun bir şekilde fosil yakıt aramaya, madenler ve diğer yer altı kaynaklarını hızla ele geçirmek için gelişmemiş ülkelerde sömürüye devam etmektedir. Aynı gelişmiş ülkeler tüm bu faaliyetleri yaparken nükleer denemeler, uzay çalışmaları gibi alanların emisyonunu göz ardı ederek hayvancılıktan kaynaklı emisyonu gündeme getirmektedirler. Trajikomik olansa, aynı zamanda yapay et de dünyada gündem konusu oluşturmaktadır. Avrupa Yeşil Mutabakatı ve sınırda karbon vergisi uygulamaları gündemi işgal ederken gelişmiş ülkeler, üretimlerini yoksul ülkelere kaydırmış ve güncel emisyon sorumluluklarını bu ülkelerin hanesine yazdırarak kendi yükümlülüklerini azaltma yoluna gitmektedirler ve yeşil ekonomi de kapitalizmin sömürü aracı hâline gelmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iklim değişikliği akşamdan sabaha bir anda oluvermiş bir olay değildir, adım adım

ve hızlanarak günümüze kadar gelmiştir. Bu gidişin önünün alınması gereği insanların gündeminde olsa da kirletici devletler ve küresel aktörler tarafından sürekli ihmal edilmiştir. Hâlihazırda, uluslararası müzakerelerde güzel sözler içeren raporlar, hatta anlaşma ve sözleşmeler üretilmekle birlikte herkes ipe un sermeye devam etme yolundadır ve doğaya yaptığınız müdahalelerin sonuçları daima tahmin edilemezdir. Bu sebeple biz, Türkiye olarak, emisyon azaltımı uygulamalarını hayata geçirirken bu değişimin etkilerini daha az zararlar karşılayacak önlemleri almalıyız.

Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin fiziksel etkilerinin yol açacağı sorunlardan bazıları, güvenilir ve yeterli gıda temininde güçlük, toplumsal gerilim artışları, kullanılabilir suya erişilememesi, ticaretin azalması, insan sağlığının bozulması, yoksulluğun artması, göçlerin artışı ve artan asayiş sorunlarıdır. Türkiye de iklim değişikliği kökenli bu etkilerden vareste değildir. Ülkemizdeki obruk oluşumları, mülâj oluşumu, göllerde kuruma ve su miktarında azalma buna örnek olarak gösterilebilir. Bu kapsamda, 2018 yılından bu yana konuşmalarımızda, önerilerimizde Milliyetçi Hareket Partisi olarak konuyla ilgili kanun teklifleri vererek süreçte aktif rol aldık. Araştırma Komisyonunun kurulmasında ve Komisyonda aktif rol alarak ülke için ihtiyaç olan ve yapılması gerekenleri paylaştık ve bu düşüncelerimiz büyük oranda Komisyon raporuna da yansımış durumdadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak iklim değişikliğinin ülkemize etkilerini azaltmak amacıyla, iklim değişimine bağlı olarak ürün desen değişiminin planlanması ve hayata geçirilmesi, istilacı türler ve patojenlerle mücadele, ekolojik köprüler, su kuyularının kontrol altına alınması, yer altı barajları, toprağın değil bitkinin sulanmasına yönelik kapalı ve basınçlı sistemlerin yaygınlaştırılması, yağmur suyu hasadı, ekosistem değişimlerine ve oluşabilecek olumsuzluklara karşı önlemler dâhil olmak üzere, tarımdan turizme, sanayiden şehirciliğe, enerjiden millî savunmaya kadar birçok alanda sorunları ortaya koyduk ve çözüm önerilerini sunduk. Bu önerilerin bir kısmı hayata geçirilmiş ve tarafımızca uygulamalar da takip edilmektedir. Bugün elinizde olan Komisyon raporunda henüz uygulamaya geçmemiş ve önlemler paketi olarak ele alınması gereken birçok konu da ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

Sayın milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim siyaset yapmamızın birincil motivasyonu önce ülke ve millete hizmet edebilmektir. Bu sebeple, iklim değişikliğinin etkilerinin en aza indirilmesi konusunda kısa, orta ve uzun vadeli planların yapılması gerektiğini ifade ediyor ve bu planların da alternatifli şekilde öngörülmesi gerektiğine dikkat çekiyoruz.

Yeşil ekonominin hayata geçirilmesi için Hükûmet ve yerel yönetimler eş güdüm içerisinde hareket etmeli ve özel sektör de kendi üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmelidir. Bu çerçevede, yerel yönetimler mevzuatında düzenleme yapılması, çevre kirliliğine ve iklim değişikliğine karşı mücadelede teknik kapasite, denetim ve yatırım yetkilerinin güncellenmesi gerekmektedir. Giderek artacak çevre felaketlerine karşı şehirlerimizin dirençli hâle dönüştürülmesi için belediyeler sorumluluklarını yerine getirmelidir. Yerel yönetimlerin, yatırımlarında iklim değişikliği etkilerine karşı dirençli, tolere edilebilir düzeyde karbon emisyonu üreten teknolojilerin kullanılmasına öncelik vermesi önemlidir.

İklim değişikliğine karşı tedbirlerden doğrudan belediyelerin görev alanında olanları başında su meselesi gelmektedir. Kentlerimizde kanalizasyon ve yağmur suyu toplama sistemleri ayrıştırılmalı, geri dönüşüm oranı azamiye çıkarılmalı, atıklar kaynaktan ayrıştırılmalı, vahşi depolama yapılan çöp alanları ıslah edilmelidir. Şehir parkları ve yeşil alanlarda kullanılan sulama teknikleri modernize edilmeli ve yağmur hasadıyla elde edilen ya da geri kazanılmış sular kullanılmalıdır. Şehirlerimizde yutak alanların genişletilmesi konusunda da yerel yönetimlerin inisiyatif alması gerekmektedir.

Yaşanan fırtına ve hortumlar gösterdi ki yapıların şiddetli hava olaylarına karşı dayanıklı hâle getirilmesi zaruret hâlini almıştır. Bu bağlamda, çatı yapım teknik ve araçları gözden geçirilmelidir. Antenler, reklam tabelaları gibi portatif yapıların güvenli hâle getirilmesi büyük önem kazanmıştır. Bununla birlikte, iklim değişikliği, yeryüzünde her bölge ve ülke için farklı risk ve tehditler taşıdığı için ve her ülkenin uyum kapasitesi ve kırılganlığı farklı olduğu için yakın zamana kadar topyekûn bir güvenlik sorunu olarak algılanmamıştır. İklim değişikliğinin güvenlik boyutu değerlendirilken farklı bölgelerin farklı etkileri yaşayacağı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle, ülkemiz açısından millî güvenlik alanında olası etkiler ve alınacak önlemler gecikmeden planlanmalıdır. Göç kabileleri sınıra dayanınca düşünmeye vakit olmadığını fiilen yaşadığımızı unutmamak lazımdır ancak iklim değişikliğinin etkilerini ekonomik öncelikle algılamak yeterli değildir. Millî Savunma Bakanlığının da konuyu millî güvenlik boyutunu da gözetenek etkin şekilde ele almaya başlayacağını ümit ediyoruz.

Muhterem milletvekilleri, küresel ısınma en başta su kaynakları, tarım ve hayvancılık sektörünü tehdit etmektedir. Su miktarı ve kapasitesinde yaşanacak düşüş dolayısıyla su yönetimi konusu stratejik niteliktedir. Bu sebeple, su yönetimindeki yetki karmaşasının çözülmesi, yer altı ve yüzey su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi ile tarım, enerji, sanayi ve diğer alanlardaki su kullanımında akıllı ve akılcı hareket edilmesi gerekmektedir.

Mevsimsel kuraklık ve tarımsal kuraklık geçtiğimiz yıl boyunca kamuoyunun gündemine defalarca gelmiştir. Küresel ısınma dolayısıyla artan buharlaşma miktarının su varlığına etkisi sıcaklık ve yağış kadar önemlidir, bundan ötürü barajlarda, göllerde, yüzey sularında buharlaşmanın sebep olacağı su kaybının da hesaplanması gerekmektedir. Bu hesap ortaya çıkarılınca su kayıplarının azaltılmasının önemi kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Komisyon çalışmalarında kamu idareleri adına yapılan sunumlarda da ortaya çıkan bir eksiklik var: İklim değişikliğinin ülkemize etkileri hakkında uzun vadeli çözüm önerilerine ihtiyaç bulunmaktadır. Ayrıca, iklim değişikliğinin doğrudan ekosisteme ve canlı türlerine yönelik tehditleri “ekolojik güvenlik” olarak adlandırılmaktadır. İklim değişikliği, hayvancılık açısından ele alındığında hayvanların üreme ve ölüm oranlarına etkilerinin arıcılığa ve arıyla bağlantılı olarak tozlaşmaya etkisi ve diğer böcekler üzerine ne gibi etkileri olacağı değerlendirilmelidir. Meselenin tozlaşma yönüyle tarıma ve doğal bitki örtüsü üzerine olası etkileri özellikle incelenmelidir. Ayrıca, iklim değişikliği sonucu bitkisel ürünlerin yanı sıra tıbbi ve aromatik bitkileri ve endemik bitkileri de etkilemesi beklenmektedir. Bu konuda araştırma, değerlendirme ve planlamalar yapılmalı ve üreticilerin bilgilendirilmesi ve eğitilmesi sağlanmalıdır. İklim değişimine bağlı olarak rüzgârlarda değişim sonucunda yaşanan aşırı hava olayları, enerji üretim sistemleri ve enerji iletim altyapıları için de tehdit hâline gelmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, konu iklim değişikliğiyle ilgili olunca hep değişimden söz ediyoruz. Yeni iklim şartlarına uyumdan ve başta enerji olmak üzere alternatif üretim kaynaklarından söz ediyoruz. Bu değişime ayak uydurmak sadece teknik bir sorun olmayı çoktan geçmiştir. Biraz önce ifade ettiğim gibi, uyum sorunu güvenlik sorunudur, beslenme sorunudur, su sorunudur, enerji sorunudur. Bunların kendi içlerinde ve ülke düzeyinde koordinasyonu icap etmektedir. Koordinasyon eksikliği bizi kaynak israfına, zaman kaybına ve standarttan yoksunluğa götürmektedir. Bu çerçevede çevre, iklim değişikliği, su ve orman konularının, idare açısından yeniden bir çatı altında toplanması ertelenemez bir gereklilik hâlinindedir. Her bir yerel yönetim, her bir belediye kendi yetki ve sorumluluk alanında kendi karar süreçlerini işletip kendi uygulamalarını yapmaktadır. Başkentin, bakanlıkların bu aşamadaki sorumluluğu, yerel yönetimlerin etkinliğini artıracak nitelikte rehberlik ve standartlar oluşturarak bütün memleketlere asgari nitelikte belediye hizmetlerinin sunulmasını sağlamaktır.

İklim değişikliğinden etkilenebilirlik düzeyinin azaltılması veya uyum fırsatlarından yararlanılmasını amaçlayan iklim değişikliğine uyum; insanların geçim kaynaklarının, ekonomilerin ve doğal sistemlerin iklimden kaynaklanan değişikliklerden daha az olumsuz etkilenmesini hatta bazı durumlarda fayda elde edilmesini sağlamaktır. Uyum sağlamak, muhtemel zararın boyutunu azaltan önemli bir savunma önlemdir. Uyum için alınacak önlemler arasında, tarım sektörünün kuraklıklara karşı dayanıklılığının artırılması, daha fazla depolama ve altyapı yönetimi yoluyla sel risklerinin azaltılması, su kaynaklarının bütüncül yönetimi, enerji

üretimi, şehirleşme, kentlerde ısı alanlarının belirlenmesi, rüzgâr koridorlarının oluşturulması ve ekosistemlerin korunması gibi önemli konular yer almaktadır.

Sayın milletvekilleri, sözlerime son verirken, Komisyon çalışmaları boyunca yapılmış güzel işlerin, doğru adımların varlığını gördük ancak yapılması gerekenlerin çokluğunu da hep birlikte müşahade ettik. Komisyon tarafından sunulan raporun ilgili bütün kamu kurum ve kuruluşları için de bir rehber niteliği taşıdığına eminim. Onların da bu rehberi izlemesini temenni ediyor, Gazi Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Ayşe Sibel Ersoy.

Buyurun Sayın Ersoy. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Küresel İklim Değişikliğinin Etkilerinin En Aza İndirilmesi, Kuraklıkla Mücadele ve Su Kaynaklarının Verimli Kullanılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

İklim değişikliği sorunu, yarınlara bıraktığımız dünyaya dair endişemizi her geçen gün daha da artırıyor. Çok değil, bundan bir buçuk yıl önce Covid gerçeğiyle yüzleşip nasıl bir korku ortamında kendimizi bulduğumuzu hatırlayalım. Sevdiklerimizle kucaklaşamadığımız, çocuklarımızın sosyal ortamlardan koparıldığı ve maskeli yaşamın normalleştiği bir dünyanın içinde bulduk kendimizi ve bütün bunlar bize özellikle Sanayi Devrimi'nden sonra insanlığın refahı ve mutluluğu için doğayı nasıl hesapsız bir şekilde kullandığımızı gösterdi. Yetişkinlerin hatalarının bedelini aslında en çok çocuklarımız ödedi. Pandemi süresince yaşadığımız şeyler şimdiye kadar bilim kurgu filmlerinin konusuydu ama artık bizim gerçeğimiz. Pandemi sürecinin bize sunduğu en önemli kazanımın farkındalık olduğunu gördük, bu durum bizi bir gerçekle daha yüzleştirdi; doğanın yenilenmesi gerçeği. Üretim dünyası sağlıklı insan olmadan üretmenin bir anlamı olmadığını fark etti. Şimdi, daha az kaynak kullanarak, çevreyi daha az kirleterek üretmek zorundayız. Aynı sorumluluğu tüketicilerin yani bizlerin de hissetmesi çok çok önemli çünkü sorumlu üretim sadece ve sadece sorumlu tüketim bilinciyle mümkün olabilir. Sıklıkla yeşil dönüşümün kimin görevi olduğu sorusu gündeme gelmekte, dünya liderlerinin kasım ayı içinde İskoçya'da iklim krizi gündemiyle COP26'da bir araya gelerek iklim krizi için çözüm üretmeye çalışmaları sorunun hükümetler düzeyinde çözülmesi gerçeğini göstermektedir. Küresel boyuttaki bu krizin çözümünde politika yapıcılarının lider olması da sorunun bir an önce çözülmesi için gereken bir hassasiyettir. Çok boyutlu ve çok aktörlü bir süreç olan bu kriz hepimizin katkısını bekliyor. "Sürecin aktörleri kim?" diye soracak olursak bu soruya vereceğimiz cevap çok net: Sen, ben, o; hepimiz. İklim krizi hayatımızın içinde, bunu hepimiz biliyoruz. İklim krizi kaynaklı arz şokları, dünya üzerinde bir tedarik zinciri sorununu tetikleyerek hem üretimde aksaklık yaratıyor hem de maliyetlerin yükselmesine neden oluyor. Sel, kuraklık, heyelan gibi aşırı hava olayları arz yönlü şokların hem sayısını hem de şiddetini yükselterek enflasyon üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturuyor, bu da şu anda dünyada kabul gören enflasyonun geçici olduğuna dair söylemlerin zayıflamasına neden olabiliyor.

İklim krizi bağlantılı riskler ve sürdürülebilir olmayan üretim şekillerinin getirdiği orta vadeli verimsizlik, ülkelerin gayrisafi hasıllarını baskılayarak üretim açığı yaratabilir. Bozulan gıda güvencesi, artan hava ve gürültü kirliliği gibi etkenlerin insan sağlığını tehdit eder noktalara ulaşması sosyal dengeyi zedelediği gibi, sağlık harcamaları üzerinden kamu maliyesini zorlayan bir noktaya gelebilir. Dünyada giderek daha fazla ülkede gündeme giren Yeşil Düzen, dış ticaret süreçlerine getireceği "sınırdan karbon düzenlemesi" benzeri uygulamalarla dış ticarete ülkelerin gücünü etkileyebilir. Hem üretimin miktarı hem de çeşidi üzerinde yaşanacak baskılar istihdam kayıplarına neden olabilir.

Yakın zamanda yayınlanan IPCC Raporu, iklim krizinin insan davranışlarının sonucu olduğunu net bir şekilde ortaya koyarken atılacak adımlarda geç kalınmasının maliyetinin son derece yüksek olduğunu da gösterdi. Atılacak ulusal ve uluslararası adımların iklim adaleti gözetilerek kurgulanması son derece kritik. Dönüşüm için emin adımlarla ve hızla hareket etmek çok önemli. Varsın güç olsun ama geç olmasın.

Sürdürülebilir bir dünya için akıllı şehirlerin oluşturulması da çok önemli. Şehirler yeryüzünün sadece yüzde 2'sini kaplamasına rağmen dünyadaki kaynakların dörtte 3'ünü tüketiyor. Bugün bu sorunun çözümüne katkıda bulunmak ve sürdürülebilir bir dünya inşa etmek amacıyla akıllı şehirler kuruluyor. Kentsel sürdürülebilirlik ihtiyacından doğan akıllı şehirler yetkin, alternatif kent vizyonu ortaya koyuyor. Bu bakış açısıyla sürdürülebilirlik konusunda iddialı olan şehrin kentleşme politikası 5 temel ilkeye dayanıyor. Birinci olarak; yüzde 40 kamusal yeşil alan; yeni ulaşım sistemleri, elektrikli ve hibrit araçlar, raylı toplu ulaşım sistemi ve bisiklet ağları; su tüketimi, yağmur suyunun toplanarak modern sulamada kullanılması; enerji verimliliğini üst seviyede sağlamak; atıkların ileri düzeyde yeniden değerlendirilmesi. İklim krizinde küresel tedavinin zor olduğunu biliyoruz ancak önemli olan bir an önce harekete geçmek.

Kıymetli milletvekilleri, küresel iklim değişikliğinden dolayı hidrolojik döngülerde meydana gelen değişiklikler çeşitli etkilere ve risklere neden olmaktadır. Su, iklim değişikliğinin etkilerinin birçoğunu topluma yansıtan enerji, tarım ve ulaştırma sektörleri açısından aracıdır ve sel ile kuraklık gibi suya bağlı tehlikelere karşı savunmasızlıklar bölgelere göre farklılıklar göstermektedir.

Antropojenik etkilerle yaşanan iklim değişikliği su kaynaklarında sıkıntıya neden olan birçok stres yaratıcı kaynaktan biridir. Nüfus artışı, ekonomik kalkınma, kentleşme ve arazi kullanımı veya doğal jeomorfolojik değişimler gibi durumlar su arzını azaltarak ya da su talebini artırarak kaynakların sürdürülebilirliğine meydan okumaktadır.

Değerli milletvekilleri, tüm bu bilgilerin ışığında iklim değişikliğinden en fazla etkilenmesi beklenen Akdeniz havzasında yer alan ülkemizin, kuraklığın daha sık yaşanması ve yayılması, aşırı sıcaklar ve daha birçok felakete neden olan iklim değişikliğine karşı mücadelede daha etkin çalışmaları yapması gerekiyor. Bilhassa iklim değişikliğinin en önemli etkisinin su döngüsü üzerinde olacağı, en çok su kaynaklarının olumsuz etkileneceği göz önünde bulundurulduğunda su kaynaklarının sürdürülebilir olarak yönetilmesinin önemini daha da ortaya çıkarmaktadır.

Saygıdeğer milletvekilleri, gündemimizi oluşturan iklim kriziyle ilgili olarak Sayın Genel Başkanım Devlet Bahçeli Beyefendi'nin önderliğinde Milliyetçi Hareket Partisi olarak ülkemizin geleceği adına atılacak her türlü adımda sağduyulu ve etkin bir rol üstleneceğimizi belirtir, Komisyonunda emeği geçen arkadaşlarıma ve Komisyon Başkanımıza teşekkürlerimi sunar, Gazi Meclisi saygıyla selamlarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ilk söz Sayın Hüseyin Kaçmaz'ın.

Buyurun Sayın Kaçmaz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, daha doğrusu tüm insanlık, tarihinin çok ilginç ve zor dönemlerinden geçiyor. Bir taraftan doğayı tüm hırsıyla sömüren, sömürmekle kalmayıp yok eden vahşi kapitalizm, bir taraftan da kelimenin tam anlamıyla yaşam savaşı veren milyarlarca insan. Kapitalist zihniyetin sebep olduğu ekonomik, ekolojik ve sosyal problemlerle devinen bir dünyada insanlık gün geçtikçe varlık ile yokluk arasındaki ince çizgiye doğru hızla ilerliyor ve bu ilerleme âdeta bile isteye yapılıyor.

Şimdi, insanlığın içerisinde bile isteye düştüğü bu durumu hepimizin bildiği bir Kızılderili atasözüne özetlemek isterim, Kızılderili atasözü der ki: "Son ırmak kurduğunda, son ağaç yok olduğunda ve son balık öldüğünde beyaz adam paranın yenmeyen bir şey olduğunu anlayacak." Yüzlerce yıl önce söylenmiş bu atasözüne rağmen hâlen doğanın katledilmesinden, ekosistemin harap edilmesinden, yaşam alanlarının yok edilmesinden sonra paranın yenmeyen bir şey olduğunu anlamayanlar var. Mesela, rant ve sermaye sınıfının çıkarları doğrultusunda on dokuz yıldır doğanın talanını ayak ayak üstüne atarak izleyen ve buna zemin hazırlayan iktidar ve yandaşları, hâlâ hayat olmadan paranın yenmeyen bir şey olduğunu anlamamışa benziyor, anlamamış olacaklar ki ekolojik talan ve yıkıma hız kesmeden devam ediyorlar; doğa, sermayeye ve yandaşlara sonsuz bir kâr ve rant hırsıyla peşkeş çekilmeye devam ediyor.

Bakın, özellikle son yıllarda, seçim bölgem ve memleketim olan Şırnak'ın il ve ilçelerinde onlarca hektar ormanlık alan talan edildi, yüz binlerce ton ağaç kesildi, resmen doğa katliamı yapıldı ve bu katliamların birçoğu korucular eliyle yapıldı. Yine "güvenlik" adı altında çıkarılan orman yangınları, kesilen ağaçlar, harap edilen ormanlık alanlarla birlikte Şırnak'ta neredeyse sayıları 10'ları bulan güvenlik barajları inşa edildi ve bu durum da ekosistemi tümünden yok eden, tümünden bozan bir durumla bizi karşı karşıya bırakıyor. Tabii, bu durumu, orman yangınlarını, ağaç kesimini sorduğumuz gerek Şırnak İl Orman Müdürlüğü gerekse de Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü yetkilileri kanuna aykırı bu kesimlere ilişkin "Müdahale edemeyiz, bizi aşar." şeklinde cevap vermişlerdi. Tabii, Kürt meselesindeki çözümsüzlük ve ortaya çıkan şiddet sarmalı sebebiyle coğrafyamızda yoğun bir tahribat yaşatıldı ve yaşatılmaya da devam ediliyor. Yine Şırnak'ta, Mardin'de, Dersim'de onlarca kez orman yangınları yaşandı. "Bu ağaçlar neden kesiliyor, çıkan orman yangınlarına neden müdahale edilmiyor?" diye sorduğumuzda iktidardan tek bir cevap alamamıştık. Sadece Şırnak'ta değil elbette, Dersim'de, Diyarbakır'da, Cerattepe'de, Kaz Dağları'nda, Bingöl'de, İstanbul'da, Aydın'da kısacası iktidar eliyle sermaye ülkenin her metrekaresine göz dikmiş durumda.

Şimdi, bir taraftan, iktidar, insanları nefessiz bırakıp HES'lerle, JES'lerle, orman kıyımlarıyla, insanların yaşam alanlarını daraltıp doğayı talan edecek sonra da "Küresel iklim krizi ve etkileriyle mücadele ediyoruz." diyecekler. Bu söylem aslında iktidarın ne söylediği değil ne yaptığına bakmamızla alakalı bir durum; o durumda tespit yapabiliriz.

On dokuz yıllık AKP iktidarı döneminde fosil yakıt kullanımının öni daha da açıldı, ormanlar talan edildi, ülke betona gömüldü, sonra üstüne bir de iktidarın bir bakanı "İklim krizinde tarihî bir sorumluluğumuz yok." diyecek ve tüm bunlardan sonra da "Biz, iklim kriziyle mücadele ediyoruz." diyecek iktidar. Buna hiç kimseyi inandıramazsınız. Sadece son on yedi yılda 494.365 hektarlık ormanlık alanı ormancılık dışı faaliyete açtı bu iktidar. Sonrasında da her platformda "Ben çevreciyim." diye övünecekler. Ancak tabii, muhalefet şerhimizi raporda sunduğumuz için hani... Kıymetli görüşleri, önerileri olan milletvekillerimize de buradan teşekkür ediyorum yine. Mesela, bir iktidar milletvekilinin, millî parklarla ilgili -ek görüş olarak, 678 ve 679'uncu sayfalardaki-sunduğu o ek görüş ve öneriler gerçekten tam da yerinde olması gereken ek görüş ve önerilerdi. Komisyon çalışmaları sırasında sunumlarını yapmak için gelen bürokratlara ben de bir soru sormuştum: 2020 itibarıyla suyun yüzde 2,5'luk geri kullanımı için 255 milyar TL gibi bir bütçenin ayrıldığı şeklinde bir bilgi vardı. Bu yüzde 2,5'u yüzde 10'a, yüzde 12,5'a çıkarabilmek için ne kadarlık fazladan bir bütçeye ihtiyacımız var diye sorduğumuzda verdikleri cevap çok ilgi çekiciydi. Kullanılmış suların yüzde 2,5'tan yüzde 5'e çıkarılması yani yüzde 100 artış için 100 milyon TL'lik bir yatırım gerektiğini söylediler. Baktığımızda, 100 milyon TL'lik bir yatırım aslında sarayın on beş günlük bir masrafı bile değil. Kaynaklar, iklim kriziyle ve iklim krizinin sonuçlarından biri olan kuraklıkla mücadeleye hakkaniyetli bir kaynak aktarımı yapılmadan, sonrasında "Ben çevreciyim." diye iktidarın söylemleriyle geçiştirilemez. Yani çok basit: Kaynaklar doğru şekilde aktarırsa, yüzde 2,5'luk geri kullanılan, geri kazanılan suyun oranı artırılırsa aslında bu kuraklıkla da mücadele edilmiş olacak.

Boşa tükenen kaynaklara baktığımızda -net bir biçimde- iklim kriziyle mücadele falan olmadığını, iklimin iktidar eliyle suistimalinin olduğunu görmekteyiz. İktidar, kendisinin sebep olduğu doğa tahribatına karşı bir yandan da önlem alıyormuş gibi, çevre dostlarının mücadelelerine rağmen bir türlü imzalamadığı uluslararası küresel iklim kriziyle mücadele anlaşmalarını aniden imzalıyor; yetmiyor, Mecliste komisyon kuruyor ve komisyonda da mücadele edecek "miş" gibi raporunu yazıyor. Neden "miş" gibi diyorum? Bakın, 2021 Şubat ayında Mecliste alelacele bir komisyon kuruldu fakat Paris İklim Anlaşması'nın onaylanmasıyla bu Komisyon çalışması resmen boşa çıktı ya da iş, kılıfına uydurulmuş oldu. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın New York'a gitmesine iki gün kala Komisyon raporu da sanki her şey baştan biliniyormuş gibi tamamlandı. Düşünün, şubat ayında kurulan Komisyon, çalışmalarını sürdürürken ve Sayın Erdoğan'ın New York'a uçuşu esnada 729 sayfalık bir taslak rapor çıktı; zamanlama müthiş yani müthiş bir planlama olduğu aslında bizce ortaya çıkıyor. Peki, ne oldu da böylesine hayati bir mesele alelacele hayata geçirilmek istendi? Ki Komisyon çalışmalarında da bunu dile getirdik, 3 milyar dolarlık bir hibe ve fondan bahsediliyordu. Doğa, ekoloji ve iklim krizi iktidar için aslında hikâye. Rant ve talana alan açan sorumsuz bir çevre politikası tüm hızıyla devam ediyor. Fakat tekrar belirtelim ki sayın milletvekilleri, doğa yok olduğunda, yaşam yok olduğunda para yenilecek, doğa da hafife alınacak bir şey değildir.

Birleşmiş Milletler Dünya Meteoroloji Örgütü'nün hazırladığı rapora göre elli yılda iklim krizinden kaynaklı fırtına, seller ve hava dalgalarının yol açtığı aşırı doğa olayları 5 kat artmıştır. En çok can kaybının nedenleri arasında -ki Komisyonun da ilgi alanına giren ve Komisyonun da üzerinde çalıştığı- kuraklık 1'inci sırada. Cizre ilçemizde geçen yaz 49,1 derecelik hava sıcaklığı ölçüldü. Bu sıcaklık, Türkiye'de bugüne kadar ölçülen en yüksek değer olarak kayıtlara geçti. Uzmanlar, önlem alınmadığında Türkiye'nin çok yakın bir süre içerisinde su fakiri bir ülke olacağı uyarısını yapıyor. Bu durum, Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün yayımladığı kuraklık analiz raporlarında da Türkiye'nin yüzde 80'inden fazla alanında olağanüstü şiddetli kuraklık ve şiddetli kuraklık olduğunu kaydederek acil durum uyarısında bulunuyor. Yani aslında vakit daralmadı, vakit kalmadı, şimdiden frene bassak bile ayağımızı gazdan çeksek bile 150 kilometre hızla çarpacağımız duvara belki 120 kilometre hızla çarpacağız ama hiç vakit kaybetmeden gerekli önlemleri almalıyız tabii ki de.

Kuraklık tarımsal üretimi olumsuz etkiliyor, bu da gıda fiyatlarının artmasına neden oluyor, yoksullaşan halk sağlıklı gıdaya ulaşamıyor ve bu şekilde bir zincir olarak devam ediyor.

Yine Birleşmiş Milletler raporuna göre kuraklık nedeniyle 650 bin kişi hayatını kaybetmiş.

İnsan kaynaklı doğal felaketlerin maddi bilançosu da her geçen gün yükseliyor. Türkiye birkaç 100 milyon TL'lik bir bütçeyle kullanılmış suyun tekrar kullanımını sağlayarak kuraklığın etkilerine azaltabilir dedik. Mesela, bu sayede mülisaj sorunu da ortadan kaldırılabilir çünkü bilindiği üzere mülisaj sorunu da arıtma sorunudur temel olarak. İklim krizi etkilerinin azaltılabilmesi için ayrılması gereken bütçe birkaç 100 milyon TL iken 255 milyar TL yani 2.550 katı daha çok HES ve su yapısı daha sert kuraklığa harcanmıştır. Bu da gösteriyor ki iktidar kuraklık konusundaki gerçek bilgileri toplumla paylaşmadığı gibi, devasa bütçeleri de doğayla mücadeleye ayırmıştır. Tüm bunları anlatırken komisyonda görev alan milletvekillerinin emeklerinin yok sayılmasından bahsetmiyorum elbette; milyonlarca insanı doğrudan etkileyen küresel iklim kriziyle yapılan mücadelenin göstermelik olduğundan bahsediyorum. Çünkü iktidarın on dokuz yıllık yağma ve talan öyküsü ciltler dolusu kitaba konu olacak kadar kapsamlı. Tüm kamuoyu biliyor ki iktidar için önemli olan halkın nefes alması değil, iktidar için önemli olan insanların gözünün içine baka baka küfür eden, on iki bin yıllık bir tarihî Hasankeyf'i yok eden Cengizlerin ve sadece on yıl içerisinde 128 kez vergi, resim ve harç istisna belgesi indirimi uygulanan 5'li çetenin ceplerini doldurmasıdır. Komisyon çalışmasına ve ortaya

çıkan rapora baktığımızda Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'ne yani IPCC'ye dair tek bir atıf yok, tek bir ibare yok. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli yani IPCC bu konuda Türkiye'ye bilgi veriyor, Türkiye IPCC'nin raporlarını kullanıyor ama koskoca Komisyon, IPCC olmadan bir rapor hazırlıyor. Yetmiyor; bu raporda çiftçiler yok, bu raporda kuraklıkta çekilen eziyet yok, bu raporda yine, tarım ürünlerine gelen zamlar sebebiyle yoksullaşan halk yok, bu rapora baktığımız zaman ormanlar yok, bu raporda su baskını yaşayan Karadeniz'in vadileri yok, bu raporda aslında doğa yok, bu raporda halk yok. Dedikimiz gibi, çiftçiler dinlenmedi, kuraklıktan etkilenenler dinlenmedi ama madenciler dinlendi ve sermaye dinlendi. Şu anda karşımızda, bilimin, doğanın ve halkın yeterince olmadığı bir rapor var. Yine, Türkiye'nin 2 tane önemli iklim kanunu olmasına rağmen, koca raporda bu 2 kanunun adı bile anılmıyor, tek bir yerde bu kanunların ismi bile yok ve biz böyle bir rapor üzerinden iklim politikası belirlemeye çalışıyoruz. Ama daha da kötüsü ne biliyor musunuz sayın milletvekilleri? Bu iktidar, son on dokuz yılda yarım milyar ton asfalt, 1 milyar ton çimento dökerek bu ülkede yağın her yağmurun sel baskınlarına dönüşmesinin aslında altyapısını hazırladı. Hep, beton seven bir iktidar diyoruz ya; bu, aslında sel baskınlarının altyapısını da hazırlıyor. Ama yetmedi tabii, yarım milyar ton kömür ithal etti, 1,8 milyar ton kömür yakarak âdeti iklimi bile isteye değiştirdi. Yine, bir o kadar gaz ve petrol yakıtı ve bunun için bütün yatırımları sermayedarlara peşkeş çekerek Türkiye, böylesi bir dönemde 8 milyar tona yakın sera gazını atmosfere saldı. Bugün atmosferde 1 ppm'lik artış Türkiye'ye ait. Eğer böyle bir politikasızlık olmasaydı bahsettiğimiz bu durumlar olmayacaktı. Tabii, bu sebeplerle acilen bir su politikası ve kanuni düzenlemelerle birlikte mevzuat değişiklikleri tek başına yeterli değil, bir zihniyet değişimine ihtiyaç var. Komisyon çalışmaları sırasında ortaya çıktığı üzere, HES'lere 255 milyar TL gömüp kuraklığı iliklerimize kadar yaşamamızı, kocaman bir yatırımın boşa çıktığını, karşılıksız olduğunu, kocaman bir yatırımın aslında bir suistimal olduğunu konuşamadık çünkü iktidarın sorumsuz çevre politikası, bu gerçeklerin konuşulmasını ve tartışılmasını istemiyor. AKP iktidarı olarak, Komisyon Başkanı olan Sayın Eroğlu'nun adını dünya tarihinin en utanç verici yatırımı olan, tarihin köküne kibrit suyu döken Hasankeyf barajına verdiniz. Aslında bunun Sayın Bakana da haksızlık olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla İklim Komisyonunun bu çalışması ne iklimle ilgilidir ne de kuraklıkla ilgilidir. Olması gerektiği gibi bir komisyon çalışması değildir. "Neden bir komisyon çalışması değildir?" diye baktığımızda da çünkü "komisyon" dediğimiz şey, 5 partinin "Siz ülkenin her tarafına maden ocağı açamazsınız." dediği şeyi karara bağlar. "Komisyon" dediğimiz şey, 5 partinin "Kömürü sonuna kadar yakacağız." diyen Bakan Yardımcısına karşı çıkışını karara bağlamaz mı? Eğer olması gerektiği gibi bir Komisyon olsaydı bu karara bağlanırdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Aslında, dediğimiz gibi, her şey birbiriyle o kadar alakalı ki bu yaz yaşadığımız orman yangınlarında yerel yönetimlerin güçlendirilmesinin, yerel yetkilerin devrinin ne kadar önemli olduğunu net bir şekilde gördük. Yaz boyunca yaşanan orman yangınlarında "Yerelin bilgisine hâkim olan, araziye tanıyan, bilen ve doğru bilgiyi doğru kanallara ileten, hızlıca davranıp sorunu çözecek olanlar yerellerdir." dedik ama iktidar tüm yetkileri bakanlıklara bağladığı için hiçbir şekilde müdahale edemedi. İHA'ya, SİHA'ya para var, bütçe var, saraya 13 uçak var ama ormanlarımızın yanmasına müdahale etmek için uçak yok.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Oya Ersoy, sizin de süreniz on beş dakikadır.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, iklim krizi konuşuyoruz; iklim krizi, öyle soyut, teorik, ütopyik, uzun vadede, gelecekte yaşanması muhtemel olaylar değil. Bilim insanlarının, ekolojistlerin, bizlerin söyleye söyleye dilimize pelesenk oldu; Türkiye, içinde yer aldığı Akdeniz havzasıyla iklim krizinin etkilerinden en çok etkilenecek ülkelerden biri. Evet, Türkiye'de ortalama sıcaklığın 2100 yılına kadar 5 derece yükseleceği, 2040 yılında nüfusun 100 milyonu aşması nedeniyle, aynı zamanda, su fakiri bir ülke olacağımız tahmin ediliyor. Evet, biz bunları derken bir bilim kurgu filminin senaryosundan bahsetmiyoruz; bizzat şimdi, içinden geçtiğimiz zaman diliminde iklim krizinin sonuçlarını, üstelik her yıl artarak yaşamaya başladık. Dur durak bilmeyen doğa kıyımlarının, sel felaketlerinin, orman yangınlarının, deniz kirliliğinin yoğun yaşandığı bir yaz mevsimini geride bıraktık derken daha geçen hafta kar altında kalan İstanbul'da yaşadıklarımız; işte, bunların hepsi bizzat iklim krizinin sonuçlarıdır. Elle tutulur, gözle görülür, değil mi? Hepimiz yollarda kaldığımızda bunları görüyoruz. Hiçbiri de takdirilahi değil bu arada, bizzat sarayın ve sermayenin takdirinden ibaret. "Milyarlarca dolar kamu bütçesini Kuzey Ormanları'nı yok etmek için harcamayın." dedik, dinletemedik. Doğa her felakette olduğu gibi, kuzey Marmara yine ahını aldı, bir cevabını verdi, Kuzey Marmara Otoyolu kapandı. O "dünya markası" diye pazarladığınız İstanbul Havalimanı'na ulaşamadı, uçuşlar yapılamadı, insanlar mahsur kaldı ve üç yıllık havalimanının kargo çatısı çöktü, bakanlarınız -o küçümsediğiniz- Atatürk Havalimanı'na inmek zorunda kaldı. Demek ki rotamız neymiş: Sermayenin rantına göre değil, akıl ve bilime göre ayarlanacakmış.

Değerli milletvekilleri, evet, dünya yok oluyor; sermayenin doğa üzerindeki tahakküm kurma ve doğadan yalnızca rant sağlama düzeni doğal varlıkların, dünyanın ve tüm canlı yaşamının sonunu getiriyor. Paris İklim Anlaşması da dâhil olmak üzere o "uluslararası iklim rejimi" dediğimiz rejim iklim krizini önlemek için yeterli değil çünkü uluslararası iklim rejimi, iklim değişikliğinin sonuçlarına çözüm bulmak üzere odaklanmış durumda. Ekokırımdan ve iklim krizinden sorumlu olan devletlerin yeşil düzen, yeşil mutabakat tartışmaları sadece iklim krizine çözüm üretiyor "muş" gibi yapmaktan ibaret. Başlı başına net sıfır emisyon ve karbonsuzlaştırma hedefinin 2050 yılı olarak belirlenmesi bile iklim kriziyle mücadelenin yine gelecekte bir tarihe ertelenmesi demek. Evet, iklim krizi sorunu mevcut iklim rejiminde karbondioksit emisyonlarına indirgenmiş durumda ve Meclis Araştırması Komisyonumuzun bu raporunda da iklim değişikliğinin temel sebebinin atmosferde biriken ve sera etkisi yaratan gazlar olduğu dile getirilmiş durumda. Türkiye'nin emisyonları 1990 yılına göre yüzde 30,5 artış göstermiş ve Komisyon raporunda bu artışın sebepleri arasında nüfus artışı, ekonomik büyümeye bağlı olarak sanayileşme, şehirleşme gibi bir sebepler gösterilmiş. Evet, bu sebepler doğru olabilir ancak asla yeterli değil. Sera gazı emisyonu artışında doğanın rant için talan edilmesi, madencilik, kömürlü termik santrallerin kullanılmaya devam edilmesi, sanayi atıklarının çevreye kontrolsüzce bırakılması, şehirleşme, fosil yakıtlar, endüstriyel tarım ve plastik atık ithalatları sebep olarak görülmezse iklim değişikliğiyle mücadeleye ilişkin tartışmalar yetersiz kalır ve sorunun nedenini görünmez kılar. Yine, raporda, doğayla ve canlı yaşamıyla uyumlu olmayan piyasa faaliyetleri ve enerji politikaları, doğanın rant için talan edilmesi, emek sömürsü iklim krizine neden olan sebepler olarak tartışılmamakta. İklim krizi, yüzyıllardır süre gelen üretim ilişkilerinin, kapitalist yağma düzeninin bir sonucudur. İklim krizi bir sonuçtur yani ve nedenlerini ortadan kaldırmadan sonuçları ortadan kaldırılamaz.

Değerli milletvekilleri, bütün bunları tartışırken iktidar partileri tarafından, iklim krizine neden olan her şeyin, bizim dışımızda, zaten dünyada olan şeyler olduğuna dair iddialar söyleniyor. Neden? Çünkü iklim krizini derinleştiren politikalara tam gaz devam ediliyor. Türkiye'nin enerji politikalarının başında kömüre dayalı enerji üretimi geliyor. Son beş yıla bakıldığında, kömür kaynaklı elektrik üretimi yüzde 39 artmış durumda. Bu sebeple, Türkiye, G20 ülkeleri arasında kömür yakıtlı elektrik üretiminde artış gösteren 3 ülkeden 1'i hâline geldi. Diğer 2 ülke hangileri? Endonezya ve Suudi Arabistan.

Kömürlü termik santraller karbondioksit salımıyla birlikte yarattığı hava kirliliği nedeniyle insan sağlığını da ciddi şekilde etkiliyor. Sağlık ve Çevre Birliği Türkiye'nin son elli beş yıllık kömürlü termik santralleri karnesiyle ilgili hazırladığı raporda, sadece Zonguldak, Çanakkale, Muğla ve İskenderun'daki santrallerin neden olduğu sağlık yükünün Türkiye toplamının yüzde 40'ına karşılık geldiğini söylüyor. Evet, termik santraller, erken doğuma, çocuklarda bronşite ve 62 milyonluk iş gücü kaybına sebep olmuş durumda. Kömürlü termik santrallerle ilgili hava kirliliğinin en yoğun yaşandığı ilimiz Muğla. Muğla, aynı zamanda, Türkiye'de en çok kanser vakalarının da görüldü il. Yatağan Termik Santralinin hava kirliliğine yaptığı etkisine ilişkin ölçümlerde çıkan rakamlar Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği sınırın 2 katı. Muğla, özellikle yaz aylarındaki orman yangınlarıyla da beraber aslında sermayenin her yönde, çok yönlü, ciddi saldırısı altında. İklim krizinin çözümü olarak sunduğunuz o yutak alanların çoğaltılması hedefi var ya onun için bile çalışmıyorsunuz. Dev gayrimenkul projeleri, inşaat ve hafriyat ekonomisine dayalı büyümeyle doğayı betonun altına gömüyorsunuz. Yangından sonra turizm patronları gözlerini yanan bölgelere dikti ve bu istekleri de karşılıksız kalmadı. Yazın yaşadığımız yangınlarda 66.231 hektar ormanlık alan kül oldu ve bu yangınların üstünden daha bir ay geçmeden, orman alanlarında 7 tane maden, otel ve RES projesine "ÇED Gerekli Değil"dir raporu ve "ÇED olumlu" raporları verdiniz.

Muğla da MUÇEP, bir başka mücadele daha veriyor; o entegre çimento fabrikasına karşı bir mücadele yürütüyor çünkü 4 köy ve bağlı yerleşim yerleri -tarım, hayvancılık, zeytincilikle geçinilen bir bölge- çimento fabrikasıyla yok edilmeye çalışılıyor. 2004 yılından beri kurulmaya çalışılan çimento fabrikası canlı yaşamını ve bölgenin geçim kaynaklarını tehdit ediyor. Doğa savunucuları ve köylülerin mücadelesine rağmen, Menteşe Belediyesi ÇED raporu geçerlilik süresinin dolmasına üç gün kala fabrika için ruhsat verdi.

İklim krizini daha da derinleştirmek için yapılanlar konuşmakla bitmez. Evet, sürem de çok az kaldı ama yine önemli olan sebeplerden bir tanesi fosil yakıtlar ve bir diğeri plastik atıklar. Daha kendi çöpümüzle başa çıkamazken 2019-2020 yıllarında Avrupa'dan en çok çöp ithal eden ülke olduk biz; 2020 yılında 659.960 ton plastik atık ithal ettiniz bu ülkeye.

Evet, betona yapılan yatırım, orman ve tarım arazilerinin inşaat, enerji ve maden şirketleri için talan edilerek rant açılması, selleri, yangınları, kuraklığı, gıda krizini getiriyor ve getirmeye devam edecek. 16 milyon kişinin yaşadığı İstanbul'un akciğerleri olan Kuzey Ormanları AKP'nin mega projelerine feda edilmiş durumda; Kuzey Marmara Otoyolu, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, üçüncü havalimanı gibi projeleri -ki karda ne olduğunu gördük hep beraber- yapmak için Kuzey Ormanları'ndan kesilen ağaç sayısı milyonları geçmiş durumda. Kuzey Ormanları parçalandıkça İstanbul'un ısı dengesinin korunmasındaki etkisi de azalmakta. Bir de yirmi yılın o en mega projesi olarak söylediğiniz ama aslında bizim "İstanbul'un yıkım projesi." dediğimiz Kanal İstanbul var elbette. Daha Kanal İstanbul ortada yokken etrafını imara açtığınızı, bunlar için imzalar attığınızı görüyoruz ve bu çıkan imar izinlerinin sevinç çılgınlıklarını da Ürdünlü, Katarlı müteahhitler ve emlakçılar atıyor. Ee, tabii bir de Genel Başkanınızın damadının kelpire aldığı araziye de es geçemeyelim. Yenisehir projeniz ve verdiğiniz imar izniyle İstanbul'un son kalan tarım arazilerini yok ediyorsunuz. Kanal İstanbul'un yapılması planlanan o güzergâhta köy kalmadı, Kanal İstanbul daha yapılmadan bölgenin gıdaya erişimini, doğasını yok ediyorsunuz siz. Evet, inşaat, beton, madencilik ve enerji üzerine kurulu siyaset biçimi doğal yaşamı ortadan kaldırmaktadır; doğa, ekosistem, tarihî ve kültürel yapılar, halkın geçim kaynakları, yaşam alanları yok edilip betona gömülmektedir.

Yine, endüstriyel tarım politikaları var, bunlar da iklim krizini derinleştiren politikalar. İklim kriziyle hava koşulları bozuluyor, su kıtlığı şiddetleniyor ve su varlıkları kirleniyor ve tüm bu durum karşısında iktidarın politikaları bunu daha da derinleştirmekten ibaret ve bu Komisyonumuzun hazırladığı rapor da tüm bunların çözümünü öngören bir rapor değil. Evet, doğanın sınırsız talanı, neoliberal politikaların yarattığı bir ekokırım ve ekolojik krizi yaşıyoruz biz tüm dünyada. İklim krizi bir sonuçtur, nedenini ve sorumlusunu göz ardı ederek doğayı koruyamayız, iklim kriziyle mücadele edemeyiz. İşin özü şudur: Kapitalizmle hesaplaşmadan iklim krizi engellenemez. O nedenle, küresel iklim kriziyle mücadele için iklim acil durumu ilan edilmelidir, doğanın kapitalist yağmasına son verilmelidir. Evet, emisyon artışları, ekolojik yağma, iklim krizi, toplumsal eşitsizlikler ve adaletsizlikler; bunların hepsi sonuçtur. Emisyonları azaltmaya çalışmak gerekir ama arkasındaki nedenleri ortadan kaldırmadan sonuç olan emisyonlar azaltılamaz. Endüstriyel tarımdan vazgeçilmelidir, küçük çiftçi tarımı desteklenmelidir, ÇED raporlarının bağımsızlığı esas alınarak iklim odaklı denetim mekanizmaları oluşturulmalıdır. Kömür yakıtlı santraller kapatılmalıdır, yeni projeler iptal edilmelidir ve yerine çevreyi kirliletmeyen enerji üretim alternatiflerine odaklanılmalıdır. Tüm enerji sistemleri kamulaştırılmalıdır. Yerinde ve küçük çaplı yenilenebilir enerji sistemleri kurulması sağlanmalıdır. Bağlı olarak depolamayı sağlayacak elektrifikasyon planlaması yapılmalıdır. Bağımsız bir enerji verimliliği kurumu kurulmak zorundadır. Betona, rant dayalı inşaat ve kentsel dönüşüm politikalarından vazgeçilmeli, halkın güvenli konutlarda ve temiz bir çevrede insanca yaşayabileceği barınma hakkını güvenceleyen kır-kent planlaması yapılmalıdır. Bakanlıkların küresel iklim kriziyle mücadele için ayırdıkları bütçe artırılmalı ve bu bütçe gerçekten küresel iklim kriziyle mücadelede kullanılmalıdır. İklim krizinin mali yükü halklara yüklenemez, şirketlere zorunlu iklim vergisi, zorunlu iklim istihdamı getirilmek zorundadır. Siyanürle altın aramasına izin verilirse, tarihî sit alanları su altında kalacak yapılaşmaya izin verilmeye devam edilirse, halkın derelerine JES'ler, HES'ler kurulmasına izin verilmeye devam edilirse, tarım arazilerinin zeytinlik alanlarında maden ocakları açılmaya devam edilirse ve ihaleler iptal edilmezse iklim kriziyle mücadele edilemeyeceği ve lafla da peynir gemisinin yürüyemeyeceği herkes tarafından bilinmek zorundadır. Evet, bundan başka dünya yok. Doğayla uyumlu, talandan, sömürüden, eşitsizlikten uzak bir dünyayı kuramazsak dünya, hep birlikte yok olacak. İklim krizine sermayenin ve kapitalist devletlerin yeşil yeni düzenleri değil, kadın ve LGBTI+'ların, ezilenlerin, emekçilerin ve tüm halk kesimlerinin sömürü ilişkisini ortadan kaldıran ve doğanın yararını gözetken yeni düzeni çare olacaktır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Vecdi Gündoğdu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; her geçen gün, her geçen saat, her geçen dakika yaşam alanlarımız yok oluyor. Artık dünyada ve ülkemizde solunacak hava, içecek su, barınacak yer bulamayacak kadar hayati riskler taşıyan bir iklim kriziyle karşı karşıyayız. Dünyanın birçok bölgesinde temel ihtiyaçlarına, temiz su ve temiz havaya bile ulaşmakta zorluk çeken milyonlarca insanın yaşam hakkı gasbedilmektedir. Kim tarafından gasbedilmektedir? Ne yazık ki sözde, iklim krizini önlemeye çalışan, krizde en fazla sorumluluğu olan ülkeler tarafından gasbedilmektedir.

Tüm anlaşmalara, tüm uyarılara rağmen sanayi yoğun ülkeler fosil yakıtları kullanmaya devam ediyor. Tarım alanları, ormanlar tahrip ediliyor; acımasızca yok ediliyor. Birleşmiş Milletlere sunulan resmî karbon emisyonunu azaltma taahhütleri ne yazık ki yerine getirilmiyor, vaatler sadece sözde kalıyor. Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş ülkelerin ihtiyacını karşılamak için kendi ormanlarını yok ediyor. En önemli karbon yutakları ormanlarımız, her yıl dünyadaki karbon emisyonlarının yaklaşık yüzde 30'unu emiyor. Bunu bilen, tespiti yapan gelişmiş ülkeler, bilerek ve isteyerek, kendi yaşam alanlarından uzak bölgelerdeki ormanları şirketler aracılığıyla talan ediyorlar. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü raporuna göre, dünyamız son

otuz yılda ormanlarının yüzde 4'ünden fazlasını kaybetmiştir. Kaybettiğimiz orman alanı, Hindistan coğrafyasının yaklaşık yarısı büyüklüğünde, tam 1 milyon 774 bin 927 kilometrekare orman alanıdır. Bu korkunç tablo, sözde gelişmiş ülkelerin en önemli çıkmazıdır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde, iklim değişikliğinin kontrol altına alınması, doğa talanının önüne geçilmesi konusunda en büyük sorumluluk iktidarındır. Yirmi yıldır, yaşamdan çok yıkımı önceleyen AKP politikaları sonucu, doğal zenginliklerimiz, ormanlarımız, sularımız, denizlerimiz, verimli topraklarımız, vahşi kapitalist sermayenin emrine verilmiştir.

Ülkemizdeki ekolojik yıkımın tek sorumlusu da AKP'dir. 2001 yılında 26 milyon 350 bin hektar olan tarım alanı, 2020 yılında 23 milyon 137 bin hektara kadar gerilemiştir. Tarım alanlarında on dokuz yılda yaşanan kayıp yüzde 12'leri geçmiştir; bu da milyarlarca lira maddi kayıp, yüz binlerce istihdam kaybı oluyor.

AKP'nin uyguladığı canlı yaşamını görmezden gelen politikalar sonucu ülkemiz de iklim krizinden ciddi anlamda etkilenmiş ve tetiklenmiş, altmış yetmiş yıl önce hiç gözlenmeyen hava sıcaklıkları günümüzde sıkça yaşanmaya başlamıştır. Özellikle Akdeniz Bölgesi'ndeki ısınma, dünyanın birçok bölgesine göre çok daha hızlı bir şekilde gerçekleşmekte, yağış miktarları da azalmaktadır. Akdeniz'deki kuruma ve ısınma ormanların sağlığını zayıflatmakta ve hızlıca kontrolden çıkabilecek orman yangınlarının olasılığını ve şiddetini de maalesef artırmaktadır. Bunun en acı örneği de 2021 yazında Akdeniz'de gördüğümüz kontrol edilemeyen orman yangınlarıdır. Yangınlarda canlı yaşam yok olmuş, ekolojik denge de maalesef altüst edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Trakya'nın en güzel toprakları, Trakya'nın oksijen merkezi Istrancalar, su tutan kayın ormanları da tüm uyarılarımıza rağmen hâlâ talan edilmeye devam edilmektedir. Oksijen fabrikalarımız yok edilip kırma eleme tesislerine, madencilere de şu anda teslim edilmiştir. Yeşil vatanımız, ormanlarımız, ülkemizin dört bir yanında âdeta yağmalanmaktadır. Yıkma, dökme, kazma, patlatma projeleri Kırklareli'miz gibi Türkiye'mizin eşsiz coğrafyasını da maalesef tehdit etmektedir. Projeler arttıkça ormanlarımız, sularımız azalıyor, toprağımız ve oksijenimiz kirleniyor. Düşen yağışın azalması yer altı su kaynaklarının da daha fazla tüketilmesine sebep olmaktadır. Özellikle, kurak yıllarda tarımdaki su ihtiyacının artmasıyla birlikte yüzey suyuna ek olarak aşırı yer altı suyu tüketimi sulak alanların yok olmasına ve toplu canlı ölümlerine de neden olmaktadır. Ne uğruna bu topraklarımızın hoyratça kullanılmasına izin verdiniz? Buradan iktidara soruyorum: İzin verdiniz, peki neden denetlemediniz? Hadi denetliyorsunuz, neden her proje bir yıkım getirdi, doğanın çılgılığına gözyaşına neden oldu? Unutmayın, doğaya yapılan zulmün hesabını doğaya canımızla, malımızla er geç ödüyoruz değerli arkadaşlar.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin en verimli Trakya Ovası'nın ortasından 283 kilometre uzunluğunda bir zehir akıyor. Ergene'yi, yirmi yıldır, film izler gibi sadece izlediniz, kendinizden başka herkesi de suçladınız. Bataklığı kurutamıyor ama sivrisineklerle de sürekli uğraşıyorsunuz. Trakya'nın, Kırklareli'nin bereketli topraklarını, eşsiz coğrafyamızı yağmacıların kucağına attınız. AKP ve bunun sorumluları bu vebalden emin olun ki asla ve asla da kurtulamayacaktır. Bize değil, kendi çocuklarınıza, hatta doğmamış torunlarınıza dahi hesap veremeyeceksiniz. AKP bunları yaparken kim kazandı peki, kim kaybetti, bakmak isterseniz kazanan belli, vahşi sermaye kazandı ve yandaşlar kazandı. Kaybedenler kim? Çiftçiler, esnaflar, işsizlerimiz, gençlerimiz, orman köylümüz, Kırklareli'nde geleceğini kuracak olan çocuklarımız da maalesef kaybetti. "Yeşil" denince doların yeşilini düşünmekten alamıyorsunuz kendinizi. Ülkemizin yeşil örtüsünü katledip yeşilliklerimize, maviliklerimize de beton döktünüz arkadaşlar, beton.

Değerli milletvekilleri, ne yapacağız, neler yapmalıyız? Yarın değil, bugün, hemen ne yapmalıyız? Sadece anlayış değişikliğine ihtiyacımız var. Bireylerin ve çıkar gruplarının değil, çoğunluğun, korunma ihtiyacı olanların çıkarlarını gözetmek emin olun ki yeterli olacaktır. Dünyanın en güzel coğrafyasında, yazı ve kışı aynı anda yaşadığımız, yılın üç yüz altmış beş günü güneş gören güzel ülkemizde kaynaklarımızı verimli kullandığımızda iklim krizinden en az etkilenmemiz mümkündür. Hemen hiç vakit geçirmeden, güneş ve rüzgâr enerji kapasitemizi akılcı bir şekilde artırmamız gerekiyor. Kömür ve doğal gaz santrallerinin kademeli olarak kapanmasına başlamalıyız, yenilerine de kesinlikle ve asla izin vermemeliyiz. (CHP sıralarından alkışlar) Tarımda vahşi sulamadaki su kayıplarına çözüm olan yağmur ve damlama su sistemlerini hemen kurmalıyız ve hayata geçirmeliyiz. Türkiye, net sıfır emisyon hedefini 2050'ye kadar güncellemeli, ara hedeflerini de beşer yıllık dilimlerde ortaya koymalıdır.

İklim kriziyle mücadelemiz, iklim adaletinin sağlanması yönünde şekillenmelidir değerli arkadaşlar. Temiz ve sağlıklı bir çevrede, dengeli bir iklimde yaşama hakkının bir insan hakkı olarak değerlendirilmesi gerekiyor. Kirlilikten zarar gören yurttaşların, insan haklarının ihlali karşı veya doğa adına hak arayabilmesinin de önü açılmalıdır. Anayasa'nın 56'ncı maddesinin kapsamını genişleterek temiz toprak, temiz hava, temiz su hakkı sağlanmalıdır mutlaka. Temiz içme suyuna ve temel gıdaya ücretsiz erişim hakkı ve dengeli bir iklimde yaşama hakkını sağlamak zorundayız.

İklim krizinin etkilerinin en aza indirilmesi için Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun gençlerimize yaptığı çağrı toplumun tüm kesimleri tarafından heyecanla karşılanmıştır. Gençlerimizin, "Masmavi, yemyeşil, sağlıklı ve bereketli topraklara sahip Türkiye." hedefimizde sorumluluk almasını istiyoruz. Dünyaya örnek olacak ekolojik sıçramayı, biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak gençlerle birlikte yapacağız. Canlıların yaşam hakkına saygılı, yer altı ve yer üstü kaynaklarını ekolojik sınır ve şartlara uygun olarak değerlendiren anlayışa gençlerle hâkim olacağız. Doğal ekosistemin korunmasını, eski hâline döndürülmesini koordine edecek gerçek bir iklim bakanlığı kurarak, bakanlığın kadrolarını gençlere teslim edeceğiz. Umutsuzluk yok, onu bir defa söyleyeyim; biz gençlere güveniyoruz ve onlarla birlikte, yaşanabilir bir Türkiye için yarınları inşa edeceğiz. Bugün harekete geçmezsek inanın, yarın son olur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz Sayın Jale Nur Süllü'nün.

Sayın Süllü, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; aranızda "Yukarı Bakmayın" orijinal adıyla "Don't Look Up" filmi izleyeniniz var mı? Bilim insanları, filmde bir gezegenin yaklaştığını ve gezegeni çarparak yok edeceğini keşfederler. Siyasi ve ekonomik çıkarları gezegenin ve insanlığın geleceğinden değerli gören anlayışla Başkan, çevresindekiler, kontrolleri altındaki medya ve iş insanları rant uğruna bilimi yok sayarlar. Gök taşındaki madenden para kazanmayı bile planlarlar. Profesör can alıcı soruyu sorar: "Hepimiz yok olacaksak trilyonlarca doların ne anlamı var?" (CHP sıralarından alkışlar)

Film bilim kurgu olsa da trajikomik öyküsü ne yazık ki ülkemizde yaşanıyor. Bilimi yok sayarak rant uğruna iklimi değiştiren uygulamalarla, filmde olduğu gibi "Yukarı bakmayın." diyenler bize hiç de yabancı değiller. Cumhuriyet Halk Partili Komisyon üyeleri olarak Komisyon çalışmalarında bilimi önceleyerek, yukarı bakarak neler gördüğümüzü sizlerle paylaşmak isterim. Komisyon raporunda, Türkiye'nin üyesi olduğu, raporlarına onay verdiği Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli Raporları bir ölçüt, bir kısıt olarak, girdi olarak yok. Bilimsel anlamda bugüne kadar yayınlanmış en kapsamlı rapor olan 6'ncı Değerlendirme Raporu, kömür santrallerini kapatmamızın asfalt ve betondan vazgeçmemizin zorunlu olduğunu söylerken siyasilerin afetleri iklim krizine bağlayarak kendilerini aklama yolunu kapatmaktadır.

Yazın yaşanan sel felaketlerini hatırlayalım, yağış miktarı fazlalığıyla açıklanmamış mıydı? Oysa, yukarı bakıldığında farklı bulgular ortaya çıkıyor. Ayancık'ta 1963, 64, 83 ve 87'de de taşkın olmuş, sadece 83'te 5 can kaybı yaşanmış; Bozkurt'ta

89'da olan taşkındaysa hiç can kaybı yaşanmamış. İKLİMDER, yazın yaşanan can ve mal kayıplarını 2018'de alınan kararlara bağlıyor; ormanları para kaynağı olarak gören anlayışın, her yıl artan odun stokunun su taşkını önüne çektiği setin patlamasıyla önüne kattığı köprüleri ve binaları yıkarak can kaybına yol açtığını anlatıyor.

Kastamonu Orman Genel Müdürlüğü, 2017'de 2 milyon, 2020'de 2,8 milyon metreküp endüstriyel ağaç kesmiş çünkü Cumhurbaşkanlığı 100 Günlük Eylem Planı'nda yüzde 60 endüstriyel ağaç kesimi hedefi konmuş. Şerhimizde yer verdiğimiz üzere biyokütle santrallerine YEKDEM desteği verildiğini de buna ekleyelim mi? Peki, maden talanlarıyla yok olan yutak alanlarımız ve su kaynaklarımız.

Eskişehir Mihalicilik ilçesinde açılan mermer ocağına çıktığımda, yüksek gerilim hatları için kesilen yüzlerce yıllık ağaçları sorduğumda "Ormana 60 milyon lira para yatırdık." denildi ve "İşimiz bitince bölgeyi ağaçlandıracağız." denildi. Öğrendim ki üç yüz yıllık maden rezervi varmış, tabii üç yüz yıl sonra üzerinde yaşanılacak bir gezegen kalırsa.

"Maden" deyince, Komisyon'da bir bütün gün madencileri dinledik. Gözlerimizin içine baka baka madencilik nasıl çevreci yaptıklarını ve devlete katkılarını anlattılar; bedelini öde ve tahrip et. Yurt Madencilik Geliştirme Vakfı Başkanı sera gazı kuramının ispatlanmadığını söyleyecek kadar ileri giderek iklim inkarcılığına soyundu; eh, böylece bizler de Komisyon'da madencilik kimlerin elinde olduğunu gördük. İşin en korkunç yanı da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı, Komisyon'da, 136 bin kilometrekareye maden izni verildiğini söyledi yani İç Anadolu'nun tamamı kadar bir alan. Sayın vekiller, Komisyon'da ülkenin doğasının maden şirketlerinin emrine nasıl verildiğini öğrendik.

Birleşmiş Milletler raporlarında "Madencilik yapılan alan bir daha geri getirilemez." deniliyor. Bu da yutak alanlarımız, tarım alanları ve su kaynaklarımızın geri getirilemez şekilde zarar görmesi anlamına geliyor ama biz, bu alanlarda madene, HES'lere, kömür santrallerine, taş ocaklarına direnenleri, iklimi değiştirme politikalarından zarar görenleri dinlemedik. Raporda, dökülen yarım milyon ton asfalt, 1 milyar ton çimento ile doğadan her yıl çekilen milyonlarca ton kum, çakılla doğal yapıların bozulması, yer altı su rezervlerindeki çekilme, sularla sanayi ve madenlerde kirlenme de yok. Raporda, bu yaz ülkemizin dört bir yanında kuraklıktan çekilen eziyetten kırılan çiftçiler, gıda fiyatları ile yoksullaşan halk da yok.

Komisyon'da, ısrarla, olası kuraklıkta HES'lerin nasıl çalıştırılacağını sormuştum. Nitekim, bu yaz, kuraklıkta HES'ler işe yaramayınca Ağustos 2020'de doğal gaz santrallerinin yüzde 70 daha fazla gaz tüketmesi sonrasında doğal gaz depoları boşalmış. Önlem de alınmayınca, bu kışın ortasında nur topu gibi bir gaz krizimiz oldu. Oysa, yüzde 2'si dönüştürülen kullandığımız suyu yüzde 5'e çıkarmanın maliyetinin sadece 100 milyon lira olduğunu Komisyon'da öğrendik. 225 milyar lira HES'lere gömüleceğine suyumuzu geri dönüştürseydik, kuraklıkta bu kadar boğuşmayacaktık. (CHP sıralarından alkışlar)

Milletçe elektrik faturalarına çalışıyoruz. Enerji şirketlerine sermaye transferi tam gaz sürüyor. Bunun için de enerji verimliliğinin neden bu kadar ertelendiğini pek konuşmuyoruz ve biz enerji verimliliği konusunda ciddi uyarı ve çalışmaları olan Elektrik Mühendisleri Odasını Komisyon'da dinledik. 2003'te 4990 sayılı Kanun'la onaylanan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi de raporda yok. Çerçeve Sözleşme'ye dayanan, onayladığımız Paris Anlaşması, Glasgow'da alınan kömürden çıkma, termik santrallerin kapatılması kararlılığı da raporda yok. 2053'te karbon nötr hedefi açıklandı ama Bakan Yardımcısı Komisyon'da "Bütün kömürü çıkarıp yakacağız." dedi. Daha geçen hafta, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Eskişehir'in Sevinç Mahallesi'nde kömür ocağı projesi için ÇED süreci başlattı; Eskişehirli yıllardır direndikleri termik santral yeniden mi gündemde diye diken üstünde. Adana'da Hunutlu Termik Santrali inşaatı ise sürüyor.

Çevreyi şehirciliğe emanet etmişsiniz, yetmedi; şimdi de iklimi emanet ettiniz ve İklim Değişikliği Bakanlığı diğer bakanlıklarla el ele "iklimi değiştirme bakanlığı" gibi görev yapıyor. Bir kömür ve termik sevdasıdır sürüp gidiyor. Son yirmi yılda yarım milyar ton kömür ithal edip 1,8 milyar ton kömür yakıldı; fosil yakıt olarak bir o kadar petrol ve doğal gaz yakıldı; 665 milyar dolar kömür, petrol ve doğal gaz ithalatına ödendi.

Şimdi, biz biliyorsunuz, 128 milyar dolar artı 20 Aralık finans kumpasındaki 9 milyar doları soruyoruz. Ben şimdi sizlere soruyorum: İklim krizi bağlamında 665 milyar doları nasıl yaktınız? Dumanını atmosfere, külünü toprağa gömdünüz. Geçtiğimiz yıl 45 milyar dolar aktarılan ithal yakıttan sadece yüzde 10 tasarruf etseydik 4 milyar dolar cebe kalacaktı. 3 milyar dolar ucuz kredi için Komisyon kuruldu. Avrupa Yeşil Mutabakatı ve sınırda karbon vergisiyle de ihracatın tehlikeye gireceği endişesiyle, iş dünyasından yükselen seslerle, dış baskıyla yıllardır onaylanmasını söylediğimiz Paris Anlaşması onaylandı. Bu kadar fosil yakıt bağımlısıyken Avrupa Yeşil Mutabakatı'na nasıl uyum sağlayacağız?

Dünya, yeşil döngüsel ekonomik düzene doğru yol alırken Türkiye'deki üretim süreçlerini, ülkenin ekonomik kaderini belirleyen işletmelerin nasıl dönüştürüleceğini, maliyetinin ne olacağını Komisyon'da ısrarla sordum; yanıt alamadım.

Bu Komisyonun konusu aslında iklim krizi ve kuraklık ancak bu rapor mevcut yönetimin anlayışındaki kuraklığın yansıması, yaşananlar da bilimi yok sayan, rant uğruna "Yukarı bakmayın." diyenlerin yarattığı siyasi kriz ve ne yazık ki bu siyasi krizin beraberinde getirdiği enerji, hava, sağlık, iklim mültecileri, gıda krizi ve borç krizi tıpkı filmdeki gök taşı gibi tepemizde duruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – Teşekkür ederim.

Ha, bu arada, filmin sonunu merak edenleriniz olabilir, filmin sonunda ne olduğunu söyleyeyim, gök taşı çarpar, gezegen ve insanlık yok olur; Başkan ve yandaşları önceden hazırladıkları uzay gemisinde başka bir gezegene kaçır ama o gezegende Başkan bir "bronteroc" yer. Filmin sonu kötü biter ama gerçek yaşamda mutlu sona ulaşmak elimizde, hiç kimse umutsuzluğa kapılmasın.

Komisyon'da -ısrarlarımı karşı- gençleri de dinlemedik ama gelin, Genel Başkanımız Sayın Kılıçdaroğlu'nun gençlere iklim mektubuna kulak verelim: "Evrenin en güzel gezegenini yeniden sağlıklı mavi küreye dönüştürelim, Türkiye'den başlayalım, ülkemizin ve dünyanın geleceğini kurtaralım; başarabiliriz, geleceği hep birlikte değiştirebiliriz."

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına son konuşmacı Sayın Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Küresel İklim Değişikliğinin Etkilerinin En Aza İndirilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu hakkında söz aldım, Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Sözlerime başlamadan önce Komisyon çalışmaları boyunca yapmış oldukları sunumlarla rapora destek veren bilim adamlarına, uzmanlarımıza, değerli bürokratlarımıza ve Komisyon üyelerimize teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, dünyada karbon tüketiminin en fazla yapıldığı en önemli yutak alanlarından biri hiç şüphe yok ki ormanlarımızdır. Öyle ki AKAKDO sektörü 2019 yılında 84 milyon ton karbondioksit eş değeri tutum gerçekleştirerek ülke emisyonlarının yüzde 17 azalmasını sağlamıştır. İnsan dâhil tüm canlıların yaşamı için vazgeçilmez olan, iklim kriziyle mücadelede en önemli araçlarımızdan biri olan toprağımızı koruyan, suyun ve havanın temizlenmesini sağlayan ormanlarımız,

değişen iklim koşullarının ve insan faaliyetlerinin baskısı altındadır. Esasında "insan faaliyetleri" ifadesi gerçeği tam olarak da yansıtmamaktadır. İşin doğrusu, ormanlarımız, bugün kriz hâline gelmiş olan iklim değişikliğinin ve Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının baskısı ve yıkımı altındadır. Artan odun üretimi, artan yangınlar ve yangınlarla mücadelede tüm Türkiye'nin şahit olduğu basiretsiz yönetim, madencilik başta olmak üzere enerji ve turizm sektörlerinden sağlanan tahsislerdeki olağanüstü artış yani özetle Adalet ve Kalkınma Partisi politikaları ülkeyi hızla ormansızlaştırmaktadır.

Değerli milletvekilleri, şimdi iktidar sıralarından bu iddialarımıza yani Türkiye'nin hızla ormansızlaştığı iddiamıza itirazlar gelecektir; hatta, devriktidarlarında dünyada orman varlığını en fazla artıran ülke konumunda olduklarını da iddia edeceklerdir ancak gerçekler ne yazık ki böyle değil. Durumu daha iyi anlamak için öncelikle orman tanımının, uluslararası orman tanımla uyumlu hâle getirilmesi gerekmektedir. Çünkü evvelden "verimsiz orman" olarak adlandırdığımız, 2015 yılından itibaren de "boşluklu kapalı orman" olarak adlandırdığımız alanlar -ki orman varlığımızın yüzde 42'sine tekabül etmektedir- uluslararası tanımlamada "orman" olarak değil, "ağaçlık alan" olarak değerlendirilmektedir. İkinci olarak ise orman envanterine ilişkin verileri uluslararası normlara uygun hâle getirmemiz gerekmektedir ki bu husus Komisyon raporunda da yer bulmuştur.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de ormanla ilgili veriler yıllık olarak toplanmamaktadır. Yılda ortalama 2 milyon hektar orman alanında çalışma yapılmakta, bu veriler bu şekilde güncellenmektedir. Tüm ülkede envanter ancak on yılda tamamlanabilmektedir. Buna en iyi örnek İstanbul Havalimanı'dır. Öyle ki 13 milyon ağaç kesilen, 7 bin hektar orman arazisi üzerine kurulan havalimanı envanterde hâlâ orman olarak görülmektedir. Yani bugün yapılan orman çalışmaları veyahut da değişiklikler on yıl sonra envanterimize girmektedir. Yani 2000'li yıllarda orman varlığındaki artış, esasına bakılırsa 1990'lı yıllarda yapılan çalışmaların eseridir. O hâlde uluslararası standartlara uygun ulusal orman envanterinin bir an önce tamamlanması gerekmektedir. Böyle bir envanterin hazırlanması karbon envanterinin modellenmesinde de faydalı olacaktır.

Değerli milletvekilleri, Komisyon tutanaklarına bakacak olursanız ülkemizin iklim krizinden en çok etkilenecek ülke konumunda olduğunu, sıcaklık artışlarının orman yangınlarının sayısını ve yanan alan miktarını artırdığını, hâl böyleyken gerekli önlemlerin ivedilikle alınması gerektiğini Komisyon çalışmalarında defalarca dile getirdik. Rakamlara bakıyorsunuz, son on yılda ortalama 9 bin hektar alan yanmış. Sadece 2020 yılında 20.971 hektar alan yanmış yani yıllık ortalamanın 2 katı kadar. 2014 yılında yangın başına ortalama 1,4 hektar alan yanıyormuş, 2020 yılında bu rakam 6,2 hektara çıkmış. Yani 2021 yılına girdiğimizde orman yangınlarının artacağı, neredeyse bilinen bir gerçeklikti. Bu durumda ne yapmak gerekir? Yangında müdahale edecek o uçak sayısını, ekipman sayısını, eleman sayısını artırmak yani hazırlıklı olmak gerekmez mi? 2021 yılı yangın sezonuna girdiğimizde ise Tarım ve Orman Bakanlığının hiçbir hazırlığının olmadığını acı tecrübelerle yaşadık.

Değerli milletvekilleri, 2021 yılı içinde 178 bin hektar ormanımız yandı, son on yılın ortalamasının tam 16 katı kadar ormanımızı kaybettik. Kaybın bu kadar fazla olmasının nedeni, hiç şüphe yok ki basiretsiz yönetim. Bakanlık 2020 yılında Türk Hava Kurumu uçaklarını hangarda çürümeye terk etmişken 4 yangın söndürme uçağı için ihaleye çıkmıştı ancak 2 uçak kiralayabildi. 2021 yılında ise 5 uçak için ihaleye çıkıldı ancak 3 uçak tedarik edildi. Bu uçaklar da yangın sezonunun başlamasından sonra, temmuz ayında hizmete başladı yani iş işten geçtikten sonra.

Yangına müdahale konusunda ihmal edilen bir diğer konu ise müdahale edecek personel sayısının, niteliğinin, eğitiminin yetersiz olması. Böyle bir gerçeklik varken Orman Genel Müdürlüğü'nün personel sayısını her yıl azalttığını, geçici ve sözleşmeli personel istihdam etme politikası güttüğünü ne yazık ki görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, bugün "kahraman" dediğimiz, şehit verdiğimiz orman işçilerimiz gerçekten çok zor şartlar altında çalışmaktadırlar. Personel sayısının ve arazöz sayısının yetersizliği nedeniyle çoğunluğu dokuz ay, yirmi dokuz gün sözleşmelerle geçici olarak çalışan bu işçiler bölgelerinden yüzlerce kilometre uzaklıktaki orman yangınlarına müdahale etmek zorunda kalmaktadırlar. 31 Temmuz 2021 tarihinde Manavgat'taki orman yangınına müdahale eden Bergama Orman İşletme Müdürlüğü çalışanı Erdal Tovka ile Akhisar Orman İşletme Müdürlüğü çalışanı Yaşar Cinbaş'ın ölüm haberi hepimizi sarsmıştı. Farklı işletme müdürlüklerinde çalışan bu 2 geçici işçi, evlerinden 650 kilometre uzaklıktaki bir yangına müdahale ederken arazözün içinde yanarak can verdiler. Oysa, o arazözde en az 6 işçinin olması gerekmektedir. Böylesine personel sıkıntısı çeken Orman Genel Müdürlüğü'nün yangın sezonunun tam ortasında 2.083 geçici işçi alımı için ilana çıkması, bu geçici işçilerin atamasının ormanlar yandıktan sonra gerçekleştirilmesi yönetimin ne kadar zafiyet içinde olduğunu bizlere göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, orman varlığımızı tehdit eden bir diğer husus ise sayısı ve alanı her geçen gün artmakta olan başta madencilik olmak üzere tahsislerdir. Maden Kanunu'nda yapılan değişikliklerle iktidarınız döneminde maden tahsis katlanarak artmaktadır. Öyle ki 2003-2015 yılları arasındaki on üç yıllık iktidarınız dönemi ile bir önceki on üç yıllık dönemi kıyasladığımız zaman maden tahsis sayısının yüzde 143, tahsis edilen alanın ise yüzde 170 arttığını görmekteyiz. Bu artışlar orman varlığını artık tehdit eder noktaya getirmiştir. Bu noktada Orman Genel Müdürlüğü'nün Sayıştay raporlarına yansıyan denetim zafiyeti tehlikeyi daha da arttırmaktadır. Denetim raporuna göre, inceleme yapılan 649 maden izin sahasının 152'sinde izinsiz yapılar ve sınırlar aşılması tespit edilmiştir ve aynı Sayıştay raporlarında tahsis konusunda Orman Genel Müdürlüğü'nün "kamu yararı" kavramını gözetmeden hemen her projeye olur verdiği belirtilmektedir. Denetimsizlik rehabilitasyon çalışmalarında da göze çarpmaktadır. Özetle, ormanlarımızın birçoğu yabancı maden şirketi tarafından talan edilmekte, tahsis sayısı katlanarak artmaktadır. Ormanları korumaktan sorumlu Orman Genel Müdürlüğü kamu yararı gözetmeden önüne gelen her projeye olur vermekte ve denetim görevini yerine getirmemektedir. Benzer şeyleri turizm, eğitim kurumları ve büyük altyapı projeleri için yapılan tahsislerde de görmekteyiz. Tahsis sayıları ve tahsis edilen alanlar katlanarak artmaktadır.

Katlanarak artan bir diğer husus ise odun üretimidir. Öyle ki 2017 yılında 18,5 milyon metreküp olan üretim 2020 yılında 28 milyon metreküpe çıkmıştır. Özellikle endüstriyel odun üretiminde olağanüstü bir artış vardır. 2007 yılından günümüze başta MDF, sunta üretiminde kullanılan lif yonga olmak üzere, endüstriyel odun üretiminin 3 kat arttığını görmekteyiz. Benzer artış, yıllık odun üretimi/artım oranında da görmekteyiz. Ormancılığın sürdürülebilir olması için önemli olan bu oran 1999-2019 yılları arasında yüzde 40-yüzde 50 arasında değişmekteyken 2020 yılında yüzde 65'e çıkmıştır yani üretimde tehdit boyutuna ulaşan bir artışla karşı karşıyayız.

Değerli milletvekilleri, Maryland Üniversitesi Küresel Orman İzleme Örgütü'nün hazırladığı verilere göre 2001-2018 yılları arasında Türkiye ormanlık alanlarının yüzde 4,1'ini kaybetmiştir. Konuşmamın başında da belirttiğim gibi ciddi bir ormansızlaşma süreciyle karşı karşıyayız ve sorun, iktidarın tercihlerinden ve politikalarından kaynaklanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) – 6831 sayılı Orman Kanunu 2002-2020 döneminde tam 27 defa değiştirildi, bu sayede ormanlar yapılaşmaya açıldı ve bu, iktidarın bir politikasıydı, bir tercihiydi. Üretim katlanarak ve kontrolsüzce artmaktadır, bu durum da iktidarınızın bir tercihidir. Taşeronlaşma, geçici işçilik, esnek çalışma, güvencesiz çalışma koşulları oluşturmak, liyakati dikkate almamak iktidarınızın bilinen genel bir tercihidir.

Sonuç itibarıyla, şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı ormanlarımız için iklim krizinden daha

büyük bir tehdit oluşturmaktadır.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Veysel Eroğlu.

Sayın Eroğlu, süreniz yirmi dakikadır.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Özellikle, Komisyonumuz güzel bir çalışma yaptı, hatta süresi de yetişmediği için bir ay ilave süre aldık ve neticede gördüğünüz rapor hazırlandı.

Ben, bu arada Komisyonda çalışma yapan bütün milletvekillerimize, Komisyon üyelerine, ayrıca, Komisyona bilgi veren kurum ve kuruluşların tamamına, ayrıca -çalışma grubumuz var 30 kişilik- çeşitli kurumlardan aldığımız çok değerli arkadaşlarım, uzmanlarım var, onlara ve tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisinin uzmanlarına gönülden teşekkür ediyorum, hayırlı olmasını diliyorum. Efendim, özellikle, Komisyon çok uyumlu çalıştı yani hep birlikte, zaten bu rapor da ortak olarak çıktı yani o bakımdan bütün Komisyon üyelerine gönülden teşekkür ediyorum. Ayrıca, Meclis Başkanımıza teşekkür ediyorum çünkü bu raporu Sayın Meclis Başkanımıza sunduğumuz zaman -burada gerçekten çok önemli tespit ve teklifler var kurumlara yaptığımız, hangi kurumun ne yapacağını da belirledik- Sayın Meclis Başkanımız dedi ki: “Birkaç ay sonra Komisyon üyelerimizle birlikte kurumlara da davet ederek bir çalıştay yapalım ve bunun takipçisi olalım.” Ben de bu bakımdan Meclis Başkanımıza teşekkür ediyorum.

Özellikle, tabii, küresel iklim değişikliği dünyanın en önemli meselelerinden biri malum olduğu üzere. Bilhassa son iki yüz yıldan bu yana birtakım faaliyetler, sanayi faaliyetlerinin artışı dolayısıyla, sera gazı dediğimiz gazlar dünyanın atmosferinde birikiyor ve neticede bu gazlar, aynen sera etkisi dolayısıyla güneşten gelen ışınlar geriye yansımadiği, içeride hapsoldüğü için dünyanın sıcaklığı artıyor, mesele budur. Dolayısıyla, dünyanın sıcaklığının artmasının ne gibi etkileri var? Dünyanın sıcaklığının artması, bildiğiniz gibi dünyada yağış rejiminde büyük değişikliklere sebep oluyor. Bakıyorsunuz, bazı yerlerde hortumlar, ani yağışlar meydana geliyor, hatta Türkiye’de de gördük bunu. Bir yılda yağacak yağışın yirmi dört saatte neredeyse üçte 1’inin yağdığını gördük. Dolayısıyla bu gibi durumlar ortaya çıktı ve dünyanın bu konuda tedbir alması gerekir diye düşünüyoruz.

Tabii, Türkiye ne yapıyor? Türkiye’nin özellikle bu küresel iklim değişikliğindeki -cirmi diyeyim- suçu çok cüzi. Elimde notlar var, 1750 ile 2019 yılları arasında, baktığımızda, ülkemizdeki sera gazı emisyonlarının etkisi sadece yüzde 0,6 yani binde 6 ama diğer ülkelere baktığımız zaman, Amerika’daki yüzde 24,8; Avrupa Birliği ülkelerindeki yüzde 17, Çin’deki yüzde 13, Rusya’daki yüzde 7 civarında, İngiltere’deki yüzde 5 civarında; bu şekilde sera gazında onların etkileri var, bunu özellikle vurgulamak gerekiyor.

Dolayısıyla bu dünyada önemli bir mesele olduğu için Birleşmiş Milletler bunu ilk defa 1992 yılında Rio’da ele aldı. Rio Konferansı’nda denildi ki... Bu İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ortaya konuldu ve Türkiye de özellikle o toplantıya katıldı. Yalnız orada şöyle bir hata yapıldı bana göre: Ek-I listesi ülkeler, Ek-II listesi ülkeler, bir de Ek dışı ülkeler olmak üzere 3’e ayrıldı. Bunlardan Ek-I listesi özellikle emisyonu azaltmak için taahhütte bulunacak ülkeler, Ek-II ise özellikle hem emisyonu azaltacak zengin ülkeler hem de Ek dışı ülkelere finans ve birtakım teknoloji desteği verecek ülkeler, Ek dışı ülkeler de geri kalmış ülkelerdi ama bizim oraya katılan komisyon, Rio’ya katılan komisyon... Biz de gelişmiş ülkeyiz diye Ek-I ve Ek-II’ye dâhil olmuşuz. Ancak Türkiye’den Rio’ya katılan heyet Türkiye’ye döndüğü zaman işin vahameti anlaşılmış, bizi sanki Amerika’yla aynı seviyede gibi gösteren Ek-I ve Ek-II’ye dâhil olmuşuz. Neticede, Marakeş’te 2001’de yapılan İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansı’nda Türkiye Ek-I’de kaldı ama Ek-I’den çıkarak bu şekilde... Ancak Türkiye, 2004 yılında, AK PARTİ Hükûmeti zamanında, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı’na özellikle katıldı, imzaladı ve Ek-I ülkesi olarak biz dâhil olduk.

Özellikle, Ek-I ülkesine dâhil olduk ama daha sonra Kyoto Protokolü ortaya çıktı. Ama biz şunu teklif etmiştik: “Tamam, biz Ek-I ülkesiyiz ancak bizim küresel iklim değişikliğine etkisi olan salım miktarımız çok cüzi dolayısıyla bizim özel şartlarımızı dikkate alın.” diye teklif etmiştik, dolayısıyla bu uzun süre askıda kaldı. Kyoto’ya taraf olmamıştık ancak -o tarihlerde ben de Çevre ve Orman Bakanıydım- Kyoto’ya taraf olmamamız sebebiyle bizi Amerika’yla aynı seviyede görüyorlardı, toplantılarda büyük sıkıntıya sebep oldu; bunu bir tarihte Bakanlar Kuruluna arz ettim, Kyoto’ya taraf olmamız gerektiğini ifade ettim. Neticede, biz de 26 Ağustos 2009 tarihi itibarıyla Kyoto Protokolü’ne dâhil olduk, dolayısıyla Türkiye burada önemli bir mesuliyeti de almış oldu iklim değişikliğinde. Daha sonra, tabii, değişik taraflar konferansları oldu, bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Mesela, Kopenhag’daki toplantıya katıldığımız zaman -ben de toplantı Heyet Başkanıydım- orada Türkiye’nin durumunu izah ettik. Daha sonra Meksika’nın Cancun şehrinde yapılan Taraflar Konferansı’nda ilk defa taraflarla konuşarak bizim cirmimizin yüzde 1’den daha az olduğunu, dolayısıyla bu konuda Türkiye’ye özel şartlar tanınması gerektiğini... Bütün taraflarla bizzat görüşerek neticede Cancun’daki toplantıda “Türkiye’nin özel şartları tanınır.” diye bir madde koydurduk ancak bu konuda daha sonra -biliyorsunuz- çeşitli taraflar konferansları oldu. Neticede, özellikle şunu ifade edeyim: Son Paris toplantısında, Taraflar Konferansı’nda Paris Mutabakatı ortaya çıktı. Bildiğiniz üzere, Türkiye aslında bunu imzaladı fakat Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmesi zaman aldı; onunla alakalı safahatı sizlere arz etmek istiyorum. Malum olduğu üzere, Türkiye, şu bakımdan, Meksika Cancun Taraflar Konferansı’nda tanınan özel şartların tanınmaması sebebiyle Paris Konferansı’nı uzun süre Meclise getirmede; imzaladı fakat yüce Meclisten onaylanmadı. Bunun üzerine, malum olduğu üzere, bütün grupların teklifiyle bir araştırma komisyonu kuruldu; gerçekten bu da çok faydalı oldu. Neticede, Paris Konferansı’nın onaylanması gereği ortaya çıktı.

Şimdi, efendim, ben Türkiye’nin şu anda ne kadarlık bir karbon salımı var, karbondioksit eş değeri... Tabii, sera gazı sadece karbondioksit değil, diğer gazlar da var; metan vesaire ama bunlardan biz karbondioksidi eş değer olarak tarif edersek Türkiye’nin şu anda 506 milyon ton karbondioksit eş değeri bir salımı var. Bunun yüzde 72’si enerji, yüzde 13’ü tarım, yüzde 11’i sanayi, yüzde 3’ü de atık su sektörü olarak görülmektedir. Ancak şunu ifade edeyim: Türkiye bu anlaşmalara taraf olmadan önce de önemli çalışmalar yaptı çünkü biz milletimizin özellikle güzel bir çevrede yaşaması için gerekli her türlü tedbiri Hükûmet olarak almaya başlamıştık.

Bir; hava kirliliğinin en önemli sebebi olan kömür kullanımı azaltıldı, Türkiye’deki bütün şehirlere ve ilçelerin çoğuna doğal gaz getirildi.

İkincisi; termik santrallere özellikle birtakım emisyon giderici filtreler takıldı. Ayrıca, bölünmüş yollar var ya, özellikle birtakım tüneller vesaire gibi yapılan inşaatlarla toplu ulaşım araçlarının emisyon değerleri düşürüldü. Ayrıca, biliyorsunuz, hukuki bir düzenleme yaptık, bu düzenlemede yaşlı ve emisyon miktarı yüksek olan araçlar trafikten çekildi; ayrıca, ısı yalıtım için bir seferberlik başlatıldı. Dahası, biliyorsunuz, emisyonların büyük kısmı enerji üretiminden kaynaklandığı için yenilenebilir, temiz enerji kaynaklarına yöneldik. Ve şu anda gururla ifade ediyorum, Türkiye’nin yenilenebilir enerji kaynakları kurulu gücün yüzde 52’sini teşkil ediyor -ki Avrupa’da 2’nci sıradayız- gerçekten bu da çok önemli bir rakam, hatta hidroelektrik enerjide malum olduğu üzere 32 bin megavata yükselttik kurulu gücümüzü. 2002 yılında hidroelektrik enerjiden üretilen enerji miktarı 26 milyar kilovatsaat iken bugün, şu anda, 110 milyar kilovatsaate yükseltildi ki bu, hidroelektrik enerjide yaptığımız gerçekten çok önemli bir hamledir, bunu da ifade etmek istiyorum.

Katı atık bertaraf tesisleri kuruldu, rüzgâr ve güneşten enerji üretimi başlatıldı vesaire vesaire. Ayrıca, çok önemlisi, biz çevrede büyük adımlar attık. Öyle ki -tabii, vaktimiz sınırlı, bunu uzun uzadıya anlatacak değilim ama- Avrupa Birliği sürecinde, Avrupa Birliğine katılan ülkeler çevre faslını en son açabilmişlerken biz Türkiye olarak çevre faslını 21 Aralık 2009 tarihinde açmaya muvaffak olduk. Bu fasıl hakikaten en zor açılacak bir fasıldır.

Şimdi, tabii, burada, yutak alan dediğimiz, karbondioksidi tutan, havaya oksijeni veren orman alanları var; bu, hakikaten en önemli zenginliğimiz. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Esasen, zaten ağaç dikmenin önemini Peygamber Efendimiz işaret de buyurmuştur, "Elinizde bir fidan varsa yarın kıyamet kopacağını bilerseniz o fidanı dikiniz." diye buyurmuştur. Dolayısıyla bakın, biz, şu anda, on dokuz yılda orman varlığını -dikkat edin- 20,8 milyon hektardan 22,9 milyon hektara yükselttik yani 2,1 milyon hektar alan arttı. Bununla ilgili şunu da söylemek istiyorum: Daha önce ormanların tapusu yoktu, orman kadastro su ayrı çalışırdı -ve burada ormancılarımız var- tapu kadastro ayrı çalışırdı; ilk defa birleştirdik ve neticede ormanlarımıza sahip olduk. Ormanların artık tapusu var, nerede orman olduğu belli. Bir de fidan üretimine ve fidanların dikilmesine çok büyük önem verdik; 5,5 milyon fidan toprakla buluşturuldu, bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, hatta şunu vurgulamak istiyorum: Bu ağaçlandırma seferberliği Birleşmiş Milletlerin de dikkatini çekti. Ben Birleşmiş Milletlerde bir toplantıya, Birleşmiş Milletler Orman Forumu'na katıldığım zaman, toplantının İstanbul'da yapılmasını teklif ettiğim zaman Birleşmiş Milletler oy birliğiyle Birleşmiş Milletler Orman Forumu'nun 2013 yılında İstanbul'da yapılmasını kararlaştırdı.

Ayrıca, biliyorsunuz erozyonla mücadele çok önemlidir. Dünyada erozyon.... Yılda yaklaşık 500 milyon ton toprak kaybı olurken -topraklarımız akıp gidiyordu- biz bunu özellikle çok azalttık ve neticede üçte 1'e indirdik; hatta bu sebeple, Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Konferansı ilk defa New York dışında, Türkiye'de -Ankara'da- yapıldı. Hatta o toplantıda 170 ülke oy birliğiyle Türkiye'yi 12. Taraflar Konferansının Başkanı ilan etti, iki yıl süreyle biz de onu yürüttük; onu özellikle vurgulamak istiyoruz.

Tabii, bu arada şunu belirtmek istiyorum: Küresel iklim değişikliğinin en çok vuracağı husus bildiğiniz gibi kuraklık. Kuraklıkla mücadele çok önemli, bunun için yapılacak şey şudur... Onu zaten raporda tespit ettik; hep birlikte hazırladık, gerçekten bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum, tekliflerini rapora koyduk.

Netice itibarıyla, suyumuzun yüzde 77'sini sulamada kullanıyoruz. Bu çok büyük bir orandır. Dolayısıyla, mutlaka, bizim bu suyu tasarruflu kullanmamız için kapalı sistem dediğimiz yağmurlama, damlama sulamaya geçmemiz gerekir.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kapalı devre sulama sistemine geçmeliyiz ama her yerde geçilmedi hemşehrim, Yakasinek'te geçilmedi hemşehrim.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) - Bu konuda bir seferberliğin yapılmasının şart olduğunu söyledik.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Çay'da köylerde yok, Yakasinek'te yok, birçok köyde yok.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) - Esasen, tabii, Türkiye'de yağışlar bölgelere göre çok değişiyor ancak şunu ifade edeyim: Tabii, bazı bölgelerde yağışlar çok fazla, bazı bölgelerde az; bir de yaz aylarında sulama olduğu için, su kullanımı fazla olduğu için dolayısıyla bizim coğrafi durumumuz ve özellikle Türkiye'nin durumu sebebiyle mutlak surette suların biriktirilmesi gerekiyor yani barajların ve göletlerin inşası gerekiyor. Bu maksatla biz suyla alakalı on dokuz yılda, bakın, 9.189 tane tesis inşa etmişiz; dile kolay, 9.189 tane tesis, 654 tane baraj.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Menteş ve Soğucak göletlerini ne zaman yapacaksınız?

VEYSEL EROĞLU (Devamla) - Dünyanın en büyük barajlarını biz yapıyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Niğde'de göletler yapılmadı Sayın Bakan.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) - 605 tane hidroelektrik santral, 462 gölet ve bent, 51 tane yer altı depolaması, 1.561 sulama tesisi, 289...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Afyon'da Menteş göletini soruyorlar hemşehrim.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) - Bakın, Covid döneminde...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Soğucak göleti, Menteş...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Ya, bırak, Tekirdağ'ın ihalesini yaptın, olmadı.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) - Sayın Vekilimiz Behiç Bey çok güzel ifade etti "Planlama yapılması, uygulama yapılması gerekir." dedi.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Çay Barajı, Yıprak Göleti ne durumda hemşehrim, bir bakalım isterseniz. Menteşliler "2010'dan beri barajımız yapılmadı." diyor.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) - Evet, daha önce 76 şehirde su yoktu, biz bütün Türkiye'de, 81 ilimiz ve ilçelerin tamamında büyük bir eylem planı hazırladık -içme suyu eylem planı- otuz, kırk, elli yıl sonrasının ihtiyaçlarını belirledik ve şu ana kadar 289 içme suyu tesisini tamamladık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Atık su, taşkın koruma tesisleri...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Küçükkalecik köyünde su yok hemşehrim, arıyorlar.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) - Yani şu ana kadar bunlar olmasaydı çok daha büyük felaket olacaktı. 5.249 tane taşkın koruma tesisiyle bir rekora imza attık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii ki bu konuda -özellikle bu rapor hazırlanırken- 82 tane kurum ve kuruluşan kişiler Komisyona bilgi verdiler.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Afyon'un köylerinin yüzde 50'sinde su sıkıntısı var. Daha demin Küçükkalecik köyünden aradılar -Afyon'a 20 kilometre uzaklıkta- "Suyumuz akıyor." diye.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Ayrıca, 37 kişilik uzman ekip de destek verdi. Neticede Komisyonumuzla birlikte teknik gezi de yaptık; Seyfe Gölü, Sultan Sazlığı, Ereğli Sazlıkları, Meke Gölü, Burdur Gölü, Afyonkarahisar Eber Gölü gibi.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Eber'i kurtaralım hemşehrim, Eber Gölü kuruyor.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Yani netice itibarıyla, değerli milletvekilleri, bu raporda şunu yaptık: Daha önce bir rapor vermekle kalmadık...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Eber Gölü kurudu hemşehrim, gölün üçte 2'si gitti, kalanını bari kurtaralım.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Bakın, burada, 842 sayfadan oluşan raporda iklim değişikliğiyle alakalı yapılması gerekenler, teknikler ve tavsiyeler de var.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Altı yıldır ben söylüyorum hemşehrim, gölün kalanını bari kurtaralım.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – İnşallah, bunları hayata geçireceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tabii, bu konudaki yaptıklarımızı yapacaklarımızın teminatı. Afyon'da da...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Üçte 2'sini kuruttunuz hemşehrim. Akşehir ve Eber Göllerini kurtaralım lütfen. Akşehir ve Eber Göllerini kurtaralım, bölgemiz için çok önemli biliyorsunuz.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Şimdi, şöyle, inşallah...

HASAN TURAN (İstanbul) – Burcu Hanım, fazla saydınız, almıyor, hepsini almıyor, yavaş biraz; yavaş sayın, hepsini

almıyor.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Şimdi, bakın, yaptıklarımız ortada.

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Sayın Bakanım, saysalar sayamazlar, konuşuyor işte.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Beni münakaşaya zorlamayın, yani neler yaptık. Afyonkarahisar’da 3 tane baraj yoktu, gölet yoktu ya, şu anda 62 tane var. Ne konuşuyorsun? Allah aşkına ya! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Su tutulumu nasıl? Su tutulumu nasıl?

BAŞKAN – Sayın Köksal, bakın, müsaade edin...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yıprak Göleti’ne bakalım, Çay Barajı’na bakalım. Su tutulumlarına bakalım, buyurun gidin.

BAŞKAN – Burcu Hanım, sizin arkadaşlarınız konuştu, kimse müdahale etmedi ya! Yapmayın ama; yakışmıyor.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Şimdi, bakın, şunu ifade edeyim: Arkadaşlar...

BAŞKAN – Bakın, 3 milletvekiliniz konuştu, hiç kimse müdahale etmedi.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Ben Komisyonadaki arkadaşlar adına konuşuyorum, çok uyumlu bir çalışma yaptık, çok güzel tespitler yapıldı, onları dinleyeceğine...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ama “Afyon’a yaptı.” diyor...

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Hemşehrin, dinle ya, hemşehrin ya! Dinle, yaptıklarını dinle!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Esas siz dinleyin, 10 kişisiniz!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Hikâyeye karnımız tok, hikâyeye!

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Dinle, dinle.

Bakın, tabii, yapılacaklar var elbette. Dedik ki... Sulamada büyük bir seferberlik yapılmasını talep ettik. Tamam. Atık suların tekrar sulamada kullanılmasının faydası var; evet, buna başladık, Edirne’de başladık ve Akarçay’da başladık. Az su tüketen bitkilerin ekiminin teşvik edilmesi lazım. Suyu göre bir bitki deseni oluşturulması lazım. Yollar yapılırken özellikle dere yataklarının işgal edilmemesi lazım. Ayrıca, imar planlarında dere yataklarının asla işgal edilmemesi gerekir. Biz, burada, raporda da belirttik, dere yataklarıyla alakalı aynen kentsel dönüşüm gibi, mutlaka dere yatakları ıslahı seferberliği yapılması, bu şekilde bir seferberlik yapılması gerekir diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Bir dakika lütfederseniz...

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Eroğlu.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Neticede, Komisyonumuz gerçekten çok önemli bir vazife yaptı, bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız, biliyorsunuz, Birleşmiş Milletlerdeki konuşmasında Paris İklim Anlaşması’nın özellikle yüce Meclise sevk edileceğini ifade etti. Ekim ayının başında -hatırladığım kadarıyla 7 Ekim- Paris İklim Anlaşması’na katılmaya bütün milletvekillerimizin oy birliğiyle karar verildi. Bu bakımdan teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, yapılacak çok iş var, bunu da raporda belirledik, arkadaşlarımız da mutlaka ifade edecek. Ayrıca şimdiye kadar konuşma yapan milletvekillerimize de teşekkür ediyorum. Onların tenkit ve tavsiyelerini de dikkate alacağız.

HASAN TURAN (İstanbul) – Helal olsun Sayın Bakanım, size de o yakışır.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Ve neticede, önümüzdeki günlerde, çalıştaylarda bu işi bizzat takip edeceğiz.

Son olarak hepinizi saygıyla selamlıyorum, çalışmada emeği geçen, bire bir saydığım herkesi yürekten selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Eroğlu.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ikinci söz Sayın Nevzat Ceylan’ın.

Sayın Ceylan, süreniz on dakikadır.

Buyurunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin iklim krizini tetikleyen bir ülke olmadığını biliyoruz. Yüzde 1 civarında karbon salımlıyla diğer gelişmiş ülkelere göre en masum ülkelerin başında geldiğimizi özellikle söylemek istiyorum. Karbon emisyonlarının yüzde 68’inden sadece 10 ülke sorumludur. Bu 10 ülke sorumluluklarını ön plana alarak gerekli uygulamaları yürürlüğe koyarsa mesele zaten büyük oranda çözülmüş olacaktır.

Paris Anlaşması’nın Türkiye Büyük Millet Meclisinde 6 Ekim 2021’de tüm partilerimizin oy birliğiyle kanunlaşması neticesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına “iklim değişikliği”nin eklenmesinin Sayın Cumhurbaşkanımızın küresel iklim değişikliği konusundaki kararlı durumunun bir göstergesi olduğunu söyleyebiliriz.

Cumhurbaşkanımız, 21 Eylül 2021’de 76’ncı Birleşmiş Milletler Konferansı’nda ülkemizin 2053 yılındaki net sıfır karbon hedefini açıklayarak yeni bir yeşil büyüme modelinin önünü açmaktadır. Karbon nötr hedefi doğaya, çevreye duyarlı, iklim dostu bir yeşil büyümeyi sağlayacaktır. Yeşil bir dönüşümün içinde olan dünyada artık doğaya ve çevreye uyumlu, iklim dostu politikalarla üretimimizi de geliştirmeliyiz.

Sayın milletvekilleri, Türkiye’nin, dünya üzerinde kuraklığın sürekli olarak tehdit oluşturduğu yarı kurak iklim kuşağında olduğunu biliyoruz. Su zengini olmayan ülkemiz, küresel iklim değişikliğinden ciddi manada etkilenecek ülkelere biridir. Kuraklıkla ülkemizin birçok sektörü etkilenecek ve zirai ürünlerde, meralarda, ormanlık alanlarda azalma; orman yangınlarında artma, su seviyesinde düşme gözlemlenecektir. Tarım, küresel iklim değişikliğinden en çok etkilenen sektörlerden bir tanesi olacaktır. 2050 yılına kadar dünyada gıda ihtiyacının yüzde 60 artacağı hesaplanmaktadır; bunun için, dünyada gıdaya erişimde zorluklar yaşanabilecektir. Bunun için, akıllı tarım uygulamalarına geçilmesi gerekmektedir, suya erişime uygun tarım uygulamalarına geçilerek tarım desenini buna göre planlamamız gerekmektedir. Kuraklığın ve suya erişimin zorluklarının yaşandığı Konya havzası gibi bölgelerde bu şartlara uyumlu tarım ürünlerini yetiştirmeliyiz. Gelecekteki suyun sigortası olan ve gittikçe azalan yer altı sularını rezerv olarak bırakacak seviyede tutmalıyız. Su tasarrufunu sağlayacak tarımsal sulamaları teşvik etmeli ve bu konuda seferberlik başlatmalıyız. Ayrıca, yağmur sularının ve atık suların tekrar değerlendirilmesine hızlı bir şekilde başlamalıyız.

Sayın milletvekilleri, en önemli yutak alan olan ve biyolojik rezerv durumunda olan, su dengesini sağlayan sulak alanların eski hâline getirilmesi için ciddi tedbirler almalıyız. Gıda güvenliği ve güvencesinin temini, sürdürülebilir tarımsal işletmelerin devamlılığı, küçük aile işletmelerinin güvence altına alınması, organik tarımın teşvik edilmesi ve özellikle kırsal kesimden şehre göçün durdurularak şehirden kırsala dönüş konusunda tedbirlerin alınması da gerekmektedir. Şehirlerin küresel iklim değişikliğini tetikleyen en önemli bölgeler olduğunu biliyoruz. Artık ülkemizdeki insanların yüzde 60’ı malumunuz şehirlerde yaşamaktadır, dolayısıyla şehirlerde ciddi tedbirler alınması en önemli konuların başında gelmektedir. Şehirlerimizin çevre dostu, akıllı şehirler hâline getirilmesi için yeşil bina uygulamaları ile toplu taşıma, raylı sistem ve demir yolunu yaygınlaştırmalıyız. Sıfır enerjide el tasarımları, enerji ihtiyacının minimuma indirilmesi, enerji tüketiminin azaltılması için yapı malzemelerinin geliştirilmesi

ve yenilenebilir enerji gibi uygulamaların şehirlerde teşvik edilmesi gerekmektedir. Nitekim bunun için ülkemizde 2030 yılına kadar tüm binaların enerji kimlik belgesine sahip olması ve 2023 yılına kadar binalarda kullanılan fosil yakıtlarda yüzde 25 oranında azaltım sağlanması planlanmış bulunmaktadır. Ayrıca, sıfır atık ve geri dönüşüm uygulamasının başlatılması ve hızlı bir şekilde yaygınlaştırılması son derece önem arz etmektedir. Ülkemizin bu konuda takdire değer örnek çalışmalarıyla önemli mesafeler kat etmesi başarılı bir atılım olarak değerlendirilmektedir. Ekosistemin bozulmasıyla biyoçeşitliliğin azalması, daha sıcak ve az yağışlı iklim şartları, su kaynaklarında azalma, kuraklık şiddetinde artış, ekolojik alanlarda kayma, tarımsal üretimde ve kalitede azalma, su ve toprak kalitesinin bozulması, ekstrem meteorolojik olaylarda artış, çölleşme, istilacı türlerin artması gibi sorunlarla karşı karşıya olduğumuzu da biliyoruz. Olağanüstü iklim değişikliğinden kaynaklanan afetlerin yaşanması, meteorolojik olaylar, kuraklık, su kaynaklarının azalması gibi önemli sorunlar ciddi olarak yaşanmakta ve algılanmaktadır. Bu gelişmelere paralel olarak halkımızı bilinçlendirmek için tüm kurum ve kuruluşlara da önemli görevler düşmektedir.

İklim değişikliği, malumunuz, bakanlıkların tamamına yakını ve önemli sektörleri ilgilendirmektedir. Böylece, konuyla ilgili tüm birimlerle koordinasyon sağlanarak daha verimli ve uyumlu sonuçlarla yeşil kalkınma hedefine ulaşılacaktır.

Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız, Glasgow İklim Zirvesi öncesi yapılan 76'ncı Birleşmiş Milletler Konferansı'nda tüm dünyaya mesaj vermiştir, demiştir ki: "Tabiata en büyük zararı kim veriyse, doğal kaynakları kim vahşice sömürdüyse iklim değişikliğiyle mücadeleye en büyük katkırı onlar yapmalıdır. Geçmişten farklı olarak bu defa kimsenin 'Ben güçlüyüm, fatura ödemem.' deme hakkı yoktur çünkü iklim değişikliği insanoğluna oldukça adil davranıyor; Avrupalı-Asyalı, Amerikalı-Afrikanlı, zengin-fakir dinlemeden herkese aynı muameleyi yapıyor." diyerek mazlum milletlerin sözcülüğünü yine yüksek sesle iklim değişikliğinde de söylemiştir.

Paris Anlaşması'nın Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabulünün gecikmesi "gelişmiş ülkeler kategorisi"nden kaynaklanmıştır. Bunun neticesinde, bizimle benzer ülkeler Yeşil İklim Fonu'ndan yararlanırken ülkemizin bu fona erişiminin engellenmesi ve adaletsizliğin ortadan kaldırılması için diplomatik girişimlerimizin de devam ettiği malumunuzdur ama bu süreçte, ülkemiz, Paris Anlaşması'na taraf ülkelerden çok daha fazla, iklim değişikliğinin etkisini azaltmak için önemli adımlar atmıştır. Nitekim, 16 Temmuz 2021 tarihinde, Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle Yeşil Mutabakat Eylem Planı yayınlanarak ülkemizin uluslararası ticaret düzeyinde iklim değişikliği politikalarına uyum sağlaması ve ihracatta rekabetimizin güçlendirilmesi için Avrupa Yeşil Mutabakat çerçevesinde 9 ana başlıkta, 32 hedef ve 81 eylem planı hazırlanarak yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır. Bu süreçte orman varlığımız önemli oranda artırılmış, millet bahçeleriyle bütün şehirlerimizde yeşil alanlarımızın çoğaltılması hedeflenmiş, yenilenebilir enerjiyle elektrik üretim payı yüzde 53'e çıkarılarak ülkemiz dünyada 12'nci, Avrupa'da 5'inci sıraya yükselmiştir. 2030 yılına kadar güneş enerjisi kapasitesinin 10 gigavata, rüzgâr enerjisi kapasitesinin 16 gigavata çıkarılması hedeflenmiş, sadece Konya Karapınar'da 2.600 futbol sahası büyüklüğünde ve 2 milyon insanımızın enerjisini karşılayacak seviyede, Türkiye'de 1'inci, dünyada 5'inci seviyede güneş enerjisi santrali kurulumu son safhaya getirilmiştir. Yine, bu dönemde, 258 ovada 7 milyon hektar saha tarımsal sit alanı ilan edilerek tarım alanlarındaki yapılaşmanın önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Sıfır emisyonlu TOGG otomobilimizin üretilmesine başlanılmış ve inşallah, 2023 yılında onu da trafikte göreceğimizi umut ediyoruz.

Ayrıca, ülkemiz, ozon tabakasının korunmasıyla ilgili başarılı çalışmalarından dolayı 2014, 2015, 2016 yıllarında Avrupa ve Orta Asya Bölgesi Ozon Tabakasını Koruma Onur Madalyası'na layık görülmüştür. Asrın projesiyle yavru vatan Kıbrıs'ın su sorunu halledilmiş ve şehirlerimizin kullanma suyu sorunu uzun vadede çözümlenmiştir. Türkiye, yeşil binalar konusunda gerek metrekare gerekse adet olarak tüm dünyada ilk 10'a girmiştir, yeni yeşil bina sertifikası almış yaklaşık 700'e yakın bina ve inşaat devam etmektedir; binden fazla da proje bulunmaktadır. 31 Ekim-12 Kasım 2021 tarihleri arasında Glasgow'da toplanan 26'ncı İklim Zirvesi'nde ülkemiz Brezilya'dan sonra en yüksek temsilciyle 200'ü aşkın müzakerede yer almış bulunuyor.

"Pavilyon"umuzda 40'a yakın etkinlik ve ikili görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu zirvede, ülkemiz, önemli emisyon kaynaklarından biri olan kara yolu taşıtları ile yeni otomobil ve minibus araçlarının en geç 2040 yılına kadar küresel bazda sıfır emisyonlu olmasıyla ilgili karbon nötr hedefinde en önemli yutak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

NEVZAT CEYLAN (Devamla) - ...alanlardan olan ormansızlaşmanın 2030 yılına kadar durdurulmasına taraf olan ender ülkelerden biri olmuştur.

Sayın milletvekilleri, Küresel İklim Değişikliği Komisyon Raporu gerçekten son derece hacimli ve geleceğe dönük çok ciddi çalışmalarla ve uzmanlar tarafından çok katılımlı olarak hazırlanmıştır. Burada emeği geçen, Komisyonunda görev alan üye milletvekillerimize ve uzmanlara ben yürekten teşekkür ediyorum.

Küresel İklim Değişikliği Komisyon Raporu'muzun hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Küresel İklim Değişikliğinin Etkilerinin En Aza İndirilmesi, Kuraklıkla Mücadele ve Su Kaynaklarının Verimli Kullanılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu üzerindeki genel görüşme tamamlanmıştır.

Gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

(3/1858) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ile denetim konuları ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 2 Şubat 2022 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.16